

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETĂRI ECONOMICE

Biblioteca Jud. Fimed Bova
SALA DE LECTURA

PREGĂTIREA PLANULUI PE ANUL 1981

Numărul 32 • Vineri 8 august 1980

SUB PREȘEDINȚIA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU
Ședința comună a Biroului Marii Adunări Naționale,
Consiliului de Stat și Biroului Executiv
al Guvernului Republicii Socialiste România
consacrată împlinirii a cinci ani de la semnarea Actului final
al Conferinței general-europene de la Helsinki

ÎNTÎLNIRE PRIETENEASCĂ ÎNTRE TOVARĂȘII
NICOLAE CEAUȘESCU ȘI LEONID BREJNEV

„Să facem totul pentru respectarea dreptului fundamental al popoarelor, al oamenilor — dreptul la viață, dreptul la libertate și pace. Stă în puterea popoarelor să-și asigure viața și libertatea, acționând unite, spunând un NU răspicat politicii de înarmare, de război, pronunțându-se cu hotărâre pentru destindere, pentru pace, pentru dezarmare, pentru respectul independenței naționale a tuturor națiunilor europene și a întregii lumi“.

NICOLAE CEAUȘESCU

(Din Cuvîntarea la Sedința comună a Biroului Marii Adunări Naționale, Consiliului de Stat și Biroului Executiv al Guvernului Republicii Socialiste România)

Un nou și important demers românesc pentru o Europă a păcii și colaborării

ANIVERSAREA a cinci ani de la semnarea Actului final de la Helsinki al Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa a reprezentat pentru țara noastră nu numai un moment aniversar și bilanțier, ci, mai cu seamă, prilejul unei analize realiste și lucide a stării actuale de lucruri din Europa, în contextul mai larg al fenomenelor și proceselor ce au loc pe arena mondială, al lansării unor noi inițiative și propuneri de o covârșitoare însemnătate politică pentru destinul continentului nostru.

În acest sens, Sedința Comună a Biroului Marii Adunări Naționale, Consiliului de Stat și Biroului Executiv al Guvernului Republicii Socialiste România, consacrată împlinirii a cinci ani de la adoptarea documentelor de la Helsinki se înscrie ca un moment cu adinci și majore semnificații, între care se reliefează reconfirmarea rolului de primă importanță pe care îl ocupă, printre obiectivele românești de politică externă, edificarea securității și amplificarea cooperării pe multiple planuri în Europa: spiritul constructiv, continuitatea și perseverența ce caracterizează demersul politico-diplomatic al României în problemele europene; vasta și intensă activitate desfășurată de Partidul Comunist Român, de statul nostru, personal de tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru instaurarea pe continent și în întreaga lume a unei politici noi, de deplină egalitate în drepturi între state, de respect strict al independenței, suveranității și libertății fiecărui popor — ca temelie sigură și trainică a păcii, colaborării și înțelegerii europene și mondiale.

Sedința comună a forurilor de conducere ale patriei noastre consacrată acestui eveniment de însemnătate istorică în viața continentului european a prilejuit — prin magistrala cuvîntare a tovarășului Nicolae Ceaușescu și prin Declarația-apel către toate parlamentele, organele supreme și șefii de stat, către guvernele și șefii de guverne, către toate popoarele țărilor participante la Conferința general-europeană de la Helsinki — atât o reafirmare a unității dialectice dintre politica internă și externă a partidului și statului nostru, a interesului vital al poporului român față de făurirea în Europa și în lume a unui cadru de pace și colaborare durabilă, propice desfășurării în bune condițiuni a operei mărețe de construcție pașnică în care este angajat plener, cit și lansarea unui program românesc de acțiune pentru atingerea obiectivelor și telurilor edificării securității și colaborării în Europa.

Cele două documente sînt o nouă reafirmare a spiritului constructiv ce a caracterizat înainte și după Helsinki întreaga activitate a României pe plan european și internațional, încorporînd — fapt de o deosebită importanță — concepția profund științifică, realistă și clarvăzătoare a conducătorului

partidului și statului nostru, potrivit căreia problemele fundamentale ale păcii și securității nu mai pot fi rezolvate în mod adecvat doar de cîteva state sau grupări de state, ori numai în cancelariile ministeriale, ci prin unirea într-un front larg și puternic a tuturor forțelor politice și sociale interesate în materializarea idealurilor de pace, independență și libertate ale popoarelor. Regăsim aici concepția luminoasă a președintelui Nicolae Ceaușescu potrivit căreia evoluția evenimentelor — mai ales în ultimul timp, cînd am asistat la o deteriorare a climatului politic mondial, inclusiv în Europa — a demonstrat rolul tot mai important, hotărîtor, al popoarelor, capacitatea lor reală, efectivă, de a asigura promovarea unei politici noi, de destindere, independență națională, cooperare și pace. Sub acest raport, cit și în numeroase alte privințe, cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la ședința comună reprezintă o strălucită ilustrare a profundului simț al istoriei ce caracterizează gîndirea politică a președintelui republicii, a capacității sale de evaluare justă și anticipare realistă a evoluției evenimentelor, pe baza analizei științifice a tuturor factorilor esențiali, tratați în interdependența lor.

Atît momentul aniversării a cinci ani de la adoptarea documentelor istorice de la Helsinki, cit și cele două documente programatice românești consacrate evenimentului — Cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la ședința comună și Declarația-apel — impun cu necesitate reliefaarea contribuției de însemnătate primordială a secretarului general al partidului, președintelui republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la definirea conceptului de securitate europeană, a componentelor și exigențelor acesteia, sublinierea activității sale, plină de strălucire, pentru promovarea și materializarea nobilului țel al transformării Europei într-un continent al destinderii, înțelegerii, cooperării și păcii, în care fiecare națiune să poată trăi și să se poată dezvolta liber și independent, la adăpost de orice agresiune, de orice presiuni și amestec din afară.

Discursurile și interviurile de mare răsănet pe plan mondial, propunerile și inițiativele concrete în cele mai variate aspecte ale securității și cooperării europene, vizitele și dialogurile tovarășului Nicolae Ceaușescu cu șefi de stat și de guvern și alte personalități de prim rang, care au ocazionat examinarea minuțioasă și aprofundarea problematicii europene relevă, toate, meritul istoric ce revine președintelui Nicolae Ceaușescu în afirmarea ideilor securității și cooperării pe continent, a principiilor noi de relații între statele Europei, a însemnătății fundamentale a măsurilor de dezangajare militară și dezarmare, în promovarea perseverență a

dialogului și înfăptuirea unei largi colaborări, între parteneri egali, în regiunea europeană.

Prodigioasa activitate și spiritul constructiv exemplar ale șefului statului român în abordarea și promovarea securității și cooperării europene sînt în mod grăitor confirmate de faptul că în ultimii ani nu a existat aspect al procesului complex de edificare a unei Europe a păcii și înțelegerii în care tovarășul Nicolae Ceaușescu să nu-și fi adus o contribuție teoretică și practică valoroasă, unanim apreciată de poporul nostru și de popoarele iubitoare de pace din Europa și din întreaga lume.

Sînt toate acestea rațiuni pentru care aportul tovarășului Nicolae Ceaușescu la cauza securității europene l-a consacrat definitiv în conștiința popoarelor de pe continent ca un apărător de nădejde, neobosit și curajos al independenței, suveranității și libertății fiecărei națiuni, ca un promotor consecvent al destinderii, colaborării și păcii.

Au rămas marcate cu litere de aur în cronică eforturilor pentru edificarea securității și cooperării europene cuvintele istorice, rostite, cu înaltă răspundere față de destinele poporului nostru și ale celorlalte popoare din Europa și din lume, de președintele României de la înalta tribună a Conferinței de la Helsinki, cuvinte a căror justețe a fost confirmată pe deplin de cursul evenimentelor în cei cinci ani care au trecut de la semnarea Actului final: „**Am ascultat cu multă satisfacție declarațiile ce s-au făcut aici — spunea șeful statului român. Trebuie să spunem însă că istoria va judeca nu numai documentele ce le vom semna și declarațiile făcute, ci și felul în care fiecare stat, fiecare guvern și conducător de stat sau guvern va acționa pentru realizarea acestor documente, pentru ca speranțele contemporanilor noștri să fie îndeplinite, pentru ca acțiunile guvernelor noastre să răspundă năzuințelor de bunăstare, libertate și pace ale tuturor națiunilor.**”

Semnarea, în urmă cu cinci ani, a documentelor de la Helsinki — la a căror elaborare și promovare România, personal conducătorul partidului și statului nostru, și-au adus o valoroasă contribuție — a dovedit de o manieră convingătoare faptul că acțiunile politico-diplomatice perseverente ale guvernelor, mobilizarea și unirea eforturilor popoarelor, ale opiniei publice, ale forțelor politice, democrate, progresiste, pot conduce la concluzii și înțelegeri de o înestimabilă importanță pentru prezentul și viitorul Europei, la elaborarea unor principii, norme și obiective care să ofere o temelie trainică păcii, securității și cooperării europene. Documentele de la Helsinki, progresele pe care acestea le-au permis pe calea dialogului politic, a conlucrării în cele mai variate domenii între statele participante au născut mari și firești speranțe pentru popoarele Europei.

Concomitent însă, cei cinci ani ce au trecut de la semnarea Actului final au dovedit că dacă popoarele nu acționează cu sporită energie și consecvență, climatul politic european și mondial se poate lesne deteriora, pot apare pericole fără seamăn la adresa destinderii și păcii. O serie de evoluții negative din Europa, escaladarea cursei înarmărilor, barierele în calea dezvoltării largi a relațiilor economice și comerciale, tendințele de recrudescență a politicii de bloc, încheierea cu rezultate nesatisfăcătoare a reuniunii de la Belgrad și altele au reliefat cu pregnanță necesitatea ca popoarele europene să nu-și facă iluzii în legătură cu starea de lucruri de pe continent, să acționeze cu hotărîre pentru transpunerea în viață ca un tot unitar a prevederilor Actului final de la Helsinki, să înțeleagă că politica de destindere este abia la început și că sînt necesare eforturi perseverente pentru promovarea acestei politici, a colaborării, independenței și păcii.

În aceste condiții, cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu și Declarația-apel au meritul important că, făcînd bilanțul realizărilor și neajunsurilor înregistrate în procesul edificării securității și cooperării europene, adresează tuturor popoarelor, statelor, guvernelor, parlamentelor, forțelor politice lucide o vibrantă chemare la acțiune directă, eficientă, axată pe atingerea unor obiective bine definite.

Luînd în considerare atît situația din Europa, cît și agravarea situației internaționale în ansamblul ei, ca urmare a unor factori cunoscuți, ținînd în special de politica de forță și reîmpărțire a lumii în zone și sfere de influență, Declarația sintetizează concepția și propunerile României, ale șefului statului român cu privire la căile de atingere a obiectivelor securității și cooperării trainice pe acest continent care rezidă, în esență, în respectarea strictă și fermă a principiilor noi de relații între state — înscrise clar în Actul final — dezvoltarea largă a colaborării pe multiple planuri între state, adoptarea neîntîrziată a unor măsuri concrete de dezarmare

gajare militară și dezarmare, în primul rînd în dezarmare nucleară.

În actualul moment politic european, cînd atenția guvernelor, a popoarelor și a opiniei publice este polarizată de viitoare reuniune de la Madrid, România a înțeles ca, prin Cuvîntarea președintelui său și prin Declarația-apel să vină cu un set de propuneri concrete pentru impulsianarea procesului de destindere, cooperare și securitate pe continent, care, sintetic, se referă la:

— Desfășurarea reuniunii de la Madrid la nivelul miniștrilor de externe, pentru a putea spori astfel eficiența dezbaterilor și pentru a mări gradul de angajare și responsabilitate în adoptarea măsurilor ce se impun;

— Convocarea de către reuniunea de la Madrid a unei conferințe consacrate dezarmării europene, care să negocieze și să pună în aplicare măsuri concrete de oprire a cursei înarmărilor, de diminuare a potențialului militar existent pe continent;

— Asigurarea continuității conlucrării statelor participante la Conferința general-europeană pentru rezolvarea concretă a problemelor securității, prin organizarea în acest scop a unor reuniuni periodice de lucru, grupuri de experți și alte forme de negociere a problemelor;

— Propunerea ca viitoarea Conferință general-europeană să se desfășoare la nivelul șefilor de stat și de guvern. Această conferință ar urmări să aducă completările corespunzătoare documentului semnat la 1 august 1975, dezvoltîndu-l cu noi prevederi și măsuri menite să deschidă o perspectivă cu adevărat viabilă edificării securității în Europa;

— Încheierea unui tratat general de renunțare la forță și la amenințarea cu forță, care ar aduce o contribuție esențială la cauza promovării destinderii, încrederii, securității și păcii în Europa și în întreaga lume;

— Propunerea ca ziua de 1 august să fie aniversată în fiecare an ca zi a solidarității și luptei tuturor popoarelor europene pentru edificarea securității și păcii pe continentul nostru.

— Necesitatea ca reuniunea de la Madrid să reafirme din nou, cu putere, atașamentul solemn față de documentele semnate la Helsinki, hotărîrea fermă a statelor participante de a transpune în viață prevederile Actului final, ca un tot unitar.

În situa de măsuri și propuneri preconizate de țara noastră pentru făurirea unei Europe a păcii și colaborării reține atenția și importanța acordată componente economice a procesului de edificare a securității europene, care își găsește un loc de frunte atît în cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la ședința comună, cît și în Declarația-apel. Cele două documente românești afirmă clar că o condiție indispensabilă a soluționării problemelor economice stringente ce confruntă în prezent Europa și întreaga lume o constituie dezvoltarea unei largi și nestingherite cooperări economice între toate statele continentului, eliminîndu-se orice fel de bariere și restricții. De asemenea, în concepția țării noastre se impune și asigurarea dezvoltării largi a schimburilor culturale, a contactelor între popoarele europene, pentru întărirea încrederii și prieteniei între națiunile europene, astfel încît ele să acționeze cu hotărîre sporită în direcția înfăptuirii unei Europe unite.

Însă cheia de boltă a procesului de edificare a securității și cooperării europene, a asigurării unui viitor pașnic al continentului o reprezintă, așa cum se arată cu claritate în noile documente românești, respectarea cu strictețe în relațiile dintre statele participante la Conferința general-europeană a principiilor independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc, nerecurgerii la forță și la amenințarea cu folosirea forței, garantarea dreptului sacru al fiecărui popor de a se dezvolta liber, fără nici un amestec din afară.

Prin cuvîntarea conducătorului partidului și statului nostru la ședința comună și prin Declarația-apel, țara noastră își reafirmă din nou hotărîrea ei neclintită de a-și aduce partea ei de contribuție la buna pregătire și desfășurarea cu succes a reuniunii de la Madrid, astfel încît aceasta să marcheze o etapă importantă și constructivă în direcția redresării situației pe plan european și internațional, a reluării și consolidării cursului destinderii, a dezarmării stărilor de tensiune și conflicte, a soluționării tuturor problemelor și diferendelor pe căi politice, pașnice, a stăvilirii cursei înarmărilor și realizării dezangajării militare și dezarmării, a triumfului idealurilor de pace, progres și bunăstare ale popoarelor lumii.

CREȘTEREA VENITURILOR POPULAȚIEI — COMPONENTĂ ESENȚIALĂ A POLITICII DE RIDICARE A NIVELULUI DE TRAI

ÎN CADRUL marilor realizări obținute de poporul român în anii socialismului, la loc de frunte se înscrie creșterea continuă a nivelului de trai și ridicarea calității vieții. Pentru realizarea acestui important obiectiv Partidul Comunist Român a acționat pe multiple planuri; în centrul politicii sale de ridicare a nivelului de trai s-a situat însă preocuparea pentru sporierea continuă a veniturilor populației, componentă de bază a ridicării generale a bunăstării oamenilor muncii.

Ritmul deosebit de intens al dezvoltării economice și, în deosebi, amplul proces de industrializare socialistă a țării au constituit premisa fundamentală a asigurării unei creșteri continue a nivelului de trai. Aceasta s-a manifestat, pe de o parte, prin crearea de resurse materiale tot mai însemnate, și prin mărirea corespunzătoare a părții din avuția națională destinată consumului neproductiv. Pe de altă parte, dezvoltarea și amplasarea rațională a forțelor de producție în teritoriu a oferit posibilitatea încadrării unui volum tot mai mare al populației în activități cu caracter neagricol, mai stabile și mai bine remunerate; de asemenea, au crescut productivitatea muncii și, deci, posibilitățile de a obține venituri mai mari în agricultură. În același timp, progresele înregistrate pe plan economic, pe planul promovării progresului tehnic și al modernizării structurilor de producție au imprimat noi tendințe procesului de ocupare a forței de muncă, conducând la conturarea unei structuri corespunzătoare a populației ocupate.

Astfel, dacă în anul 1950, peste 74 la sută din populația activă a țării era ocupată în agricultură și doar aproximativ 26 la sută activă în industrie sau în alte ramuri neagricole, după mai puțin de trei decenii — la sfârșitul anului 1979 — peste 60 la sută din populația activă lucra în industrie sau alte ramuri neagricole. Intervalul de timp la care ne referim a consemnat, totodată, mutații cu profundă semnificație pentru viitorul României socialiste. Au fost create structuri demo-economice noi care, împreună cu modificările în profilul teritorial au creat o nouă geografie a muncii pe pământul patriei noastre. De la numai 2,1 milioane, cit reprezenta personalul muncitor, din totalul populației ocupate de 8,4 milioane persoane, în anul 1950, peste aproape trei decenii, în anul 1978, cifrele indicau aproximativ 7 milioane personal muncitor, dintr-un total al populației ocupate de 10,29 milioane persoane. Semnificativ este faptul că în timp ce populația ocupată a crescut doar cu 23 la sută, numărul personalului muncitor a sporit de 3,3 ori. Pe fondul acestei importante creșteri, într-o serie de ramuri deosebit de însemnate pentru modernizarea economiei naționale, sporul este cu mult mai substanțial: în chimie — de peste 10 ori; în construcții de mașini — de peste 6 ori; în construcții — de peste 5 ori etc.

Modificările esențiale ce au avut loc în structura social-economică a României socialiste au generat profunde mutații și în structura forței de muncă din mediul rural. Mecanizarea proceselor de muncă, chimizarea și modernizarea tehnologiilor ce stau la baza orientării culturilor au dus, an de an, la eliberarea unei mari mase de forță de muncă. O parte din această forță de muncă a fost preluată, după cum s-a mai subliniat, de către ramurile neagricole, modificându-se radical statutul social-profesional și trecând în rîndul populației urbane. O altă parte a rămas însă la sat, calificându-se și schimbându-se treptat profilul profesional. În mediul rural lucrează astăzi, alături de țărani cooperatori, un puternic detașament de personal muncitor format din sute de mii de tractoriști, mecanizatori, ingineri agronomi, medici veterinari, tehnicieni. Alături de aceste categorii de personal muncitor, în structura locurilor de muncă din satul contemporan se înscriu cu o pondere din ce în ce mai mare acele locuri încorporate în activitățile prestatoare de servicii pentru populație, care prin structura și dinamismul lor determină o stabilizare tot mai pronunțată a populației rurale, sporierea continuă a masei de venituri a populației rurale deopotrivă cu creșterea substanțială a complexității și calității serviciilor oferite.

Mutații de amploare în dinamica veniturilor

LINIA politică profund realistă promovată de partid, concretizarea sa într-un ansamblu de măsuri economice de natură să stimuleze realizarea unei eficiențe sporite în toate ramurile de activitate ale complexului economic național, a asigurat, în anii construcției socialiste, pentru toate categoriile de oameni ai muncii, creșteri substanțiale și permanente ale veniturilor; referindu-ne la veniturile globale ale populației, acestea au sporit în perioada 1950—1980, de exemplu, de 11 ori — respectiv de la 33,5 miliarde lei, cit reprezenta volumul acestora în 1950, la circa 370 miliarde lei la sfârșitul perioadei. În cadrul creșterii generale asigurate de sporul veniturilor globale, retribuția medie a personalului muncitor a crescut la rîndul său de peste 6 ori, iar veniturile nominale nete ale țărănimii obținute din munca desfășurată în cadrul cooperativelor agricole de producție și gospodăriile personale, de circa 8 ori.

Evoluția veniturilor țărănimii a marcat în această perioadă o serie de progrese notabile. Au fost întreprinse noi acțiuni pe linia apropierii veniturilor obținute în agricultură și a celor obținute în activități cu caracter neagricol — în principal, industriale — expresie vie a materializării principiilor de echitate ce stau la baza politicii de repartitie a veniturilor. Între acestea se cere amintită hotărîrea ca, începînd cu anul 1971, în retribuirea membrilor cooperatori să fie introdus sistemul asigurării unui venit minim garantat, sistem care a dus la o eșalonare corespunzătoare, pe întreg cursul anului, a veniturilor bănești ale țărănilor cooperatori. Corelat cu generalizarea acordului global — sistem de organizare a muncii apt să asigure o condiționare mai strînsă a veniturilor de creșterea producției globale — precum și cu măsurile privind perfecționarea modalităților de valorificare a produselor agricole, sistemul respectiv a contribuit la o apropiere continuă între mărirea și structura veniturilor oamenilor muncii din agricultură și personalul ocupat în ramurile neagricole.

Una dintre cele mai importante etape în evoluția veniturilor populației (vezi și tabelul nr. 1) a constituit-o perioada ce a urmat după Congresul al XI-lea al Partidului Comunist Român. În această etapă, potrivit orientărilor stabilite de Congresul al XI-lea s-a pus un accent mai mare pe creșterea retribuției și a veniturilor directe ale oamenilor muncii. Prin suplimentarea fondului de retribuție, ca rezultat al economiilor prevăzute a se realiza în cursul cincinalului și al creșterii suplimentare a venitului național, au fost create premisele dublării creșterii veniturilor oamenilor muncii față de prevederile inițiale.

Tabelul nr. 1
Evoluția veniturilor directe ale populației
(în perioada 1950—1980)

	1950	1965	1970	1975	1980	
— Retribuția medie a personalului muncitor — lei lunar	337	1028	1289	1595	2108	2267
— Veniturile nominale nete ale țărănimii obținute din munca în C.A.P. și gospodăriile personale pe o persoană activă — lei lunar	167	495	571	990	1339	1380

Pe baza măsurilor stabilite de Conferința Națională a partidului privind dezvoltarea mai rapidă a economiei naționale în actualul cincinal, retribuția medie reală a sporit cu peste 32 la sută, față de numai 20 la sută cit se prevăzuse inițial, aceasta constituind cea mai substanțială majorare a retribuțiilor din anii construcției socialiste și reprezentînd, totodată, peste o treime din totalul majorărilor de retribuții realizate în cei 30 de ani de economie planificată. Această majorare mai accentuată a retri-

buțiilor va crea posibilitatea ca oamenii muncii să beneficieze, în perioada 1976—1980, de un spor de venituri de 40 miliarde lei, peste fondul de majorare stabilit inițial. La rândul lor, veniturile reale ale țărănimii provenite din retribuirea muncii desfășurate în cadrul cooperativelor agricole și din vânzarea produselor către unitățile socialiste vor fi în anul 1980 cu 30 la sută mai mari decât în anul 1975, față de o creștere de 20—25 la sută cât era prevăzut inițial în plan.

Ca urmare a succeselor obținute în dezvoltarea generală a economiei naționale, creșterea veniturilor populației își va continua linia sa ascendentă și în viitorii ani. Așa cum s-a hotărât la Congresul al XII-lea al Partidului Comunist Român — hotărâri sintetizate în „Programul-directivă de creștere a nivelului de trai în perioada 1981—1985 și de ridicare continuă a calității vieții” — veniturile totale reale ale populației vor spori, în anul 1985, cu 23—25 la sută față de anul 1980, continuându-se a se asigura și realizarea unei corelații mai echilibrate între veniturile oamenilor muncii de la orașe și sate. Creșterea deosebit de accentuată a veniturilor oamenilor muncii a avut loc în România socialistă pe fondul unei mari stabilități a prețurilor, o creștere continuă a producției bunurilor de consum și o accentuată diversificare a prestărilor de servicii pentru populație, ceea ce a dus la o ridicare continuă și generală a bunăstării poporului.

Oglindind strinsa concordanță între vorbe și fapte, între politica generală a partidului și realitatea noastră cotidiană, puterea de cumpărare a populației a cunoscut creșteri continue, ceea ce a determinat ca în fiecare cămin să se îmbunătățească substanțial structura consumului. Citeva calcule efectuate la sfârșitul anului 1979, după începerea celei de a doua etape a majorărilor de retribuții prevăzute pentru perioada 1976—1980 sînt deosebit de ilustrative. Așa după cum reiese din tabelul nr. 2, de-a lungul anilor s-a înregistrat o diminuare continuă și accentuată — de la 2 la peste 7 ori — a timpului de muncă utilizat pentru realizarea veniturilor necesare cumpărării diverselor produse de către populație. Majorările repetate ale retribuțiilor, realizate în contextul unei solide stabilități a prețurilor, — indicele prețurilor de desfacere menținându-se în toți

consum și a tarifelor la prestațiile de servicii, prevăzându-se o creștere medie anuală de 1—1,2 la sută, corelat cu prevederile de sporire a veniturilor reale ale populației¹⁾

Echitatea socialistă la baza sistemului de retribuire

UN alt aspect caracteristic pentru concepția promovată de P.C.R. în domeniul veniturilor populației îl constituie asigurarea unui raport just, echilibrat între veniturile minime și maxime obținute de diferite categorii de oameni ai muncii. Îmbunătățirea permanentă a acestui raport a permis și va permite în continuare aplicarea corespunzătoare, în domeniul retribuiției, a principiului socialist al repartiției după cantitatea și calitatea muncii, în raport cu contribuția fiecăruia la dezvoltarea societății socialiste.

Sistemul nostru socialist de retribuire se fundamentează pe legea repartiției socialiste, precum și pe o serie de necesități mai generale impuse de dezvoltarea noii orînduirii. Între acestea, partidul a înscris cu caracter prioritar instituirea unei diferențieri stimulative a ramurilor, asigurarea unui raport optim între cointeresarea materială și stimulenți extraeconomici, dezvoltarea armonioasă, din punct de vedere economic și social, a tuturor județelor și localităților patriei, creșterea continuă a nivelului de calificare a oamenilor muncii etc.

În același cadru, asigurarea unor raporturi corespunzătoare între limitele veniturilor obținute de diferitele categorii de oameni ai muncii reprezintă o problemă extrem de complexă, ea decurgînd din însăși esența orînduirii socialiste. Realizîndu-se o strînsă corelație între retribuție și cantitatea muncii prestate, nivelul calificării, vechimea în producție, importanța și răspunderea socială a activității desfășurate de către fiecare individ și condițiile specifice de lucru, s-a urmărit ca în contextul creșterii generale neîntrerupte a veniturilor, a diferențierii lor în funcție de cantitatea și calitatea muncii prestate să se asigure o apropiere treptată între diferitele categorii de venituri obținute de personalul muncitor. Astfel, în decursul celor șase planuri cincinale — 1951—1980 — ce jalonează coordonatele dezvoltării economiei în anii construcției socialiste, pe fondul unei creșteri generale a retribuției medii de 6,7 ori diferența dintre retribuția maximă și cea minimă a fost redusă continuu, ajungîndu-se de la peste 30 la 1 cât era la începutul perioadei analizate, la un raport de 5,5 la 1; acest raport este considerat deplin corespunzător în actuala etapă.

Prin complexitatea ei, problema raportului dintre limitele venitului s-a bucurat de o mare atenție din partea partidului nostru. Supunînd-o atenției Conferinței Naționale a partidului din 1967, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia în raportul prezentat că „Diferența dintre veniturile minime și maxime existente în societatea noastră nu poate fi tratată abstract, ignorîndu-se stadiul de dezvoltare în care ne aflăm, mărimea venitului național și a fondului de consum”. De aceea, în anii ce au urmat au fost luate o serie de măsuri pentru repartizarea corespunzătoare a venitului național, pentru aplicarea fermă a principiilor egalității și eticii socialiste, creîndu-se astfel condiții reale din punct de vedere economic și social, ca fiecare membru al societății socialiste să-și dobîndească veniturile numai ca rezultat al muncii depuse în folosul societății și în funcție de aportul său la progresul acesteia.

Pe fondul acestor obiective, partidul a militat consecvent pentru lichidarea unor fenomene negative legate de tendința de înavuțire, de ignorare a muncii sau de egocentrism. În același timp, a fost combătută orice teorie și practică egalitaristă în repartiția socială, militîndu-se pentru asigurarea unor diferențe echitabile între veniturile diferitelor categorii de cetățeni. Evidențînd acest fapt, secretarul general al partidului arăta că „este necesar să nu avem teamă că vor fi muncitori sau ingineri care vor obține venituri mai mari, dacă acestea se datoresc muncii. Cu toții știm că, pînă la urmă, există deosebiri fizice și intelectuale între oameni, iar noi trebuie să-i stimulăm pe cei mai valoroși, și nu să nivelăm, prin tot felul de formule, capacitatea creatoare a celor ce muncesc (...) este pe deplin echitabil ca cei care produc mai multe mașini, mai multe piese într-o oră, într-o zi, într-o lună, să obțină venituri mai mari, ca rezultat al muncii lor.”²⁾

Expresii ale umanismului socialist

LOCUL primordial în politica de repartizare a fondului de consum îl dețin veniturile individuale, directe, ale oa-

Dumitru PATRICHE

(Continuare în pag. 6)

Produsul	UM	1955	1965	1975	1979
Pîine albă	0,5 kg	54'	26'	17'	13'
Mălai superior	1,0 kg	1h	30'	19'	14'
Zahăr tos	1,0 kg	3h41'	1h47'	1h 9'	52'
Lapte de vacă	1,0 l	49'	25'	18'	13'
Carne de porc	1,0 kg	5h19'	3h58'	3h12'	2h 6'
Cartofi	1,0 kg	22'	13'	11'	9'
Tomate	1,0 kg	34'	22'	17'	15'
Costum bărbătesc (360 lei/m)	1 buc.	522h	253h22'	163h19'	143h 5'
Palton bărbătesc (400 lei/m)	1 buc.	549h53'	266h52'	172h	151h08'
Pantofi piele pt. bărbați	1 per.	85h51'	41h40'	26h51'	20h35'
Rochie (stofă 130 lei/m)	1 buc.	157h24'	71h50'	46h18'	37h17'
Pantofi din piele pt. femei	1 per.	77h16'	37h30'	24h10'	17h33'

¹⁾ Calculele au fost făcute în funcție de retribuția medie lunară și nivelul prețurilor cu amănuntul înregistrat în anii respectivi.

anii construcției socialiste în limitele cotelor planificate — au determinat o evoluție ascendentă a puterii de cumpărare a întregii populații. Astfel, cu retribuția obținută într-o oră, oamenii muncii au putut cumpăra în anul 1979, comparativ cu anul 1955, o cantitate de pîine de peste 4 ori mai mare; zahăr de 4,2 ori mai mult; cartofi de peste 2 ori; tomate de peste 2 ori. În ceea ce privește achiziționarea unui costum, palton sau a unei perechi de pantofi în 1979 a fost necesară retribuția pe o perioadă de timp de 3—4 ori mai mică decât în 1955. De pildă, dacă în 1955 un om trebuia să plătească o pereche de pantofi din piele cu retribuția sa pe aproape 11 zile de muncă, în anul 1979 era suficientă numai retribuția cuvenită pe 2 zile și jumătate.

Problema stabilității prețurilor și evoluția lor în limite strict controlate se înscrie în continuare între obiectivele prioritare ale politicii partidului nostru. După cum se sublinia în raportul prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Congresul al XII-lea, în viitor se va acorda o atenție deosebită „menținerii în limite strict controlate a dinamicii prețurilor la bunurile de

¹⁾ Nicolae Ceaușescu: Raportul Comitetului Central cu privire la activitatea Partidului Comunist Român în perioada dintre Congresul al XI-lea și Congresul al XII-lea și sarcinile de viitor ale partidului. Ed. politică, București, 1979, p. 52.

²⁾ Nicolae Ceaușescu: România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 7, București, Ed. politică, 1973, p. 856.

PARTICIPAREA LARGĂ, DEMOCRATICĂ A OAMENILOR MUNCII LA CONDUCEREA ȘI DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚILOR ECONOMICO-SOCIALE

SĂRBĂTORIREA MOMENTELOR însemnate ale istoriei naționale constituie prilejuri deosebite de rememorare, de evidențiere a progreselor remarcabile obținute de poporul nostru în plan economic, social, cultural. Iată-ne în pragul unei noi aniversări — cea de a 36-a — a zilei de 23 August 1944, moment de începere, a unei ere noi în existența multimilenară a neamului românesc. Anii care au trecut de la acel sfârșit de august '44 au consemnat realizări impresionante; cifrele pot ilustra sugestiv dezvoltarea economiei naționale, modernizarea sa, repartizarea echilibrată a forțelor de producție în teritoriu. Există însă profunde mutații ce s-au produs în aceste patru decenii care nu pot fi exprimate cantitativ; ele privesc amplul proces de perfecționare a structurilor sociale, modelarea unui nou profil moral al omului societății socialiste, afirmarea sa liberă și participarea conștientă la procesul făuririi noii orînduiri.

Componentă intrinsecă a progresului societății

MARILE SARCINI ale făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintării României spre comunism se realizează în condițiile unor ample acțiuni privind perfecționarea continuă a formelor și metodelor de organizare și conducere a vieții economico-sociale. Realizarea concordanței între dinamica schimbărilor social-economice și formele de organizare și conducere a societății, aplicarea în viață a măsurilor de reorganizare a conducerii societății au la bază lărgirea, adîncirea și amplificarea democrației economice socialiste, participarea oamenilor muncii la adoptarea deciziilor la toate nivelurile vieții economico-sociale. Aceasta constituie o cerință ce izvorăște din însăși natura noii orînduiri — eliberată de exploatare — din responsabilitatea ce incumbă fiecărui om al muncii în calitate sa de proprietar, producător și beneficiar al bunurilor materiale și spirituale ale societății. Ea decurge, deopotrivă, din exigențele noi, deosebite care se ridică în procesul organizării și conducerii activității economico-sociale, în actuala etapă și în perspectivă, exigențe care exprimă imperativul valorificării superioare, cu deplină responsabilitate și competență, a tuturor resurselor existente în unitățile economice, al transpunerii în practică, în formele cele mai

adequate, a principiului centralismului democratic.

Înfăptuirea democratismului economic socialist a cărui premisă o constituie instaurarea relațiilor de producție socialiste, a proprietății socialiste asupra mijloacelor de producție, reprezintă condiția sine qua non a afirmării democrației de tip nou, socialist. În concepția partidului nostru democrația economică reprezintă un sistem instituționalizat de principii, norme și metode menit să creeze posibilitatea participării permanente, conștiente și efective a tuturor oamenilor muncii la elaborarea și realizarea deciziilor economice, la conducerea întregii activități economico-sociale. Acest element vizează latura calitativă, esențială a exercitării dreptului de proprietar și producător al fiecărui om al muncii. Numai în măsura în care se asigură o conștientizare a maselor de oameni ai muncii, în măsura în care se declanșează resorturile interne ce decurg din calitatea de proprietar, producător și beneficiar, proprie fiecărui om al muncii, se poate proiecta o acțiune eficientă; numai astfel, democrația economică ființează, poate deveni și se exercită efectiv ca o puternică forță materială.

Neîndoios, componenta de bază a democrației o constituie participarea. Această dimensiune este însă completată, în cadrul democrației de tip socialist, de un alt atribut tot atât de însemnat: responsabilitatea. Pentru fiecare colectiv de oameni ai muncii, pentru fiecare om, participarea efectivă la conducere reprezintă un act de conștiință, întrucât el presupune nu aprobarea — sau dezaprobarea — unor decizii elaborate într-un alt cadru exterior. Dimpotrivă, de modul în care sînt gîndite și fixate obiectivele activității la nivelul fiecărei unități economice, de calitatea ansamblului de măsuri apt să materializeze aceste obiective este condiționată însăși dezvoltarea generală a economiei naționale.

O altă notă specifică democrației economice o constituie aria sa de cuprindere; democrația economică trebuie să asigure o cuprindere, pe orizontală și verticală, a tuturor sectoarelor economice, începînd de la unitatea de bază — întreprinderea — pînă la nivelul organelor centrale de sinteză și de decizie. A limita democrația economică numai la unul din aceste nivele — micro sau macroeconomic — ar însemna, practic, o îngustare a înșeși multiplelor valențe pe care ea le oferă. Participarea oamenilor muncii la activitatea complexă de

conducere și organizare economică trebuie asigurată, deopotrivă, în fiecare întreprindere în așa fel încît toți oamenii muncii să-și poată spune părerea — începînd cu activitatea întreprinderii și continuînd pe toată filiera elaborării unei decizii.

Afirmîndu-se, prin notele sale generale, ca o componentă organic integrată procesului de edificare a societății socialiste, democrația economică dobîndește în actuala etapă de dezvoltare noi atribute, este investită cu noi și însemnate prerogative; acestea izvorăsc din complexitatea tot mai mare a proceselor economice, din exigențele noi privind gestionarea rațională și responsabilă a părții din avuția națională încredințată de societate spre administrare, privind valorificarea superioară a resurselor energetice și de materii prime. Democrația economică constituie în fapt corespondentul, în planul structurilor organizatorice și de conducere, al necesității economice obiective de a spori și adînci rolul unităților de bază — al întreprinderilor și centralelor — în planificarea dezvoltării, în materializarea obiectivelor prefigurate. Fiecare om al muncii are posibilitatea — și este obligat moralmente să o transforme în fapt — de a contribui efectiv prin relevarea, la locul său de muncă, a unor soluții noi de valorificare mai bună a resurselor existente, la sporirea continuă a avuției societății.

Structuri organizatorice originale

PARTIDUL NOSTRU a elaborat un concept propriu, original de democrație economică, a instituționalizat un sistem complex de exercitare a prerogativelor sale și a stabilit forme concrete de realizare a acestora. Din inițiativa și cu aportul teoretic inestimabil al tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, au fost adoptate, în ultimii cincisprezece ani, numeroase măsuri în direcția perfecționării cadrului democratic al conducerii societății, au fost create, în toate sferele vieții economico-sociale, structuri organizatorice adecvate pentru manifestarea pleneră a inițiativei și a voinței tuturor oamenilor muncii, bazate pe principiul conducerii colective, pe antrenarea maselor la elaborarea deciziilor. Aceste structuri democratice de conducere, îmbinate într-un ansamblu armonios și unitar, au configurat un mecanism original, tot mai perfecționat.

nat de participare efectivă și eficientă a oamenilor muncii la adoptarea și înfăptuirea deciziilor privind dezvoltarea economico-socială a țării.

Cele mai reprezentative forme prin care se exercită conducerea colectivă și are loc realizarea efectivă a democrației economice la nivelul întreprinderilor, centralelor și altor unități socialiste sînt constituite de adunarea generală a oamenilor muncii, consiliul oamenilor muncii și biroul executiv al consiliului oamenilor muncii, consiliile de control muncitoresc și comisiile pe domenii de activitate.

Concepute și instituționalizate pe baza hotărîrilor Conferinței Naționale a partidului din 1967, organele colective de conducere la nivelul unităților economice și sociale ca forme de bază ale exercitării conducerii colective au cunoscut un proces continuu de perfecționare structurală și funcțională. Astfel, pe baza hotărîrilor adoptate la primul Congres al Consiliului oamenilor muncii, precum și la Conferința Națională a partidului ce a avut loc în decembrie 1977, s-a urmărit creșterea rolului și a potențialului de conducere al acestor organisme în concordanță cu obiectivele și cerințele în continuă creștere ce revin unităților economice. Acest cadru a fost considerabil lărgit, conferindu-i-se, deopotrivă, o mai mare putere de expresie a voinței maselor de oameni ai muncii, a competenței lor de a conduce destinele țării, prin înființarea de noi forme instituționalizate cu caracter național: Frontul Democrației și Unității Socialiste, Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale, Consiliul de Control muncitoresc al activității economico-sociale, Congresele și Consiliul Central de Control muncitoresc al activității economico-sociale, congresele și consiliile oamenilor muncii pe domenii de activitate — în care o pondere însemnată o dețin cadrele ce activează nemijlocit în producție.

Realizarea sistemului instituționalizat de manifestare a democrației economice a constituit o etapă deosebit de însemnată a dezvoltării democrației socialiste, a procesului de perfecționare a

structurilor organizatorice și de conducere. Expresie a acțiunii factorului conștient în opera de edificare a noii orînduirii, această vastă muncă de concepție și organizatorică a generat, într-un sens pozitiv însă, un anumit decalaj al structurilor democratice față de pirghiile efective de acționare pe care le aveau la îndemînă oamenii muncii, organele colective de conducere. Tocmai pe această bază, studiind în profunzime procesul de dezvoltare economico-socială a țării, secretarul general al partidului afirma cu îndreptățire, în Cuvîntarea ținută la Plenara C.C. al P.C.R. din martie 1978 că, „față de acest larg cadru democratic creat, nu s-a ținut pasul în ce privește măsurile de ordin economico-financiar, care să pună la îndemînă organismelor de conducere colectivă, a adunărilor generale ale oamenilor muncii mijloacele necesare îndeplinirii în cele mai bune condiții a rolului lor în conducerea întregii activități economico-sociale“.

Măsurile adoptate de Plenara C.C. al P.C.R. din martie 1978 privind perfecționarea mecanismului economico-financiar — multe dintre ele inițiate de conducerea partidului și experimentate încă de la începutul anilor '70, — au determinat ridicarea pe un plan superior a autoconducerii muncitorești și întărirea autogestiunii economico-financiare, asigurînd creșterea rolului colectivului de oameni ai muncii în conducerea vieții economice și sociale. S-a urmărit asigurarea unei concordanțe între mecanismul economico-financiar și cadrul organizatoric creat, punîndu-se la îndemînă unităților economice și a organelor de conducere colectivă pirghiile și mijloacele economico-financiare necesare exercitării efective a drepturilor și răspunderilor conferite prin lege, răspunzîndu-se astfel exigențelor de a gospodări cu maximum de eficiență resursele și de a crește avuția națională.

Înscriindu-se ca un moment de referință în opera de edificare a noii societăți în România, documentele programatice adoptate la Congresul al XII-lea

al partidului au ridicat la noi cote exigențele în domeniul dezvoltării și afirmării democrației socialiste, în general, și, în cadrul său, a democrației economice. „Am realizat, arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu în Raportul prezentat la Congres, un sistem unitar de conducere a țării de către popor, o democrație economică și socială de tip nou, care ne permite să valorificăm larg inițiativa, experiența și capacitatea de creație a maselor în înfăptuirea Programului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate. Acum, esențial este să asigurăm buna funcționare a acestui cadru democratic, folosirea deplină a posibilităților pe care le oferă“. În plan organizatoric, aceasta presupune transformarea organelor colective de conducere într-o parte inseparabilă a structurii statului nostru socialist, în așa fel încît ele să joace un rol hotărîtor, în procesul complex al conducerii societății, împletind indestructibil activitatea lor cu cea a organelor centrale. Se poate spune că tocmai în acest sens înțelege partidul nostru dispariția statului, nu prin desființarea lui într-un anumit moment, ci crearea cadrului organizatoric prin care masele populare să participe efectiv, competent și responsabil la conducerea vieții economice, politice și sociale.

Adîncirea procesului de perfecționare a structurilor democratice în societatea românească constituie o garanție a progresului său neîntrerupt, a afirmării idealurilor și posibilităților generoase pe care le oferă socialismul și comunismul. Acest proces constituie, în aceeași măsură, o cale însemnată de ridicare a conștiinței maselor, de maturizare a acestora. Participînd competent și responsabil la făurirea propriului său viitor poporul nostru devine mai puternic, se afirmă plenar ca o națiune unită, liberă, dornică să se înscrie cu demnitate în rîndul țărilor lumii.

Dumitru PUGNA
Vasile NICHIFĂ

Creșterea veniturilor populației

(Urmare din pag. 4)

menilor muncii, venituri provenite din repartitia după muncă. În același timp însă, un loc tot mai însemnat dobîndesc cheltuielile social-culturale în formarea veniturilor totale ale oamenilor muncii. Această tendință explică, de altfel, creșterea mai accentuată a veniturilor totale ale populației față de veniturile directe ale personalului muncitor și fărâșimii.

Expresie a politicii promovate de partid în perioada 1950—1979, volumul fondurilor afectate pentru finanțarea diferitelor acțiuni social-culturale a crescut de aproape 20 de ori, asigurîndu-se astfel posibilitatea pentru toate categoriile de populație să se instruiască, să-și afirme plenar personalitatea, să se dezvolte în cele mai bune condițiuni din punct de vedere fizic și intelectual.

Fondurile sociale de consum au o destinație diversă, pe baza lor asigurîndu-se gratuitatea învățămîntului pentru cele 5,5 milioane de elevi și studenți, plata alocației de stat la peste 4 milioane de copii, plata pensiei pentru un număr de peste 3,1 milioane de persoane. De asemenea, anual, peste 12 miliarde de lei sînt cheltuiți în vederea asigurării asistenței medicale gratuite a întregii populații, peste un miliard de lei pentru dezvoltarea activității culturale și artistice etc. La acestea se adaugă finanțarea și a altor acțiuni cu caracter social, toate avînd menirea de a contribui la ridicarea continuă a nivelului de trai material și spiritual al celor ce muncesc. Practic, în țara noastră, nu există familie care să nu beneficieze, într-o formă sau alta, de sporul de venituri provenite din fondurile sociale de

consum, fonduri care reprezintă aproximativ o cincime din totalul veniturilor populației.

În anii socialismului, aceste fonduri raportate la o familie au cunoscut o creștere continuă, astfel că în anul 1980 ele erau de 15,2 ori mai mari față de 1950, suma ce urmează a se cheltui în prezent în medie pe o familie pentru diferite acțiuni social-culturale cifrîndu-se la 11 766 lei. Programul-directivă de creștere a nivelului de trai în perioada 1981—1985 și de ridicare continuă a calității vieții stabilește în continuare creșteri considerabile ale fondurilor destinate acțiunilor social-culturale. Astfel, cheltuielile social-culturale totale, finanțate de la bugetul de stat, din fondurile proprii ale organizațiilor cooperatiste și obștești, vor spori în perioada 1981—1985, față de actualul cincinal, de la 350 miliarde lei la 479 miliarde lei, respectiv cu circa 37 la sută, reprezentînd în anul 1985, 14 200 lei pe o familie.

Reprezentînd țelul final al politicii profund umaniste promovată de partidul nostru, însăși esența orînduirii noi pe care o făurim pe pămîntul patriei, creșterea nivelului de trai, a veniturilor populației, se integrează într-o concepție armonioasă și de amplă deschidere a dezvoltării generale a societății socialiste. Dezvoltarea forțelor de producție, repartizarea lor echilibrată în teritoriu, modernizarea continuă a structurilor de producție deopotrivă cu îmbogățirea și nuanțarea principiilor care fundamentează repartizarea veniturilor, a mecanismului lor de distribuție stau la baza marilor realizări obținute de poporul nostru în anii construcției socialiste. Cea de-a 36-a aniversare a începutului de eră nouă pe pămîntul României, pe care o vom sărbători în curînd, constituie deopotrivă un moment al retrospectivei — bilanț bogat de fapte și realizări — și o proiecție optimistă și cutezătoare spre viitor.

Pregătirea planului pe 1981

SALTUL LA O NOUĂ CALITATE DETERMINĂ NOI EXIGENȚE ÎN PREGĂTIREA PLANULUI

DE CURÎND a avut loc Ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., Biroului Permanent al Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale și a Guvernului Republicii Socialiste România, care a dezbătut și aprobat Raportul cu privire la Planul național unic de dezvoltare economico-socială a țării pe anul 1981. O sarcină fundamentală stabilită cu acest prilej ministerelor, centralelor, tuturor întreprinderilor, organelor locale de partid și de stat este aceea de a acționa prin măsuri energice, ferme, pentru pregătirea din timp și în cele mai bune condiții a îndeplinirii exemplare, la toți indicatorii, a sarcinilor planului pe anul următor.

În acest context, o însemnătate deosebită are asigurarea din timp a bazei tehnico-materiale a planului, condiție hotărâtoare pentru realizarea producției planificate, a obiectivelor de investiții, asigurarea mărfurilor pentru fondul pieței, îndeplinirea prevederilor la export. Experiența ultimilor ani relevă cu pregnanță cât de important este ca fiecare întreprindere să aibă clarificate, înainte de începerea perioadei de plan, toate problemele de desfacere a producției și de aprovizionare, să cunoască în amănunt cerințele și posibilitățile partenerilor cu care urmează să aibă relații și, mai ales, să perfecteze prin contracte economice aceste relații.

PENTRU A ASIGURA condiții cât mai bune îndeplinirii sarcinilor de plan o atenție de prim ordin se cere acordată realizării producției prevăzute în sectoarele primare producătoare de materii prime de bază, care asigură resursele fazelor de prelucrare intermediară și finală a acestora. În acest scop este necesară, înainte de toate, executarea programului intensiv de lucrări geologice, care prezintă o creștere semnificativă față de realizările din 1980, îndeosebi în domeniul hidrocarburilor, cărbunilor, minereurilor neferoase. Concretizarea sporurilor de rezervă geologică prevăzute în sarcinile de plan, reprezintă unul din elementele determinante pentru dezvoltarea extracției miniere.

În acest domeniu, pe prim plan se situează intensificarea activității de realizare la termen a lucrărilor, de punere în funcțiune a noilor capacități de producție de lignit din bazinul minier al Olteniei: Tismana II, Roșia de Jiu, Peșteana Jieț-Sud, prin mai buna organizare a lucrărilor de descoperire, sporirea gradului de utilizare a utilajelor de excavare. De aceste măsuri depinde în mod decisiv realizarea producției de lignit, a cărei pondere crește simțitor în structura balanței energetice. Este suficient să arătăm că aproape 60% din producția de energie electrică a țării urmează a se realiza pe bază de cărbuni și energie hidro, pentru a evidenția mutațiile sub-

stanțiale ce intervin în acest domeniu. La același nivel de importanță se situează și sporurile de producție la minereurile neferoase — cupru, zinc, plumb, — la care în ultimul timp prețurile mondiale prezintă noi tendințe de creștere, astfel că îndeplinirea în întregime a programelor de producție și la aceste substanțe prezintă o mare însemnătate și din punct de vedere al asigurării unor importante economii valutare.

SARCINI DEOSEBIT de importante revin tuturor ramurilor în ce privește asigurarea bazei energetice, utilizarea rațională a resurselor energetice de toate categoriile. Fără îndoială că pe primul loc se situează sarcina reducerii consumurilor de combustibili, carburanți și energie. Trebuie spus că măsurile de reducere a consumurilor impuse nu doar de rațiuni economice, ci de tendințele creșterii continue a prețurilor de achiziție pe piața mondială a petrolului, de dificultatea obținerii acestuia. constituie un punct-cheie al planului pe 1981 și fiecare unitate economică trebuie să se încadreze riguros în cantitățile alocate. Din păcate, experiența acestui an ne arată că multe întreprinderi au fost surprinse nepregătite să facă față sarcinilor de reducere, nu au luat din timp toate măsurile ce se impuneau. De aceea, considerăm că nu este de prisos să subliniem câteva din preocupările ce trebuie să stea

- Încheierea contractelor economice — o acțiune ce se cere mult intensificată
- Necesitatea creșterii accentuate a producției în sectoarele extractive
- Utilizarea rațională a resurselor energetice, factor hotărâtor în derularea eficientă a proceselor de producție
- Metalul mai bine gospodărit pe întreaga filieră de la producător la beneficiari
- Recuperarea și valorificarea resurselor re folosibile — aport prețios la sporirea bazei de materii prime
- Utilizarea la parametri înalți a tuturor capacităților de producție
- Punerea în funcțiune a noilor capacități — sursă de sporire și diversificare a producției.

de pe acum în atenția întreprinderilor pentru pregătirea din punct de vedere energetic a planului pe anul viitor:

- revizuirea tuturor produselor și tehnologiilor energointensive și limitarea la strictul necesar a producției;

- programarea folosirii judicioase a cuptoarelor de încălzire (pentru laminare, forje etc.), cu oprirea periodică a acestora, atunci când volumul de activitate nu justifică o utilizare continuă;

- comandarea și instalarea de recuperatoare de căldură și de preîncălzitoare de aer. În 1981 vor trebui recuperate cu peste 20% mai multe resurse energetice re folosibile decât în 1980, și ceea ce este deosebit de important, circa 60% din acestea vor trebui utilizate în 1981 în alte instalații decât cele în care rezultă, ceea ce implică de pe acum elaborarea soluțiilor, proiectarea și efectuarea lucrărilor care se impun;

- pentru identificarea gradului real de utilizare a resurselor energetice se impune actualizarea sau, după caz, elaborarea bilanțurilor energetice pe fiecare instalație consumatoare, pe baza cărora să se concretizeze măsurile de eliminare a oricărei pierderi;

- măsuri de economisire a energiei sînt necesare în domeniul transporturilor, prin respectarea strictă a programelor de optimizare cit și prin folosirea pe scară largă a remorcilor de autocamioane și a transportului plinplin;

- în domeniul producției și transportului energiei electrice, consumurile proprii tehnologice și pierderile în rețele vor trebui substanțial diminuate, astfel încît să nu reprezinte pe total mai mult de 6 și, respectiv, 5% din total;

- extinderea pe scară largă a folosirii surselor noi de energie și, în primul rînd, a energiei apelor termale, astfel încît să se aducă un aport în balanța energiei primare de peste 300 000 tce în anul viitor; o sursă importantă o reprezintă și microhidrocentralele amenajabile pe râurile interioare, care pot reduce sensibil consumul de energie electrică produse pe bază de combustibili.

CITEVA PROBLEME se impun atenției în legătură cu **pregătirea din timp a condițiilor pentru asigurarea cu metal a economiei.** În primul rând, este deosebit de importantă concentrarea tuturor eforturilor pentru reducerea duratei de atingere a parametrilor proiectați la laminorul nou de tablă groasă de la C.S. Galați, al cărui aport în balanța totală de metal este hotărâtor pentru asigurarea necesarului destinat producției industriei constructoare de mașini. În toate unitățile siderurgice, și, îndeosebi, la C.O.S. Tirgoviște se pun probleme ce trebuie soluționate încă din acest an în legătură cu creșterea accentuată a producției unor sortimente de metal care valorifică superior materia primă și asigură diminuarea importurilor. Este vorba de sporurile de producție la table și benzi din oțel inoxidabil și refractar, la care producția trebuie dublată față de acest an, de creșterile de producție la table electrotehnice, bare și blocuri forjate din oțel de scule, oțel calibrat și altele, de a căror realizare depinde direct asigurarea bazei materiale a unor importante sectoare ale economiei naționale.

Este, de asemenea, demn de subliniat că pe ansamblul metalurgiei feroase va trebui să se obțină un indice de scoatere a metalului de 80—85%, în care scop Ministerul Industriei Metalurgice trebuie de pe acum să organizeze analize detaliate în fiecare combinat și să defalce indicii de scoatere în concordanță cu măsurile ce se vor stabili și în condițiile specifice existente în fiecare unitate.

Un alt element de o deosebită însemnătate în ansamblul pregătirii planului pe anul 1981 îl reprezintă asigurarea condițiilor pentru **recuperarea și valorificarea la maximum a tuturor categoriilor de resurse materiale refolosibile.** Așa cum se subliniază în documentele de partid aceste resurse trebuie să participe cu o pondere sporită în asigurarea necesarului de materii prime, la unele resurse în proporție de 40—50% și chiar mai mult. Este de reținut că în anul viitor metalele feroase recuperate vor participa cu aproape 7,7 mil. tone, adică cu peste 40% la realizarea producției de oțel. Sunt prevăzute sarcini sporite și la metalele neferoase, cu o pondere de 20—25% a metalelor recuperate în totalul producției, la materiale lemnoase, textile și altele. În mod deosebit trebuie arătat că vor trebui asigurate toate măsurile pentru recuperarea a circa 300 000 t hirtie și cartoane, care vor substitui importante cantități de masă lemnoasă și a căror realizare condiționează într-o măsură importantă asigurarea resurselor prevăzute la diferite categorii de hirtii, cartoane și confecții fabricate din acestea.

Trebuie intensificate și finalizate în cel mai scurt timp **lucrările privind tehnologiile de valorificare a unor resurse refolosibile care în prezent nu sînt utilizate.** În fiecare ramură și în aproape fiecare întreprindere se pun astfel de probleme și există și potențialul tehnic și organizatoric de a le soluționa. Ne vom referi numai la câteva exemple — staniul de pe tabla cositorită pentru conserve, nămolul roșu cu conținut de fier de la fabrica-

rea aluminei, componenții utili ai becurilor, lămpilor cu fluorescență, tuburilor electronice, bateriilor electrice, bachelita din obiecte uzate, diferite ape reziduale, fosfogips, resturi textile din fibre amestec și numeroase altele care constituie un potențial al cărui punere în valoare permite obținerea de produse în valoare de miliarde de lei, fără a apela la nici un fel de materie primă nouă.

În acest domeniu al resurselor refolosibile va trebui acționat astfel încît încă din semestrul II al anului în curs, conform sarcinii stabilite, să se sporească volumul de colectări peste prevederile inițiale de plan cu un accent deosebit la metale feroase și neferoase, hirtie și anvelope. În privința anvelopelor trebuie subliniat că toate categoriile și dimensiunile trebuie recuperate cînd ating limita de uzură spre a fi reparate sau reșapate. În acest scop o atenție specială se cere acordată realizării la termen a noilor capacități de reșapare prevăzute a se realiza atît prin dezvoltarea unităților existente în București, Tîrgu Frumos, Iași, cit și prin noile unități proiectate a se amplasa la Tg. Jiu, Marginea-Tișoara, Constanța și Zalău. Ministerul Industriei Chimice trebuie să asigure fabricarea la termen a tuturor utilajelor, montajul acestora, pentru a putea realiza în acest fel resursele planificate și a economisi importante cantități de anvelope noi.

În cadrul pregătirii bazei materiale a planului pe 1981 multă atenție se cere acordată elaborării programelor și creării condițiilor de **efectuare a lucrărilor de reparații și întreținere de care depinde folosirea optimă a capacităților de producție,** realizarea resurselor de produse avute în vedere la plan. După cum este cunoscut, în acest an s-au menținut o serie de deficiențe în asigurarea efectuării reparațiilor planificate, datorită insuficienței pregătirii, a neasigurării pieselor și altor mijloace, ceea ce a condus la pierderi de producție, îndeosebi la negru de fum, cauciuc poliizoprenic, amoniac de sinteză, ciment, țesături ș.a. Obiectivul principal al activității în acest domeniu trebuie să fie stabilirea pe fiecare instalație și agregat a termenelor și duratelor reparațiilor, determinarea necesarului de piese de schimb și, în primul rînd, a celor ce pot fi obținute prin recondiționări sau din producția proprie, ținînd seama că în funcție de graficele de reparații se stabilește de fapt ritmul producției, eșalonarea pe luni a fabricației și, în consecință, livrările ce se vor perfecta prin contractele economice.

DEOSEBITĂ atenție se cere acordată **pregătirii temeinice a lucrărilor de investiții,** prin asigurarea documentațiilor și utilajelor necesare, crearea condițiilor pe toate șantierele și punerea în funcțiune a noilor obiective și capacități la termenele planificate. După cum se știe, în urma măsurilor luate, urmează ca eforturile de construcții-montaj să fie concentrate pe un număr de șantier și platforme, pe care să se creeze toate condițiile de finalizare a lucrărilor în termen cit mai scurt. În această direcție trebuie avute în vedere îndeosebi următoarele sarcini principale:

— actualizarea încă în cursul acestui trimestru a documentației de execuție a lucrărilor rămase a se executa după 1980, utilizîndu-se proiectele tip cu cele mai eficiente soluții constructive;

— perfectarea contractelor de construcții-montaj prin stabilirea de îndată a contactelor între beneficiari și executanți și elaborarea graficelor de eșalonare a lucrărilor pe luni și trimestre;

— elaborarea și prezentarea spre aprobare a notelor de comandă pentru obiectivele ce urmează să înceapă în 1981;

— stabilirea de către fiecare ministru cu M.I.C.M. și cu celelalte ministere producătoare a volumului de utilaje ce urmează a fi livrate pe fiecare obiectiv și contractarea acestora ca termene corelate cu graficele de montaj, acoperindu-se cu prioritate necesarul pentru dezvoltarea producției de combustibili și energie.

Toate aceste măsuri sînt menite să conducă în final la realizarea pe noile capacități a volumelor de producție planificate, element deosebit de important în respectarea, pe parcursul planului, a echilibrului material inițial stabilit.

ÎNTREG procesul de pregătire a asigurării bazei materiale a planului pe 1981 trebuie să se concretizeze prin contractarea integrală a producției atît pentru intern cît și la export, asigurarea aprovizionării tehnico-materiale corespunzătoare în toate întreprinderile, în încadrarea strictă a tuturor unităților productive în normele de consum aprobate. Cadrul general al planului odată stabilit, este imperios necesar să se treacă de îndată la clarificarea tuturor problemelor, la desfășurarea cotelor și emiterea repartițiilor, astfel ca pînă la sfîrșitul trimestrului în curs toate contractele să fie încheiate. Unul din cele mai dăunătoare fenomene în această activitate îl constituie pasivitatea, așteptarea ca problemele să se rezolve de sus, prin acte administrative. Or, se știe, una din caracteristicile esențiale ale autogestunii și autoconducerii o constituie obligația întreprinderilor de a-și determina profilul producției, ca sortimente, în concordanță cu nevoile reale ale economiei, de a contacta și cunoaște furnizorii de materii prime, de a preciza toate detaliile privind caracteristicile mărfurilor vindute și, respectiv, aprovizionate. Or, aceste lucruri se fac încă foarte puțin, multe întreprinderi așteptînd ca repartițiile să le rezolve desfacerea, ca și cum pe această cale s-ar putea impune consumul unor produse de care economia nu are nevoie. Iată de ce în actuala etapă este necesară organizarea de către fiecare centrală și întreprindere a unei activități de contactare reciprocă între furnizori și beneficiari, de clarificare a tuturor aspectelor premergătoare perfectării contractelor economice. De felul în care se acționează acum, în această etapă, depinde în mod hotărâtor demarajul planului pe anul viitor, care este în același timp primul an al noului cincinal 1981—1985.

Vasile PARASCAN

Criteria de dimensionare optimă a poliservirii utilajelor

ÎN ÎNTREPRINDEREA modernă, obiectivul principal al aplicării metodei lucrului simultan al unui muncitor la mai multe mașini îl constituie utilizarea mai bună a zilei de muncă prin folosirea rațională a timpului tehnologic neocupat în intervalul de timp cît mașina funcționează în mod automat și sporirea pe această cale a producției fizice și a productivității muncii. Introducerea progresului tehnic, a mecanizării și automatizării, modernizarea tehnologiilor de fabricație, perfecționarea procesului de conducere și organizare a producției în întreprinderile noastre creează posibilitatea efectivă a extinderii în tot mai multe ramuri industriale a poliservirii mașinilor și utilajelor. În acest context, deosebit de importantă este stabilirea unei dimensiuni judicioase a poliservirii, în așa fel ca sporul de productivitate să nu se realizeze în dauna gradului de utilizare a fondurilor fixe, iar eficiența de ansamblu a acestui mod de organizare a muncii să fie maximă.

În general lucrul simultan la mai multe mașini atrage după sine scăderea timpului de muncă ce revine pe unitatea de produs. Presupunind că retribuția muncitorului depinde în măsură mai redusă de numărul mașinilor deservite, atunci rezultă că cota parte de cheltuieli cu retribuția ce revine pe unitatea de produs (C_r) scade odată cu creșterea numărului de mașini deservite.

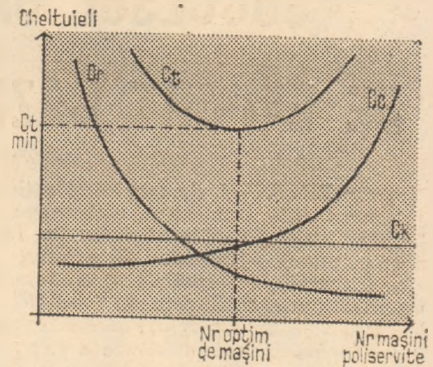
Întreprinderile economice sînt însă sisteme complexe, care fabrică produse ale căror repere necesită timpi de prelucrare mai mult sau mai puțin omogeni. Din această cauză uneori organizarea lucrului la mai multe mașini poate duce la scăderea gradului de utilizare a mașinilor, deci la obținerea

cu aceeași mașină a unei cantități mai mici de produse într-un interval de timp dat. În acest caz cheltuielile constante și convențional-constante (C_c) — respectiv cota-parte ce revine pe unitatea de produs — cresc concomitent cu sporirea numărului de mașini deservite simultan de un muncitor. De asemenea, se pot ivi stagnări mai mari ale utilajelor din cauza căderilor accidentale concomitente, muncitorul nepuțin să intervină simultan la repararea mai multor mașini. În alte cazuri, datorită unei organizări mai puțin riguroase a activității de poliservire, la unele locuri de muncă există posibilitatea ca — prin creșterea dificultăților în supravegherea mașinilor — să sporească probabilitatea de apariție a deșeurilor sau a unor rebuturi, ceea ce determină cheltuieli mai mari de precizare în fazele următoare. Toate acestea încarcă costul produsului proporțional cu creșterea numărului de mașini deservite simultan de un muncitor.

Pentru eliminarea unor astfel de neajunsuri un aspect esențial îl constituie perfecționarea pregătirii tehnice și organizatorice a poliservirii. Apare necesară sporirea preocupării proiectanților de a asigura condițiile optime pentru imbinarea operațiilor și pentru executarea simultană a operațiilor imbinabile. Prin mărirea timpului mecanic automat, prin reducerea numărului de mîiniri, a timpului manual, se cere creat un ciclu concentrat al lucrului în cadrul căruia mașinile nu staționează și timpul de lucru al muncitorului este cît mai deplin folosit. Totodată, pentru aceasta se cere efectuarea o astfel de amplasare în spațiu a utilajelor deservite simultan încît muncitorul (în timpul poliservirii) să parcurgă o distanță cît mai mică, ceea ce reduce sub-

stanțial timpul manual, creîndu-se posibilitatea ca acesta să urmărească direct și concomitent toate mașinile.

Considerînd că celelalte cheltuieli care concurează la costul produsului (C_k) rămîn constante, se poate realiza o construcție grafică de minimizare a costurilor totale (C_t) ale poliservirii (vezi figura).

Minimizarea costurilor poliservirii. C_t — costul total al produsului; C_r — cheltuieli cu retribuția; C_c — cheltuieli constante, convențional-constante, alte cheltuieli probabile; C_k — cheltuieli considerate constante

Pe această bază, în fiecare întreprindere se poate determina, după părerea noastră, o proiecție a punctului minim al curbei costurilor totale pe abscisă care stabilește numărul optim de mașini deservite de un muncitor, astfel încît costul total al produselor să fie minim. O asemenea metodă de determinare a dimensiunii poliservirii în funcție de costurile minime poate fi deosebit de utilă în acțiunea de extindere, deoarece precizează limitele în care aplicarea ei poate conduce, concomitent cu creșterea productivității muncii, la realizarea unui grad superior de utilizare a mașinilor și instalațiilor productive.

ec. Ioan Marian MICLAUS

întreprinderea „23 August” — Satu Mare

REALIZĂRI ALE INDUSTRIEI ROMÂNEȘTI

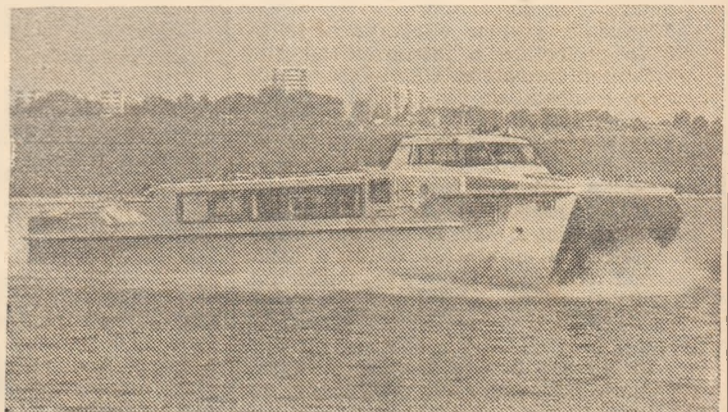
Prima navă de pasageri pe pernă de aer

Între realizările recente ale constructorilor de nave gălățeni se numără și nava de pasageri pe pernă de aer. Acest mijloc de transport modern, de concepție românească, se înscrie pe linia preocupărilor permanente ale industriei de specialitate de a pune la dispoziția flotei noastre noi tipuri de nave rapide și economice în exploatare. Nava este executată integral din aliaje ușoare, în sistem modular, astfel încît prin introducerea unui tronson suplimentar în construcția corpului care are 15 m lungime și 5 m lățime, capacitatea sa să poată fi mărită de la 36 la mai multe zeci de pasageri.

Perna de aer a acestei nave este mărginită lateral de peretii rigizi, iar frontal și în

spate de un sistem adecvat. Alimentarea pernei de aer se realizează printr-un sistem de ventilatoare antrenate de un motor Diesel rapid de susținere, cuplat cu un sistem de ventilatoare centrifugale. Propulsia acestui modern mijloc nautic de transport este asigurată de două motoare rapide de 215 CP fiecare, fabricate de Întreprinderea de autocamioane din Brașov. Ele sînt cuplate cu cîte un propulsor cu jet de apă imprimînd navei o viteză de 60 km oră. O serie întregă de dispozitive orientează jetul necesar asigurării mersului înapoi, ca și a stopării navei.

În vederea creării unor condiții de confort deosebit călătorilor și echipajului, nava are amenajat, în afara cabinei de

comandă, a spațiilor de serviciu și a grupului sanitar, și un elegant salon prevăzut cu toate dotările pentru a face plăcută călătoria la bord. Pentru asigurarea unei depline securități în navigație, ea dis-

pune de toate instalațiile de corp, punte, mașini, ca și de mijloace de semnalizare și avertizare, de comunicații interioare și exterioare. Autonomia de navigație este de șase ore.

SUCESUL UNEI STRATEGII DE EXPORT BAZATĂ PE INOVAȚIE

EXPORTUL de mașini și utilaje, ca principală grupă de mărfuri a exporturilor românești, concentrează în prezent o mare atenție din partea tuturor forurilor interesate. În conformitate cu principiile noului meca-

nism economico-financiar, la nivelul fiecărui minister, al fiecărei unități economice (centrală, întreprindere) trebuie să se tindă spre realizarea unei balanțe de import-export echilibrată. În anul 1978, construcțiile de mașini dețineau o pondere de circa 28% în exporturi și de 37% în importuri; reiese, deci, necesitatea unei impulsioni și mai puternice a exporturilor.

Întreprinderea de mașini electrice București (I.M.E.B.) și-a realizat încă din martie 1979 sarcinile planului de export pe actualul cincinal, urmînd ca pînă la sfîrșitul acestui an să livreze suplimentar, pentru beneficiarii externi, produse în valoare egală cu întregul export din cincinalul precedent (1971-1975).

Care sînt factorii care au generat această situație, punctele forte ale strategiei de export a întreprinderii?

Creatie - performanță

DEȘI întreprinderea cu actualul profil fîntează din anul 1948, tradiția industrială a nucleului de bază - întreprindere de reparații de motoare de avion - se extinde la peste 70 de ani, fiind legată de primele prototipuri de avioane în construcție metalică din lume, realizate de Aurel Vlaicu. Ca una din unitățile de bază ale Centralei industriale de motoare și materiale electrotehnice, cu o pondere substanțială în exportul total al centralei, I.M.E.B. produce în prezent circa 800 de tipodimensiuni de mașini electrice, din care aproape o treime fac obiectul exportului.

Succesele obținute în ultimii ani în activitatea de cercetare-dezvoltare, în innoirea și diversificarea nomenclaturii de export se datoresc în bună măsură activității valoroase, plină de responsabilitate și atașament față de întreprindere a inginerilor și tehnicienilor din cadrul Centrului de cercetare-proiectare al I.M.E.B.*

Elocvente pentru eficiența activității de proiectare a întreprinderii sînt performanțele realizate la motoarele de curent continuu de uz general (tabelul nr. 1) fabricate în ultimii ani.

Una din principalele direcții spre care a fost orientată activitatea de cercetare-dezvoltare a fost reproiectarea circuitelor magnetice la mașinile de curent continuu, ce constituie circa jumătate din producția întreprinderii. Întrucît calculele de optimizare a structurii depășesc posibilitățile clasice de dotare a atelierelor de proiectare, într-o primă etapă s-a utilizat - în special pentru mașini electrice de curent alternativ -, proiectarea cu

ajutorul unui minicalculator cu cartele magnetice, ce permite determinarea unui număr de variante de structură de ordinul zecilor. În prezent întreprinderea este preocupată de trecerea integrală pe calculator a proiectării, prin utilizarea unui calculator

**DINAMICA NUMĂRULUI ȚĂRILOR ÎN
CARE SÎNT EXPORTATE PRODUSELE
I.M.E.B. : 1960 - 8 ; 1965 - 16 ; 1970 -
31 ; 1980 - 57**

romănesc de capacitate corespunzătoare - Felix 256, care va putea oferi mii de variante, ceea ce înseamnă practic o foarte mare suplețe în alegerea variantelor celor mai adecvate condițiilor de utilizare a motoarelor, ca și după numeroase alte criterii tehnico-economice.

La creșterea performanțelor produselor, un aport important au adus

Tabelul nr. 1

Unele performanțe ale motoarelor electrice de uz general

Parametrii	Tipuri vechi	Tipuri noi
Greutatea (kg/buc.)	500	300
Consum specific (kg/buc.)		
- cupru	90	37
- oțel	74	57
Coefficient de utilizare a metalului (%)	77	85
Randament (%)	89	91

preocupările pentru realizarea în țară, în cadrul aceleiași centrale industriale, a unor materiale electroizolante cu clasă superioară de izolație. Revoluției produse în proiectarea motoarelor electrice, de apariția și extinderea utilizării tiristorilor de mare putere, care lărgeau mult posibilitățile de utilizare a motoarelor de curent continuu, I.M.E.B. i-a răspuns prin preocuparea tot mai accentuată de reprofilare a producției spre această clasă de motoare, tot mai mult solicitate pe piața

externă. Ca urmare, oferta a devenit tot mai competitivă (tabelul nr. 2).

Tabelul nr. 2

Caracteristici ale unor motoare electrice produse de diferite firme

Producător	Gabarit (mm)	Greutate (kg)
I.M.E.B. (România)	180	300
ASEA (Suedia)	200	423
ASGEN (Franța)	225	411
Winkelmann (R.F.G.)	225	390
Leroy (Franța)	225	405

Cum se asigură flexibilitatea ofertei ?

ÎN PREZENT exportul reprezintă circa un sfert din producția întreprinderii, restul fiind destinat să acopere cerințele importante existente pe piața internă. În atitudinea față de partenerii externi se disting două trăsături esențiale de comportament, care au contribuit în mod substanțial la cîștigarea de bușeelor.

Prima se referă la solicitarea dovedită de serviciul de export față de cerințele specifice ale partenerilor externi, capacitatea tehnică a compartimentului de cercetare-proiectare fiind în măsură să rezolve în mod pozitiv cerințele de adaptare a produselor la nevoile de exploatare, în condițiile specifice din diferite țări. Desigur că se pune și în acest caz problema seriei minime economice, însă prin desfășurarea unor cercetări de marketing asupra cererii pe piața internă se descoperă de multe ori și beneficiari interni pentru genul respectiv de produse.

În al doilea rînd, spre deosebire de multe alte întreprinderi exportatoare, în cadrul I.M.E.B. exportul se efectuează numai în primele două decade ale lunii, ceea ce demonstrează că principiul priorității producției pentru export a fost transpus aici în viață cu multă fermitate. Sînt evitate în acest fel perioadele de aglomerare a rețelei de transport de la sfîrșitul lunii, eventualele întîrzieri provocate de solicitarea maximă în punctele vamale, de frontieră și în porturi, iar partenerii au asigurate condițiile de primire cu promptitudine a mărfii.

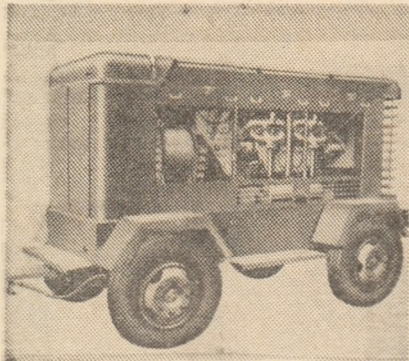
Pentru a putea lărgi aria de ofertare a produselor sale, I.M.E.B. s-a preocupat de alinierea la normele tehnice și standardele internaționale, ca și de asimilarea unor norme tehnice specifice pe zone geografice, cum ar fi game de motoare pentru 60 Hz, game de motoare antiexplosive pentru industria minieră, motoare de curent continuu pentru industria minieră, motoare de ascensor, motoare de curent continuu de mică putere pentru mașini-unelte, grupuri convertizoare de curent continuu pentru țări din toate continentele.

O serie de produse cu pondere mare în cadrul exportului, cum sînt convertizoarele de medie frecvență de 2500 Hz și 8000 Hz, au primit medalia de aur la Salonul internațional de invenții de la Viena.

O preocupare constantă a întreprinderii este, de asemenea, obținerea de atestate din partea unor foruri tehnice de prestigiu privind calitatea de conformitate cu cele mai exigente norme internaționale - cum sînt cele ale Institutului P.T.B. (Physikalisch-Technische Bundesanstalt) din Braunschweig (R.F. Germania), care a ates-

* Aici a desfășurat, timp de peste 30 de ani, o intensă muncă de cercetare dr. ing. Victor Bunea (azi pensionar), autorul unor invenții brevetate nu numai la noi, ci și în țări ca Austria, Belgia, Elveția, Franța, R. F. Germania, Marea Britanie, Statele Unite, Suedia. În prezent, în atelierul de proiectare, un alt inginer, Victor Bunea - fiul - îl continuă cu aceeași pasiune activitatea.

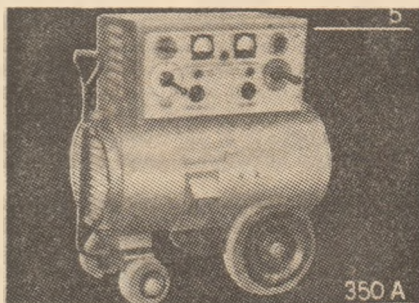
tat calitatea motoarelor în execuție antiexplozivă. S-au prezentat cereri de atestare și către alte institute care certifică alinierea la condițiile impuse în alte zone geografice. Elasticitatea care s-a manifestat atât în concepție-proiectare, cât și în ofertare, pentru a veni în întâmpinarea partenerilor externi cu produse ce asigură fiabilitate maximă în condițiile de utilizare spe-

Agregat de sudură

cifice, și-a găsit expresia materială în diversificarea accentuată a piețelor de export. În structura pe țări, demnă de remarcat este creșterea în ultima perioadă a numărului partenerilor din țările puternic dezvoltate industrial, confirmând astfel încă odată competitivitatea de nivel mondial a mașinilor electrice de fabricație I.M.E.B.

Dintre partenerii comerciali cu tradiție, prin care se derulează anual can-

Generator electric

tități importante, se pot menționa: Algeria, Anglia, Angola, Austria, Bulgaria, Cehoslovacia, R.P.D. Coreeană, Franța, R.D. Germană, R.F. Germania, Grecia, Iran, Irak, Italia, Libia, Malaezia, Mozambic, Nigeria, Olanda, Pakistan, Peru, Polonia, Siria, Somalia, Turcia, U.R.S.S., Venezuela.

Înnoirea și diversificarea în ritm accentuat a nomenclatorului de fabricație, potrivit cererii la export, a avut ca efect nu numai menținerea și dezvoltarea piețelor externe, dar și importante economii valutare, prin eliminarea necesității unor importuri la nivelul economiei naționale, în 1979—1980, de zeci de milioane de lei valută, pentru: motoare utilizate în metalurgie, la mașini-unelte, la excavatoare, motoare navale, submersibile, convertizoare de medie frecvență etc.

De ce trebuie să fii prezent pe piață ?

ACTUALELE preocupări privind perfecționarea structurilor în comerțul exterior au, printre altele, în vedere

realizarea unei legături firești, funcționale între producătorii de mărfuri pentru export și beneficiarii externi. În cazul unor produse cu ciclu relativ lung de fabricație, cum sînt și mașinile electrice, reducerea la minim a perioadei de negociere are o importanță vitală pentru ambii parteneri. Pe de o parte producătorul, cu cât va afla mai repede că oferta cerută este confirmată, cu atât va pune mai prompt în fabricație comanda externă, iar pe de altă parte, beneficiarul extern va putea primi marfa într-un termen cât mai strîns, lucru de altfel extrem de important în cazul motoarelor de schimb pentru utilaje avariate, ce întrerup producția la beneficiar.

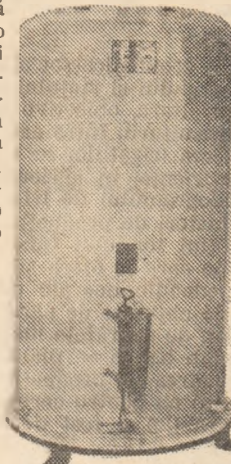
Pentru adaptarea corespunzătoare la această particularitate a pieței motoarelor electrice, încă în urmă cu un an s-a propus, prin întreprinderea de comerț exterior de profil Electroexport-import, crearea unui stoc minimal de motoare din cele cu frecvență de solicitare mare, care să poată da posibilitatea livrării prompte din stoc, în interval de câteva zile, așa cum practică marii producători mondiali, obținînd și prețuri foarte avantajoase. Din păcate, nu s-a primit nici pînă în prezent, din partea forurilor responsabile, vreun ecou la propunerea făcută. Inexistența unui astfel de stoc — care să permită livrări prompte — și ciclul de fabricație de 3—4 luni fac să se piardă încă unele comenzi, fapt ce aduce prejudicii atât de ordin financiar, cât și renumelui de exportator.

O parte din acest stoc de produse ar putea fi localizat în depozite în străinătate, fapt ce ar scurta și mai mult termenele de livrare, atât pentru comenzi independente, cât și pentru asigurarea service-ului. Extinderea activității de service, inclusiv prin prestări sub contract de reparații pentru mașini electrice ale unor firme străine ce exportă în România, poate să constituie un domeniu de expansiune a exportului, însă aceasta presupune organizarea de maniera propusă.

O altă propunere privește exportul indirect, în cadrul grupei mari de mașini și utilaje, al unor echipamente complexe ce încorporează mașini electrice. Atribuțiile pe care întreprinderea le-a primit recent, pe linia realizării cu prioritate a producției destinate exportului indirect, ar putea fi mai bine aduse la îndeplinire dacă în comenzile primite s-ar specifica țara de destinație, condițiile de utilizare, astfel încît să se ia din timp măsuri pentru execuția adecvată. De asemenea, este indicat să existe o coordonare între acțiunile pe piața externă respectivă a celor două întreprinderi de comerț exterior de profil — Electroexport-import și exportatorul de utilaje.

Un impuls important ar putea da exportului de grupuri electrogene extinderea gamei de puteri a motoarelor diesel cu care acestea sînt dotate. Ritmul greoi în care decurge asimilarea motoarelor Diesel în cadrul institutului de profil face ca furnizorii noștri să nu dispună de toată gama solicitată în numeroase țări din Asia,

Africa, etc. astfel că se diminuează posibilitățile de participare la licitații pentru unele tipuri de grupuri electrogene (la care este necesar import de completare), deși partea electrică fa-

Convertizorul de medie frecvență — medalie de aur la salonul internațional de invenții de la Viena

bricată de I.M.E.B. este realizată la cel mai înalt nivel tehnic, de mare competitivitate.

Valoarea economică a imaginii de marcă

PE LINIA promovării exporturilor, alături de formele generale — ca participarea la țirguri și expoziții — I.M.E.B. este prezentă anual la circa 30 manifestări internaționale. Credem că o mare atenție ar trebui acordată menționării exprese pe produse — conform practicii internaționale — a caracterului de produse noi, avînd la bază brevete românești, al unor produse, cum ar fi spre exemplu: brevet R.S. România 58 900 — generator sincron fără perii și inele colectoare, invenție ce permite utilizarea generatoarelor electrice pentru 3 funcții: sursă de lumină, de forță și pentru sudură; brevet R.S. România 72 973 — procedeu pentru echilibrarea dinamo-magnetică a rotoarelor mașinilor electrice verticale, care permite ca în funcție de parametrii de exploatare dați de beneficiar să se optimizeze concepția și execuția produselor; brevet R.S. România 73 348 — procedeu pentru micșorarea vibrațiilor magnetice ale rotoarelor mașinilor electrice, a cărui utilitate este explicită prin însăși denumire, și altele asemănătoare. Pe lîngă importanța în afirmarea imaginii de firmă novatoare, pe care I.M.E.B. și-o poate consolida astfel pe piața externă, nu trebuie omisă nici corelația existentă între prețurile obținabile pe piața externă, diferite de la o marfă standard la o marfă originală, brevetată.

Liviu MARTIN
Ioan GEORGESCU

PROGRAMUL EXTINDERII IRIGAȚIILOR — COMPONENTĂ A UNEI NOI REVOLUȚII ÎN AGRICULTURĂ

REFLECTIND relațiile economico-sociale din țara noastră, politica agrară a partidului și statului nostru a stabilit în fiecare etapă de dezvoltare, obiective majore vizând progresul și modernizarea agriculturii. Între aceste obiective un loc hotărâtor îl deține extinderea irigațiilor — ca factor de bază al creșterii producțiilor și eficienței în agricultură. Importanța și necesitatea înlăturării programului de irigații constă în aceea că, împreună cu ceilalți factori de producție, ele trebuie să asigure sporirea randamentului fondului funciar, pînă la nivelul maxim al posibilităților pe care le oferă știința și tehnica contemporană și condițiile pedoclimatice ale țării noastre. În prezent, comparînd rezultatele obținute de agricultura țării noastre cu cea din țări care dispun de suprafețe mari amenajate pentru irigat, rezultă că la porumb boabe — plantă care valorifică în cea mai mare măsură irigarea — producția medie obținută la hectar în anul 1977 (ultimul an pentru care anuarul statistic din 1979 publică date comparabile) a fost de 5 290 kg în Franța, 6 570 kg în Italia, 5 700 kg în S.U.A., 4 230 kg în Spania și 3 040 kg în România.

Amploarea lucrărilor de îmbunătățiri funciare a înregistrat o cotitură hotărâtoare abia de la Congresul al IX-lea al P.C.R. Pe baza unei analize rigurose științifice, Congresul a pus în evidență potențialul economic remarcabil al agriculturii românești, preconizînd căile și mijloacele necesare pentru dezvoltarea sa, între care un rol însemnat trebuie să revină irigațiilor. În acest sens s-au stabilit măsuri clare și concrete referitoare la: sporirea fondurilor pentru amenajări funciare; extinderea acestor lucrări pe bazine hidrografice și pe unități teritorial-administrative; dezvoltarea sectoarelor industriale furnizoare de utilaje necesare pentru irigații; acordarea de ajutoare (financiare și tehnice) cooperativelor agricole pentru executarea amenajărilor locale și pentru modernizarea celor existente. Totodată, partidul nostru a combătut cu fermitate unele concepții din vremea aceea, potrivit cărora irigațiile nu pot fi eficiente — concepții care au irinat, în fapt, o bună perioadă de timp, dezvoltarea acestor lucrări în țara noastră.

Trecerea la o etapă calitativ nouă în dezvoltarea societății noastre, marcată de Congresul al X-lea al partidului, a impus stabilirea de noi sarcini și în domeniul folosirii apelor, al extinderii lucrărilor de ameliorare și conservare a fondului funciar, în vederea dezvoltării și modernizării agriculturii în strînsă legătură cu ritmurile de creștere a economiei naționale și cu cerințele vieții sociale. În noile condiții, programele elaborate anterior cu privire la amenajarea apelor și la extinderea irigațiilor nu mai corespundeau obiectivelor noii etape. Ca urmare, pe baza hotărîrilor Congresului al X-lea s-a trecut la elaborarea „Programului național privind gospodărirea rațională a resurselor de apă, extinderea lucrărilor de irigații și de combatere a eroziunii solului în anii 1971—1975 și prevederile generale pînă în 1980”.

Orientările ulterioare ale conducerii de partid, indicațiile date de secretarul său general, evaluările făcute asupra obiectivelor cuprinse în programele anterioare, precum și adîncirea studiilor în acest domeniu, în strînsă corelație cu cerințele făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate, au creat premisele elaborării, pe baza hotărîrilor Congresului al XI-lea al P.C.R., a „Programului național de perspectivă pentru amenajarea bazinelor hidrografice în Republica Socialistă România”. Conceput într-o nouă perspectivă, acest program cuprinde ansamblul lucrărilor necesare amenajării și utilizării complexe a apelor, cum sînt: amenajarea întregii rețele hidrografice; regularizarea tuturor cursurilor de apă; executarea unui număr important de bazine și lacuri de acumulare; amenajarea pentru irigații a întregului potențial economic irigabil al țării; prevenirea și combaterea inundațiilor, a poluării și eroziunii solului; dezvoltarea navigației interioare, creșterea producției piscicole și valorificarea integrală a potențialului hidrografic al țării etc. Programul național prevede asigurarea, pînă în anul 2000, a apei necesare pentru amenajarea întregului potențial economic irigabil (de 5,3 milioane de hectare) și chiar a unor suprafețe suplimentare de aproape două milioane de hectare, în condițiile în care extinderea irigațiilor se va dovedi necesară și oportună.

În perioada 1950—1979, lucrările de irigații au cunoscut o evoluție mereu ascendentă, însă neuniformă ca ritm și grad de modernizare (tabelul nr. 1).

Din analiza desfășurării procesului de amenajare a suprafețelor pentru irigații distingem două perioade. Caracteristica pri-

Tabelul nr. 1

Evoluția suprafețelor agricole amenajate pentru irigat

Anii	Suprafața agricolă amenajată pentru irigat — mii ha —	Ponderea suprafeței amenajate în suprafața agricolă totală (%)	Ponderea suprafeței amenajate în suprafața potențialului irigabil (%)
1950	42,5	0,29	0,80
1955	93,1	0,65	1,75
1961	184,6	1,27	3,44
1965	222,6	1,50	4,15
1970	664,6	4,45	12,40
1975	1 424,2	9,52	26,55
1978	1 822,8	12,18	34,39
1979	2 020,8	13,54	38,13

mei etape (1950—1965) constă în faptul că ritmul de extindere a irigațiilor a fost lent, aceasta datorită atît posibilităților economice mai reduse ale țării, condițiilor specifice din perioada transformării socialiste a agriculturii, cît și a faptului că nu s-a înțeles, la vremea respectivă, pe deplin importanța factorului irigații pentru intensificarea și modernizarea agriculturii. Mai mult, chiar unele prevederi inițiale referitoare la dezvoltarea lucrărilor de irigații au fost anulate în perioada 1961—1965. Momentul marcat de istoricul Congres al IX-lea se reflectă și în faptul că în cincinalul 1966—1970 suprafața amenajată a fost de două ori mai mare decît cea existentă la finele anului 1965, iar în următorul cincinal (1971—1975) aceste lucrări au fost extinse pe încă aproape 760 mii de hectare, adică de peste 3,4 ori mai mult decît întreaga suprafață ce fusese amenajată pînă în anul 1965. Ritmul intens de înlăturare a amenajărilor pentru irigații din 1965 pînă în prezent a făcut ca la finele anului 1979 să dispunem de o suprafață amenajată de peste 2 mil. ha, ce reprezintă 13,54% din suprafața agricolă a țării și 38,13% din potențialul economic irigabil.

Tot în această perioadă (1966—1979) s-au produs importante mutații în ceea ce privește modernizarea lucrărilor de irigații, ca și în structura culturilor, în conformitate cu extinderea irigațiilor. În acest sens, sînt de menționat: înlocuirea irigației prin scurgerea la suprafață, acolo unde această metodă nu asigură cele mai bune rezultate, cu aspersiunea; introducerea și extinderea tipurilor de amenajare cu conducte sub presiune; concentrarea suprafețelor irigate în sisteme mari, alimentate cu apă în mod centralizat; extinderea culturilor cu cele mai mari cerințe de apă; stabilirea unor asolamente specifice terenurilor irigate; diversificarea structurii culturilor și adaptarea acestora la nevoile societății.

Congresul al XII-lea al partidului marchează o treaptă cu totul nouă, complet diferită față de perioadele anterioare, în domeniul dezvoltării și modernizării agriculturii. Caracteristica definitorie a strategiei de dezvoltare a acestei ramuri în perioada care urmează constă în înlăturarea unei profunde revoluții agrare, care să cuprindă atît dezvoltarea și modernizarea bazei tehnico-materiale cît și adîncirea procesului de organizare a producției. În concepția partidului nostru, realizarea în practică a acestor două laturi, la nivelul stadiului actual de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate, presupune: folosirea rațională a întregului fond funciar; încheierea procesului de raionare a culturilor și de stabilire a asolamentelor; mecanizarea complexă a lucrărilor agricole și chimizarea producției; modernizarea integrală a patrimoniului pomiviticol; creșterea în continuare a efectivelor și ameliorarea raselor de animale; rezolvarea radicală a problemei furajelor.

Cunoscînd faptul că cererea de produse agricole devine tot mai mare, (ca urmare a dezvoltării întregii economii, a asigurării unui nivel de trai tot mai ridicat, a creșterii populației și a cerințelor pentru export), în condițiile în care pămîntul arabil, după cum este și firesc, rămîne limitat, irigațiile devin, în contextul realizării sarcinilor revoluției agrare, un element de mare însemnătate pentru dezvoltarea agriculturii. În mod concret, irigațiile asigură ridicarea capacității productive a pămîntului, antrenează modificări substanțiale în structura culturilor,

schimbă profilul zonelor agricole, influențează dezvoltarea a noi ramuri cu profil industrial, contribuie la integrarea în agricultură a activităților industriale, la repartizarea judicioasă a forțelor de producție în profil teritorial, fiind astfel și un factor al înlăturării decalajelor dintre județele țării. În acest scop, în ansamblul sarcinilor stabilite de Congresul al XII-lea al partidului a fost elaborat, pentru perioada 1981—1985, un program special privind dezvoltarea sistemelor de irigații și îmbunătățiri funciare, în care se prevede ca în această etapă să se amenajeze o suprafață de încă 700—1.000 mii hectare, astfel încât, la sfârșitul anului 1985, suprafața totală amenajată să ajungă la aproape 4 milioane de hectare, ceea ce va reprezenta 75% din potențialul economic irigabil.

Concomitent cu extinderea suprafețelor, în documentele Congresului și în programul special se prevăd și importante modificări în domeniul tehnologiilor de construcții și al utilizării suprafețelor amenajate. Astfel, din punctul de vedere al alimentării cu apă, spre deosebire de sistemele construite în trecut, noile terenuri, în proporție de 80%, vor avea ca sursă acumulările de apă existente și cele ce se vor executa în conformitate cu obiectivele programului național de perspectivă pentru amenajarea bazinelor hidrografice.

În această etapă vor fi puse în funcțiune importante acumulări de apă în bazinele Olt, Buzău, Prut, Someș, Ialomița și Siret, rezultând că în viitorul cincinal, cele mai mari suprafețe irigate se vor amenaja în aceste bazine. Din punct de vedere administrativ-teritorial, noile sisteme vor fi situate în județele Ilfov, Galați, Ialomița, Buzău, Dolj, Prahova, Argeș și Botoșani, astfel că în economia acestor județe agricultura va contribui substanțial la creșterea producției globale pe locuitor.

Din suprafața nou amenajată, circa 75% va reveni cooperativelor agricole de producție, aceasta implicând sarcini deosebit de importante pentru consiliile unice agroindustriale de stat și cooperatiste, care poartă întreaga răspundere privind asigurarea condițiilor necesare desfășurării lucrărilor de irigații și exploatarea rațională și eficientă a acestora. Răspunderi însemnate revin acestor organisme și în legătură cu execuția amenajărilor locale, care în cincinalul viitor se vor extinde pe o suprafață de încă 20.000 ha. Pentru alimentarea acestora se vor folosi ca surse de apă acumulările ce vor rezulta din amenajarea celor cca. 400 km de văi naturale.

Revoluția agrară va marca o etapă calitativ superioară și în domeniul eficienței agriculturii irigate. De altfel, noile amenajări sînt concepute într-o viziune îmbunătățită, care are în vedere soluții constructive și tehnologii avansate, ce vor permite reducerea consumurilor de materiale, energie și forță de muncă. În cadrul complexului de soluții de ordin tehnic, un rol important în faza de construcție îl ocupă generalizarea tipului de amenajare cu rețea rară de canale și rețea de distribuție prin conducte îngroate — soluție capabilă să asigure reducerea la minimum a suprafețelor de teren ocupate cu lucrări, a pierderilor de apă în exploatare, precum și realizarea de însemnate economii de materiale. De asemenea, folosirea de piese-hidrant și accesorii pe rețeaua de conducte va duce la un consum redus de metal; introducerea unor procedee îmbunătățite la impermeabilizarea canalelor de irigații va reduce consumul de metal prin înlocuirea armăturii; se are în vedere diversificarea și perfecționarea instalațiilor pentru mecanizarea operațiilor de aplicare a udărilor, creșterea ponderii utilajelor autodeplabile, ceea ce va asigura și îmbunătățirea calității udărilor, precum și micșorarea consumului de forță de muncă în exploatarea terenurilor; aducțiunea apei pe cale gravitațională sau prin pompaj la înălțimi mici (față de 66 m în prezent, înălțimea de pompaj la sistemele noi va fi de numai 38 m) va avea implicații asupra reducerii simțitoare a consumului energetic în exploatarea amenajărilor; generalizarea, peste tot unde este posibil, a metodei de irigare prin brazde, însoțită de posibilitatea ca pe aceste amenajări să se poată folosi și aspersiunea în cazul culturilor semănate în rinduri dese, constituie încă un factor de eficientizare a irigațiilor.

O altă direcție importantă de acțiune în vederea trecerii la o calitate superioară în domeniul eficienței irigațiilor o constituie folosirea integrală a suprafețelor și aplicarea corectă a udărilor și a celorlalte tehnologii de producție pentru obținerea unui randament sporit la hectar. În această privință, secretarul general al partidului sublinia, la Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R. din februarie a.c., „**Facem în acest domeniu mari eforturi financiare; ne costă un hectar irigat, în medie, 20 de mii de lei. De aceea este inadmisibil ca suprafața pe care am irigat-o să o folosim numai parțial.**”

Pornind de la obiectivele majore ale revoluției agrare, de la rolul agriculturii în dezvoltarea economică-socială a țării și de la implicațiile nemijlocite ale activității, problema eficienței irigațiilor trebuie abordată, după părerea noastră, într-un context mai larg, avîndu-se în vedere două mari aspecte: a) **sporirea venitului net la hectar** pe baza realizării unor producții

mari la fiecare cultură și a stabilirii unor structuri eficiente în perimetrul amenajat sau în zonele specializate; b) **asigurarea într-o măsură tot mai deplină a nevoii sociale de produse agricole**, ca urmare a cerințelor sporite ale industriei, ale altor subramuri din agricultură, ale aprovizionării populației și ale creșterii disponibilităților pentru export.

În strînsă legătură cu acest mod de a privi eficiența activității de irigații se pune și problema elementelor ce se impun a fi luate în calcul atunci cînd ne propunem să o determinăm. Socotim că în aprecierea completă a eficienței agriculturii irigate trebuie, poate mai mult decît în alte ramuri, să se aibă în vedere **eficiența cumulată a activității de irigații**. Aceasta implică extinderea analizei și asupra ramurilor și subramurilor care folosesc materia primă din agricultură (materia primă de la culturile irigate), asupra exportului de produse agricole și implicit și asupra cheltuielilor (apreciate în alte produse exportate și în valută) ce s-ar putea face dacă produsele respective s-ar importa.

În aceeași ordine de idei, un alt element al aprecierii eficienței îl constituie durata perioadei luată în analiză. După părerea noastră, dacă aceasta se limitează la un an nu poate să conducă la formularea unor concluzii edificatoare. Prin urmare, **eficiența lucrărilor trebuie determinată pe întreaga perioadă de funcționare a sistemelor de irigații**, pentru a se vedea în ce măsură investițiile, la nivel de consiliu unic agroindustrial, pot fi recuperate, simultan cu folosirea acelor structuri de cultură care răspund cerințelor impuse de societate.

Chiar experiența de pînă acum ne arată că **sistemele mari**, situate în cea mai mare parte pe teritoriul unei unități agricole sau al unui număr mic de întreprinderi, au asigurat producții mari la hectar. Aceasta se explică, în bună măsură, și prin aceea că numai astfel se poate obține o îmbinare rațională a culturilor, ținîndu-se seama de factorii naturali, economici și sociali. În acest sens este edificatoare analiza rezultatelor a două sisteme de irigații din județul Galați.

Tabelul nr. 2
Valoarea producției realizate pe terenurile irigate

Sisteme de irigații	Suprafața amenajată (ha)			Producția realizată (lei/ha)		
	1976	1977	1978	1976	1977	1978
Barboși	3 155	3 155	3 155	8 266	10 666	7 845
Tecuci	14 081	14 327	13 736	4 784	10 492	11 109

După cum rezultă din tabelul nr. 2, producția globală medie obținută la un hectar irigat a ajuns la peste 11.000 de lei, existînd încă însemnate rezerve de sporire a ei. Formarea consiliilor și crearea în cadrul acestora a sectoarelor unice de mecanizare, chimizare și hidroameliorații constituie noi premise în sporirea producției. Acestor sectoare le revine sarcina de a asigura administrarea și întreținerea în bune condiții a tuturor sistemelor, de a folosi integral și cu eficiență ridicată întreaga suprafață amenajată, de a aplica tehnologiile corespunzătoare și întregul complex de factori de creștere a producției.

O direcție hotărîtoare a sporirii eficienței economice, subliniată în documentele Congresului al XII-lea al P.C.R., o reprezintă **dezvoltarea cercetării științifice**. Astfel, Programul-directiv de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și de introducere a progresului tehnic stabilește ca obiective de studiu în domeniul irigațiilor adoptarea unor soluții care să conducă la reducerea consumului de apă, realizarea unor instalații și echipamente de udare cu o înaltă productivitate, a căror folosire să permită mecanizarea udărilor, indiferent de talia și stadiul de dezvoltare a culturilor, folosirea unor tipuri perfecționate de irigații și echipamente cu posibilitatea aplicării unor norme de udare variabile, corespunzătoare cerințelor plantelor la un moment dat, reducerea consumurilor de materiale și energie, realizarea unor hibrizi cu capacitate sporită de valorificare a substanțelor utile conținute în îngrășămintele chimice.

Odată cu pătrunderea tot mai adîncă a științei și tehnicii în procesele economice, cu dezvoltarea și modernizarea bazei tehnice, un rol tot mai mare revine cadrelor de specialiști, întregului personal muncitor, concomitent cu creșterea responsabilității fiecărui om al muncii în înlăturarea, la timp și în cele mai bune condiții, a sarcinilor ce-i revin.

Actionînd în spiritul documentelor Congresului al XII-lea al partidului, al indicațiilor secretarului general, oamenii muncii din agricultură, întregul nostru popor au garanția că obiectivul înlăturării unei profunde revoluții agrare este pe deplin realizabil, înscriind această ramură de bază a economiei pe coordonatele cele mai înalte ale progresului economic și social.

conf. dr. Petru PANȚIRU
Universitatea Galați

BENEFICIUL — PÎRGHIE A AUTOGESTIUNII ȘI AUTOCONDUCERII MUNCITOREȘTI

O IDEE DE BAZĂ care s-a desprins din cuvântarea secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R. din 29—30 mai 1980, este aceea că noul mecanism economico-financiar presupune, înainte de toate, realizarea producției fizice, creșterea producției nete, a rentabilității și a beneficiilor și asigurarea, pe această bază, de fonduri suplimentare pentru participarea la beneficii. Unul din criteriile fundamentale de apreciere a rentabilității unei întreprinderi este volumul beneficiilor obținute în raport cu cheltuielile efectuate pentru realizarea producției. Iar pe această bază sistemul de participare la beneficii — ca parte integrantă a înfăptuirii autoconducerii muncitorești și autogestiunii economico-financiare — trebuie să asigure stimularea creșterii puternice a beneficiilor și repartizarea lor în conformitate cu prevederile legale, inclusiv realizarea fondurilor pentru participarea oamenilor muncii la beneficii în raport cu îndeplinirea planului la producția fizică și netă, la export și beneficii. S-a instituit astfel o formă nouă de legare a veniturilor personalului muncitor de rezultatele efective obținute în muncă și de cele realizate pe ansamblul unității și ramurii în care lucrează; participarea la beneficii are loc în raport cu beneficiile realizate, iar acolo unde s-au depășit beneficiile planificate, în raport cu acestea vor primi și fondurile suplimentare de participare la beneficii.

Beneficiul se planifică și se repartizează prin bugetele de venituri și cheltuieli ale întreprinderilor, în concordanță cu indicatorii stabiliți prin planul național unic și normativele de eficiență. Asistăm astfel la lărgirea rolului beneficiului în viața economică, în stimularea unităților, a colectivelor de oameni ai muncii pentru a-și acoperi cheltuielile din veniturile proprii, a restitui sumele primite de la societate, a asigura autofinanțarea propriei dezvoltări, a suplimenta fondurile de cointerese materială a personalului muncitor și, totodată, pentru a-și aduce o contribuție mai mare la formarea resurselor centralizate ale statului. Beneficiul reprezintă astfel o pîrghie importantă a autoconducerii muncitorești și a autogestiunii economico-financiare a întreprinderii. El măsoară spiritul gospodăresc al colectivului fiecărei întreprinderi, răspunderea cu care el folosește partea din avuția națională încredințată de societate spre administrare. Totodată, el reprezintă resursa de bază pentru formarea fondului de dezvoltare economico-socială și a fondului de consum social. Dar pentru a putea fi repartizat, potrivit reglementărilor actuale privind modul de formare, utilizare și vărsare a beneficiilor, el trebuie mai întâi realizat. Din analiza rezultatelor din anul 1979 a reieșit că la nivelul județului Brașov, volumul de beneficii planificat nu a fost realizat. Acolo unde problemelor majore ale creșterii eficienței economice li s-a acordat atenție, unde s-a acționat stăruitor pentru realizarea producției în structura corespunzătoare cerințelor pieței interne și externe, pentru obținerea unei producții maxime de pe capacitățile de producție și spațiile existente, pentru creșterea sistematică a productivității muncii, pentru încadrarea în normele și normativele de consum și de stocuri de materii prime și materiale, pentru valorificarea superioară a resurselor materiale și ridicarea calității produselor, rezultatele obținute în creșterea beneficiului sînt pozitive. De pildă, se detașează în această privință întreprinderile „Rulmentul”-Brașov, „Electroprecizia”-Săcele, Întreprinderea de utilaj chimic Făgăraș, „Chimica”-Rîșnov și altele care au depășit prevederile planului de beneficii pe anul 1979.

Mecanismul de formare, planificare și repartizare a beneficiilor

POTRIVIT PRINCIPIILOR noului mecanism economico-financiar, de modul cum sînt îndeplinite prevederile planului la beneficii depinde constituirea unor fonduri proprii ale întreprinderii, care se utilizează pentru autofinanțare, pentru cointerese materială a personalului muncitor sau pentru necesități sociale ale colectivului de oameni ai muncii; mărimea participării la beneficii depinde de rezultatele efective obținute de fiecare om al muncii și de cele obținute pe ansamblul unității în care lucrează. În acest sens, secretarul general al partidului tovarășul Nicolae Ceaușescu, sublinia: „...asigurăm participarea la beneficii în raport cu beneficiile realizate; dacă nu au realizat beneficii întreprinderile, nici membrii colectivului respectiv nu vor primi participarea”.

Din analiza efectuată la unitățile economice din județul Brașov, privind îndeplinirea planului la beneficii și a celorlalți indicatori de care depinde mărimea fondului de participare la beneficii, s-a putut efectua o grupare a întreprinderilor în trei situații de caz:

- Cazul A : întreprinderi care au obținut rezultate bune la toți indicatorii de plan;
- Cazul B : întreprinderi care nu și-au realizat decît o parte din indicatorii de plan;
- Cazul C : întreprinderi care prezintă nerealizări la toți indicatorii de plan.

Desigur, mărimea fondului de participare diferă de la o unitate la alta, de la un caz la altul în funcție de îndeplinirea planului la producția netă și fizică, la beneficii și export. În tabel prezentăm cîteva calcule orientative privind realizarea

Nr. crt. INDICATORI	CAZUL A	CAZUL B	CAZUL C
1. Producția netă	100,5%	100,5%	93,5%
2. Producția fizică	100,8%	98,0%	87,8%
3. Beneficii :	109,0%	54,9% *)	64,6%
— planificate	126 138 000	15 170 000	159 560 000
— realizate	137 519 000	8 325 000	103 163 000
— beneficii peste plan obținute prin :	11 381 000	—	—
● reducerea cheltuielilor de producție ;	6 500 000	—	—
● depășirea producției nete, ca urmare a depășirii producției fizice ;	4 000 000	—	—
● alte căi (creșterea suplimentară a productivității muncii, modificări în structura producției ș.a.)	881 000	—	—
4. Export	102,1% (35 000 000 lei peste plan)	100,0%	80 %

*) Această nerealizare s-a datoriat și influenței modificării prețurilor de producție ca urmare a Decretului nr. 76/1979.

principalilor indicatori de plan, pe baza unor date luate de la una din unitățile economice din fiecare caz în parte.

Din analiza modului de repartizare a beneficiului pe destinații în cele trei cazuri reiese că de îndeplinirea planului de beneficii — ca rezultat al unei activități economice eficiente și al unei gospodării a mijloacelor materiale și bănești — depinde atât posibilitatea fiecărei unități de a contribui la dezvoltarea societății, cât și mijloacele necesare constituirii fondurilor proprii pentru autofinanțare, precum și posibilitatea de constituire a fondului de participare a oamenilor muncii la beneficii. Astfel, în timp ce în cazurile A și B, participarea la beneficii a fost posibilă și s-a făcut în raport cu îndeplinirea indicatorilor de plan, în cazul C nu a fost posibilă întrucât volumul beneficiilor realizate era mai mic decât suma ce trebuia restituită pentru fondurile primite de la societate.

Calculule privind modul de constituire și utilizare a fondului de participare la beneficii la întreprinderile din cele 3 cazuri, reflectă limpede faptul că nu se poate consuma tot ceea ce se produce și, ca atare, este rațional ca beneficiul obținut să fie folosit pentru interesele generale ale economiei, pentru constituirea fondurilor proprii ale întreprinderii, precum și pentru stimularea colectivelor de oameni ai muncii în raport de contribuția adusă la realizarea beneficiului. Singura resursă de repartizare a unei părți din beneficiu pentru participarea personalului muncitor la beneficii o constituie îndeplinirea exemplară a sarcinilor de plan la producția netă și fizică, la export și beneficii.

Factori cu influență asupra mărimii beneficiului

PENTRU A EXPLICA diferența (pozitivă sau negativă) dintre beneficiul planificat și cel realizat, este necesar să se cunoască și să se determine mărimea fiecărui factor de influență. În general, ei sînt aceiași la toate unitățile economice, ceea ce diferă de la o unitate la alta este sensul lor, pozitiv sau negativ. Iată câteva exemple :

- **modificarea nivelului costurilor planificate aferente producției marfă vîndută și încasată.** De pildă, în timp ce la unele unități economice depășirile la costurile planificate pe anul 1979 au diminuat beneficiile planificate, cum s-a întîmplat la Combinatul chimic „Victoria”. Întreprinderea de autocamioane, Întreprinderea de tractoare Brașov etc., la alte unități diminuarea costurilor de producție planificate a influențat în sens pozitiv volumul beneficiilor, cum este exemplul Întreprinderii mecanice Brașov, unde prin reducerea unor importuri de materii prime și materiale și reducerea consumurilor specifice la metal cu 658 tone față de plan s-a obținut un plus de beneficii de peste 5 milioane lei ;

- **modificarea volumului producției marfă vîndută și încasată față de prevederile planului.** Nerealizarea planului la producția marfă vîndută și încasată a condus la nerealizarea planului de beneficii la Combinatul chimic Făgăraș, la Întreprinderea de autocamioane, la Întreprinderea de radiatoare și cabluri Brașov, în timp ce depășirea planului la acest indicator a influențat pozitiv realizarea planului de beneficii la Întreprinderea de utilaj chimic Făgăraș, „Chimica”-Rîșnov, „Colorom”-Codlea, „Tricotaje”-Brașov etc. ;

- **modificarea structurii sortimentelor față de plan** a contribuit la nerealizarea planului de beneficii cu 90,3 mil. lei la Întreprinderea de autocamioane, cu 27,1 mil. lei, la Combinatul chimic Făgăraș. Deci modificarea structurii producției poate influența rata rentabilității atât prin depășirea costurilor de producție, cât și prin diminuarea beneficiului în același sens :

- **alți factori de influență**, cum ar fi : diferența între stocuri de la sfîrșitul și începutul perioadei ; mărimea soldului de produse finite și cel de facturi, aceasta întrucît sînt și situații cînd se mobilizează beneficii în stocuri care nu s-au realizat la nivelul planificat ; amenzi și penalizările din anul anterior (inclusiv cele din anul de plan) care, potrivit actualelor acte

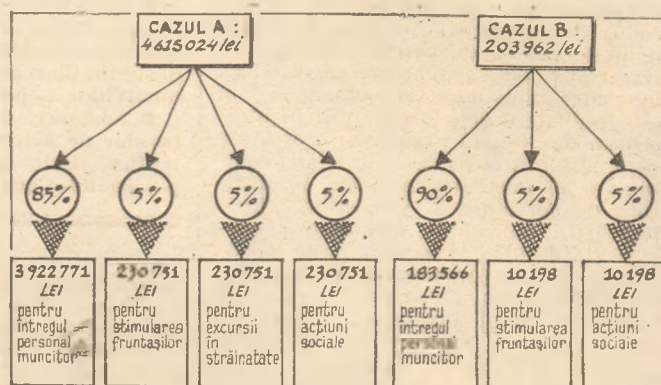
normative, sînt trecute pe pierderile anului de plan și se suportă din beneficii.

Repartizarea fondului de participare la beneficii

FONDUL DE PARTICIPARE a oamenilor muncii la beneficii se repartizează de către adunarea generală a oamenilor muncii, pe baza rezultatelor economice ale anului anterior, în cotele stabilite de lege.

Reglementările legale în vigoare prevăd că fondul de participare la beneficii se utilizează potrivit următoarelor destinații : o cotă de cel puțin 85 la sută pentru întregul personal muncitor al unității ; o cotă de pînă la 5 la sută pentru stimularea fruntașilor în întrecere și a celor cu o contribuție deosebită la obținerea beneficiilor peste plan ; o cotă de pînă la 5 la sută pentru acoperirea costului excursiilor colective organizate în străinătate, în cadrul fondurilor în valută alocate pentru persoanele care au adus o contribuție deosebită la realizarea și depășirea sarcinilor de export ; o cotă de pînă la 5 la sută pentru completarea fondului destinat acțiunilor sociale.

Potrivit hotărîrii adunării generale la cele două întreprinderi (cazul A și B), fondul de participare la beneficii s-a repartizat astfel :

La întreprinderea din cazul A, un muncitor cu o retribuție tarifară anuală de 35110 lei și un spor de vechime anual de 3511 lei a primit, în afara cotei destinată întregului personal (1057 lei), ca fruntaș în producție, din fondul de 5 la sută, 400 lei. La întreprinderea din cazul B — fiind o întreprindere și de grad inferior, o muncitoare cu o retribuție tarifară anuală de 22627 lei și un spor de vechime anual de 1500 lei a primit, în afara cotei destinată întregului personal (436 lei), ca fruntaș în producție, 225 lei, la care se mai adaugă și 325 lei pentru export. În timp ce o altă muncitoare care în timpul anului nu și-a realizat norma de plan decât în proporție de 87%, fiind penalizată cu 50%, a primit din cota destinată întregului personal numai 218 lei. Este deci limpede că sumele care se acordă individual sînt cu atât mai mari cu cît sarcinile de plan sînt mai substanțial depășite. Dimpotrivă, în cazul în care sarcinile de plan și, în primul rînd, beneficiile nu se îndeplinesc (cum este în cazul B), partea care revine fiecărui om al muncii ca participare la beneficii este mai mică. În acest caz, pentru stimularea fruntașilor în producție nu pot fi acordate decât sume mai reduse. Mai mult decât atât, în cazul C, întrucît din beneficiile realizate nu s-a reușit să se acopere în întregime restituirea pentru fondurile primite, nu a fost posibilă constituirea fondului de participare la beneficii.

Legat de avantajele pe care le oferă noul mecanism economico-financiar în ce privește sporirea mai substanțială a veniturilor personalului muncitor, trebuie să precizăm că sumele obținute individual din participarea la beneficii nu sînt plafonate și ele se adaugă celor de care beneficiază peste retribuția tarifară, cum sînt : adaosul de acord, adaosul pentru depășirea indicatorilor de plan, premii pentru realizări deosebite, premii pentru economii de materiale și de forță de muncă și altele.

Cristea IONIȚĂ
Brașov

„INFORMATICA — sarcini calitativ noi“

INTEGRAREA SISTEMELOR INFORMATICE ÎN STRUCTURILE ORGANIZATORICE

ÎNCEPÎND din anul 1967, informatica a reprezentat unul din domeniile a căror dezvoltare a fost stimulată și orientată de programe naționale speciale, prioritare — aprobate de conducerea partidului — și sprijinită prin alocarea unor considerabile resurse umane și materiale. Dacă la acea dată existau doar câteva centre de calcul electronic, o bază tehnico-materială incipientă și un număr redus de specialiști, în prezent dispunem de centre de calcul puternice și, respectiv, de calculatoare electronice. La toate ministerele economice și la alte ministere și instituții din administrația de stat, la organismele centrale de sinteză, la centrale industriale, combinate și mari întreprinderi, în institute de cercetare și proiectare tehnologică, în unități de învățământ superior și în unele licee. În peste douăzeci de județe funcționează centre teritoriale de calcul electronic (și oficii de calcul la restul județelor), urmînd ca într-o perioadă scurtă, toate județele să dispună de astfel de centre.

Crearea în țară a unei puternice industrii a echipamentelor de prelucrare a datelor, producerea de calculatoare electronice cu performanțe tehnice și de exploatare apreciabile a permis ca cea mai mare parte a cerințelor interne de dotare cu astfel de echipamente să fie satisfăcute de către producția autohtonă și să se asigure și exportul unor astfel de produse.

Astăzi, în domeniul informaticii își desfășoară activitatea peste 35 000 de oameni ai muncii, peste 1 300 de unități de informatică (centre, oficii, stații de calcul), ceea ce reflectă atât extinderea sferei de aplicabilitate, cât și eforturile depuse și rezultatele obținute în domeniul pregătirii și perfecționării cadrelor de specialitate; prelucrarea electronică a datelor este utilizată în mii de unități economico-sociale (între care o pondere însemnată revine unităților de producție), instituții, organizații.

Stadiul de dezvoltare pe care l-a atins, în prezent, informatica în țara noastră permite și totodată impune accentuarea laturilor ei calitative, concentrarea într-o măsură superioară a eforturilor de proiectare și implementare a sistemelor informatice în direcția ridicării eficienței de ansamblu a activității economico-sociale, a sporirii aportului pe care îl aduc aceste sisteme la sprijinirea activității de conducere și execuție.

Practica introducerii și utilizării sistemelor informatice demonstrează că principalul etalon al eficienței acestor sisteme îl constituie numărul, calitatea și costul lor, gradul în care ele sînt integrate organic și utilizate curent în activitatea unităților economico-productive, în conducerea și, respectiv,

Tehnica de calcul trebuie să contribuie la reducerea personalului care nu lucrează direct în producție. Pentru acestea sînt necesare:

- eliminarea activităților de prelucrare a datelor de la compartimentele funcționale și concentrarea lor la un nucleu al sistemului informațional pe întreprindere

- perfecționarea metodelor, tehnicilor și proceselor informaționale și decizionale, corespunzător cerințelor și posibilităților utilizării cu înaltă productivitate a potențialului informatic

- adaptarea în acest sens a metodologiilor de activitate, a atribuțiilor, relațiilor, fișelor de posturi și reducerea personalului ocupat cu munci de rutină.

planificarea unor ramuri și subramuri ale economiei naționale, a județelor localităților, departamentelor, centrelor industriale, unităților prestatoare de servicii ș.a.

CERINȚA de a trece la o etapă calitativ superioară în creșterea eficienței sistemelor informatice, de integrare organică a acestei activități în structurile organizatorice ale unităților economico-sociale și ale altor instituții a fost exprimată cu deosebită claritate și profunzime, în repetate rînduri, de către tovarășul Nicolae Ceaușescu. În cuvîntarea la Consfătuirea de lucru cu activiștii și cadrele din domeniul educației politice, al propagandei și ideologiei, din septembrie 1977, secretarul general al partidului sublinia: „Am introdus în multe locuri mijloace noi, moderne, inclusiv calculatoare; dar ce s-a întâmplat? Nu s-a atins nimeni de structura veche a organizării, au rămas în întregime toți cei care lucrau înainte, ba chiar s-a mai venit în plus cu personalul care lucrează la calculatoare și în centrele de calcul — deci cu alte sute de oameni pe întreprindere, cu mii de oameni pe un județ sau altul. Or, o asemenea abordare a problemei mecanizării, a introducerii metodelor moderne de conducere a producției și a conducerii societății nu poate fi decît dăunătoare... Dar, desigur, nu mecanizarea, nu automatizarea, nu cibernetizarea sînt vinovate, ci cei care le realizează în viață în felul în care am arătat mai înainte, cei care nu au luat măsurile corespunzătoare pentru aplicarea lor corectă.“ Iar recent, în cuvîntarea la Ședința plenară lărgită a Consiliului Național al Oamenilor Muncii, din iunie a.e., conducătorul partidului și statului a precizat din nou: „...introducerea calculatorului, automatizarea, conducerea

prin mijloace electronice a activității economice trebuie să se reflecte într-o reducere simțitoare a personalului care nu lucrează direct în producție“.

Din esența acestor sublinieri se desprind cu deosebită evidență atât unele lipsuri în interpretarea rolului și a modului de integrare a mijloacelor moderne de prelucrare electronică a datelor în activitatea de conducere și în sistemele informaționale ale unităților economico-sociale, cât și soluțiile capabile să ducă la obținerea unor rezultate calitativ superioare în utilizarea resurselor umane și materiale alocate informaticii. Reiese, astfel, că una dintre căile sigure de ridicare a eficienței utilizării sistemelor de prelucrare electronică a datelor este aceea de a aborda și rezolva problemele legate de folosirea acestor instrumente moderne, de înaltă productivitate, în contextul procesului de perfecționare a conducerii, respectiv a organizării muncii și a sistemului informațional.

DAT FIIND rolul deosebit de important pe care sistemele informaționale și, respectiv, sistemele informatice — în calitatea lor de bază tehnico-materială a primelor — îl au pentru activitatea de conducere, ea și pentru întreaga activitate din unitatea respectivă, conducerea reprezintă beneficiarul acestor sisteme și, totodată, factorul principal care poartă răspunderea pentru realizarea, integrarea și utilizarea lor eficientă.

Analizînd aportul utilizatorului neinformatician la integrarea sistemelor informatice în activitatea pe care o desfășoară, constatăm că și acum, la destul de multe unități, în compartimente cum sînt cele de programare a producției, contabilitate, planificare, aprovizionare și desfacere, calculul costurilor ș.a., timpul consumat pentru operații de rutină (culegerea, înregistrarea, transcrierea datelor, efectuarea de calcule, întocmirea de diferite tabele, situații etc.) îl depășește, ca pondere, pe cel ocupat de activitățile de fundamentare tehnico-economică a deciziilor, analiză economico-financiară, de elaborare a soluțiilor pentru ridicarea continuă a eficienței activității. Rezultă, deci, că aceste compartimente desfășoară cu preponderență activități cu specific de prelucrare a datelor, pentru care nu sînt specializate: ca urmare, înregistrează o productivitate și o calitate a muncii, care nu se pot ridica la nivelul cerințelor, iar paralelismele ce apar în efectuarea unor astfel de operații pot duce la sporiri nejustificate ale personalului. În asemenea cazuri, activitatea compartimentelor respective se cere a fi reorganizată, transferînd unităților de in-

formatică efectuarea operațiilor ce țin de specificul, acestora. Centrelor de calcul electronic, unităților de informatică și sistemelor informatice în general le revine rolul de **nucleu principal al sistemului informațional respectiv** și, prin urmare, ele ar trebui să constituie în structura unității economico-sociale **un compartiment** cu legături funcționale puternice, atât cu compartimentele și punctele care valorifică informația prelucrată, cât și cu punctele și compartimentele care furnizează datele ce urmează a fi prelucrate, preluând și automatizând operațiile de pregătire, transmitere și validare a datelor.

Fără îndoială că ridicarea eficienței și, respectiv, a gradului de integrare a sistemelor informatice depinde în mare măsură și de activitatea informaticienilor, de calitatea colaborării lor cu beneficiarul, de măsura în care ei cunosc problemele concrete din sistemul informațional și decizional respectiv, precum și de modul în care ei au prevăzut a se realiza această integrare, de utilitatea și, în general, de calitatea proiectului de sistem informatic elaborat.

S-AU FĂCUT încercări de realizare a unor sisteme sau aplicații informatice care să funcționeze în paralel cu procedeele și rutinele clasice din sistemele informaționale existente, uneori completind, altele chiar dublând situațiile de ieșire necesare în sistem. Ele nu pot constitui decât soluții provizorii, de regulă lipsite de eficiență, cită vreme nu se aduc perfecționări de fond în metodele, tehnicile și procesele informaționale și decizionale, perfecționări ce trebuie să se reflecte direct în sporirea productivității, a calității și operativității în prelucrarea, furnizarea și valorificarea informațiilor, în reducerea costului pe unitatea de informație prelucrată și valorificată. Sistemele informatice nu se pot menține paralel cu activitățile „clasice” din sistemele informaționale, pe baza unor legături relativ izolate și insuficient integrate cu aceste din urmă sisteme și servind numai pentru anumite tipuri de activități, numai pentru unele secvențe de operații de prelucrare a datelor, mai mult sau mai puțin voluminoase, din cadrul fluxurilor informaționale. O asemenea existență „în paralel” nu poate dura și datorită faptului că secvențele de activități informaționale și decizionale, precum și secvențele operațiilor tehnologice

de prelucrare a datelor au succesiune logică și funcțională, cu legături foarte strânse între ele, activitățile și operațiile respective fiind supuse unui proces de dezvoltare și perfecționare deosebit de dinamic. Astfel, sistemele informatice concepute a funcționa „în paralel” se vor afla în permanență în urma evoluției sistemului activității de bază, respectiv a sistemului informațional și a cerințelor acestuia și vor înregistra frecvent fenomene de incompatibilitate. În asemenea cazuri, are loc și o **creștere artificială a personalului** anghrenat în execuția activităților cu o pondere mare a operațiilor de culegere, înregistrare, codificare, verificare și prelucrare a datelor, chiar și în condițiile când unele dintre aceste operații se execută, parțial, cu mijloace moderne de prelucrare.

Fenomene de acest fel pot apărea chiar la nivelul unor unități de informatică. Dificultățile înregistrate de centrele de calcul ale unor departamente, centrale industriale și alte unități în încărcarea rațională a capacităților de prelucrare electronică de care dispun au la bază, indiscutabil, și cauze ce țin de un grad încă nesatisfăcător de integrare organică a acestora în activitatea de bază a sistemului sau unității respective, în structurile organizatorice corespunzătoare.

ABORDAREA sistemică a impactului sistemelor informatice în structurile organizatorice impune analiza și găsirea soluțiilor de integrare și pentru acele activități și fluxuri informaționale care depășesc limitele unei unități sau instituții — cum sînt, de exemplu, fluxurile din sistemele informaționale statistic, financiar-contabil, al planificării, departamentale, teritoriale etc. Asigurarea unor **legături informaționale de calitate între unitățile din economie, precum și între diferitele niveluri organizatorice** reprezintă, de fapt, unul dintre obiectivele prioritare ale procesului de perfecționare a sistemelor informaționale macroeconomice (funcționale), departamentale și teritoriale. (Amintesc, în acest sens, că încă la Plenara C.C. al P.C.R., din aprilie 1972 s-a subliniat rolul deosebit de important ce revine — în asigurarea unui grad înalt de integrare și unei calități corespunzătoare a legăturilor informaționale în economia națională — clasificărilor și nomenclatoarelor de coduri unitare pe economie.)

Timpu minim de răspuns al siste-

melor informaționale, calitatea informației, satisfacerea corespunzătoare a cerințelor de informare, analiză și decizie, alături de dezideratele privind apropierea conducerii de nivelurile operative de execuție, eliminarea verigilor intermediare de întârziere pentru a permite atât informației de fundamentare a deciziei, cât și informației de comandă și control să ajungă mai repede la punctele respective de valorificare.

EVIDENT, sarcina integrării informaticii în structurile organizatorice nu este o problemă simplă; rezolvarea are implicații deopotrivă în metodele de conducere, în metodele și tehnicile de evidență, în procedeele de pregătire, transmitere, prelucrare și valorificare a informațiilor. Totodată, procesul de integrare a metodelor și tehnicilor informatice în activitatea curentă a unităților economico-sociale, în structurile organizatorice ale acestora reclamă ca metodologiile privind activitățile (de planificare, statistică, evidență contabilă, normare, programare a producției etc.) determinante pentru sistemele informaționale, precum și regulamentele de organizare și funcționare a unităților, atribuțiile specifice și diagramele de relații ale compartimentelor, fișele de posturi ale personalului TESA să fie concepute și aplicate în contextul realizării obiectivului urmărit prin integrarea informaticii — ridicarea gradului de ciberneticizare a activității umane și sporirea continuă a productivității muncii. Aspectele legate de perfecționarea profesională a personalului din unitatea respectivă, în sensul însușirii și utilizării curente și eficiente a metodelor și tehnicilor moderne de prelucrare a datelor, precum și cele privind cerințele de ridicare continuă a calității muncii în activitatea de evidență, informare și control necesită să li se acorde o atenție deosebită.

Integrarea efectivă a sistemelor informatice în activitatea curentă — prin urmare, și în structurile organizatorice — fiind direct legată de introducerea noului, de înlocuirea unor metode și tehnici de lucru depășite, poate întîlni și atitudini conservatoare, de reținere, tendințe de supraestimare și apărare a practicilor rutiniere. De aici reiese și necesitatea ca acest proces de integrare să fie sprijinit și de o susținută muncă de lămurire și convingere.

Ar fi de studiat și posibilitatea elaborării unor **variante de scheme de organizare**, care să corespundă dezideratului de integrare și să fie aplicate experimental la unele întreprinderi, centrale industriale, județe care au o experiență bogată în utilizarea prelucrării electronice a datelor.

Există suficiente exemple de unități în care sistemele informatice parcurg cu rezultate bune procesul de integrare în structurile organizatorice respective, în activitatea de conducere și execuție. Problema actuală este de a **generaliza aceste experiențe, de a intensifica acest proces de integrare și a-l perfecționa continuu**, astfel ca eficiența sistemelor informatice să se ridice la nivelul sarcinilor stabilite în documentele Congresului al XII-lea al partidului.

dr. Valeriu PESCARU
Centrul de calcul al M.A.C.F.

Minicalculatoarele ieftinesc gestiunea

Pentru a câștiga un segment de piață important — întreprinderile mici și mijlocii, care doresc să lărgescă utilizarea informaticii dincolo de domeniul de acum clasic al gestiunii plăților, de retribuții, a facturilor și contabilității, producătorii de echipament de calcul și societățile de servicii și consultanță în informatică au pus la punct, mai de mult, produse-program modulare — fiecare modul fiind adaptat unei anumite funcții: gestiunea nomenclatoarelor, a stocurilor, calculul necesarelor, programarea, lansarea și urmărirea producției etc. Modulele pot fi implementate treptat, în funcție de nevoile utilizatorilor și de disponibilitățile lor financiare; totuși, costul global (programe, echipament, pregătirea cadrelor, asistență tehnică) rămîne prohibitiv. În ultimii ani însă, unii fabricanți de hardware (Digital Equipment, Wang, Olivetti, Hewlett Packard ș.a.) au dezvoltat sisteme bazate pe minicalculatoare, prin care oferă — împreună cu societăți de servicii și consultanță — echipament și programe la un preț de 24-40 mii de dolari, în funcție de configurația sistemului (capacitatea memoriei, discuri suplimentare sau rigide, număr de terminale, numărul funcțiilor de gestiune etc.).

Produsele-program au evoluat și ele, în sensul că asigură o gestiune mai simplă a Informaticii. Unul din cele mai recente, adaptat minicalculatorului Philips P330, cuprinde două module: unul pentru nomenclatoare, costuri și necesare, celălalt pentru gestiunea de secție (dansarea producției și aprovizionării, urmărirea lor prin cunoașterea în timp real a cantităților fabricate și ținerca automată la zi a evidenței stocurilor). Utilizatorul poate edita o serie de rapoarte, printre care: nomenclatoare multinele sau cu un singur nivel (pentru un produs ori un subsambiu), situația stocurilor, valoarea stocurilor critice active sau inactive, calculul cheltuielilor materiale, calculul necesarelor pornind de la un program de fabricație.

Contribuția de inestimabilă valoare adusă de Partidul Comunist Român, de tovarășul Nicolae Ceaușescu la îmbogățirea patrimoniului științei economice (III)

VIZIUNEA NOVATOARE ASUPRA RELAȚIILOR DINTRE ȘTIINȚA, POLITICA ȘI PRACTICA ECONOMICĂ

STIINȚA SE TRANSFORMĂ în practică prin intermediul **politicii economice**. Expresie concentrată a economicului, politica partidului și statului nostru dă expresie sintetică intereselor și aspirațiilor fundamentale generale ale societății, colective și personale, unității intereselor și aspirațiilor cardinale ale clasei muncitoare, țărânimii, intelectualității și ale celorlalte pături de oameni ai muncii. Prin intermediul politicii economice se stabilesc **orientările și direcțiile** dezvoltării pe termen scurt, mediu și lung; se stabilește **obiectivul strategic fundamental** al fiecărei etape istorice și se **determină** obiectivele tactice, se **asigură echilibrul** între ramurile și subramurile economiei naționale, **amplasarea teritorială rațională** a forțelor productive, se stabilește **proporția** în care venitul național se împarte în fond de acumulare și fond de consum, se fixează **ritmul** de creștere a producției materiale, a venitului național, ritmul de ridicare a standardului de trai material și spiritual, a calității vieții tuturor membrilor societății etc. Deci, politica economică reflectă economicul nu nemijlocit ci **mijlocit**. Reflectarea economicului de către politica economică este mijlocită de: a) interesele economice fundamentale — mobilul nemijlocit care pune în mișcare masele de oameni ai muncii și b) concepțiile economice, conștiința economică ale oamenilor — reflectare teoretică sistematizată a trebuințelor și intereselor economice ale maselor de oameni ai muncii. Tocmai de aceea, știința în general, în ansamblul său, știința economică în special reprezintă una din coordonatele definitorii ale Programului și politicii generale ale Partidului Comunist Român de edificare a socialismului multilateral dezvoltat și comunismului deplin. Așa cum demonstrează tovarășul Nicolae Ceaușescu, succesul politicii de edificare a noii orînduirii depinde de capacitatea partidului de a asigura studiarea și cunoașterea aprofundată a legilor obiective ale dezvoltării economice și sociale, de a lua măsurile cele mai potrivite pentru rezolvarea tuturor problemelor impuse de viață, de mersul înainte al societății. Aceasta asigură înlăturarea principiilor generale ale socialismului potrivit condițiilor concrete și particularităților din fiecare țară. Istoria revoluției și construcției socialiste în România atestă că în elaborarea politicii sale partidul nostru a pornit, mai ales în perioada inaugurată de cel de al IX-lea Congres, de la studiarea legilor sociale obiective. Așa cum demonstrează tovarășul Nicolae Ceaușescu „orice nesocotire a acestor legi duce mai devreme sau mai târziu la apariția unor anomalii și disproporții în dezvoltarea economică și socială, generează greutăți în evoluția întregii societăți, în construcția socialismului. Este o necesitate imperioasă pentru partid de a studia neîncetat, cu toată atenția, fenomenele vieții sociale, de a-și elabora linia politică în strînsă concordanță cu cerințele legilor obiective ale dezvoltării societății”.¹⁾ Cunoașterea cit mai cuprinzătoare și mai profundă a acțiunii legilor economice și a condițiilor concrete în care ele se manifestă reprezintă **premișa gnoseologică** a conducerii și planificării, a politicii economice. „Asigurarea unei conduceri și planificări științifice — se subliniază în Programul partidului — presupune cunoașterea temeinică a legităților sociale universale valabile, a legilor economice și sociale proprii socialismului, precum și aplicarea lor justă la condițiile concrete ale țării noastre în concordanță cu Programul partidului”.²⁾ Cunoașterea acțiunilor legilor economice reprezintă însă numai o condiție, o premisă, e adevărat majoră, dar numai una, a politicii partidului și statului nostru. Pentru ca aceasta să fie cu adevărat justă, realistă și eficientă, este nevoie să se țină seama de acțiunea legilor obiective. Luînd în considerare legile obiective, politica economică trebuie să stabilească modul — căile și mijloacele de folosire a legilor obiective ale dezvoltării sociale. „Partidul nostru pornește de la fap-

tul că în orînduirea socialistă oamenii nu mai sînt obiectul acțiunii oarbe a legităților sociale obiective; ei sînt chemați să folosească în mod conștient aceste legități, să acționeze în concordanță cu ele, să le dirijeze în scopul dezvoltării societății omenești, corespunzător concepției noi, materialist-dialectice, despre lume și viață”³⁾. În condițiile socialismului apare pentru prima dată în istoria societății posibilitatea folosirii conștiente a acțiunii sistemului legilor economice, ceea ce înseamnă posibilitatea organizării raționale a activității economice în concordanță cu trebuințele și interesele fundamentale ale societății și membrilor ei. În aceste împrejurări „cerințele obiective ale dezvoltării economico-sociale se impun oamenilor nu ca forțe coercitive, prin efectele distructive ale mecanismelor spontane ci ca „necesități înțelese” însușite în mod conștient de către societate și înscrise ca feluri deliberate ale activității omenești”⁴⁾ Această superioritate a orînduirii socialiste nu se realizează automat, de la sine. Transformarea posibilității în realitate „impune o activitate susținută pentru studiarea temeinică a realităților istorice din fiecare etapă în vederea conducerii societății în conformitate cu tendințele și cerințele obiective ale dezvoltării sociale. Aceasta este o condiție sine qua non pentru realizarea unei conduceri cu adevărat științifice a societății”⁵⁾. În felul acesta, menirea activității teoretice a partidului este fundamentarea politicii, deci, a căilor și mijloacelor de transformare revoluționară a societății.

O asemenea viziune asupra raporturilor dialectice dintre știința economică, politica economică și practica economico-socială privity în toată complexitatea lor ne ferește de absolutizarea legilor obiective sau a condițiilor concrete, ca și de ignorarea sau subaprecierea legilor generale ori a condițiilor concrete, de preluarea mecanică a unor forme și metode de activitate proprii altor țări sau perioade istorice.

Programul și politica partidului de edificare a socialismului multilateral dezvoltat în patria noastră reprezintă rezultatul unui îndelungat și aprofundat proces de cercetare științifică a: a) experienței dobîndite de partidul și statul nostru în construirea bazei tehnice-materiale a socialismului, în crearea bazei economice a noii orînduirii ca și în conducerea și organizarea planificată a întregii vieți economico-sociale; b) experienței acumulate de celelalte țări socialiste în făurirea noii orînduirii sociale; c) tendințelor principale generate de desfășurarea revoluției științifice și tehnice mondiale; d) acțiunii legilor economice obiective care guvernează evoluția societății noastre și a condițiilor concrete în care ele se manifestă; e) a cerințelor actuale ale progresului economic-social al României, generate de continuarea pe o treaptă superioară a procesului de construcție socialistă; f) a posibilităților de care țara noastră dispune în prezent și va dispune în viitor pentru dezvoltarea sa economico-socială.

În felul acesta, grație aportului substanțial al tovarășului Nicolae Ceaușescu, Programul și politica generală de făurire a socialismului multilateral dezvoltat în țara noastră reprezintă expresia unității funcțiilor gnoseologice și aplicative ale științei,

¹⁾ Nicolae Ceaușescu — *România pe drumul desăvîrșirii construcției socialiste*, Editura politică, București 1968, vol. 2, p. 254.

²⁾ Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilaterale dezvoltate și înaintare a României spre comunism, Editura politică, București, 1975 p. 166.

³⁾ Idem, p. 107.

⁴⁾ Nicolae Ceaușescu — *România pe drumul desăvîrșirii construcției socialiste*, vol. 2, Editura politică, București, 1968, p. 527.

⁵⁾ Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilaterale dezvoltate și înaintare a României spre comunism, Editura politică, București, 1975, p. 107.

⁶⁾ Idem, p. 153

a teoriei științifice și practicii sociale. Programul partidului reprezintă o reflectare veridică a realității economico-sociale, a cerințelor majore pe care le impune edificarea noii orînduirii sociale și luminează practica socială — acțiunea istorică a poporului de dezvoltare complexă și multilaterală a economiei, de înflorire continuă a științei, învățămîntului, artei și literaturii, de dezvoltare și afirmare multilaterală a tuturor membrilor societății.

Temeiuri și izvoare ale abordării creatoare, originale a problemelor teoriei și practicii economice

UNA din caracteristicile definitorii ale operei teoretice și activității partidului nostru, cu deosebire după Congresul al IX-lea al partidului, constă în caracterul ei profund creator și original. Originalitatea ce caracterizează gândirea economică a tovarășului Nicolae Ceaușescu, maniera creatoare în care secretarul general al partidului abordează și soluționează problemele cardinale ale construirii socialismului multilateral dezvoltat se sprijină pe premise teoretice, metodologice, istorice și sociale trainice și se alimentează permanent din atmosfera socială statornică după ce de al IX-lea Congres al partidului. Printre premisele și izvoarele abordării creatoare a problemelor teoriei și practicii naționale și universale în general, ale teoriei și practicii economice în special, în opera teoretică a partidului, a secretarului său general, se numără înaintea de toate: a) strălucita stăpînire a concepției materialismului dialectic și istoric și a metodei materialist-dialectice; b) existența unei valoroase gândiri sociale înaintate, în trecut; c) generalizarea teoretică a experienței istorice naționale; d) fructificarea înțelepciunii colective a întregului partid, a maselor de oameni ai muncii; e) studierea critică a experienței și gândirii sociale mondiale; f) climatul social statornic în țara noastră; g) marea putere de pătrundere în esența fenomenelor, raporturilor și proceselor sociale, excepționala capacitate de analiză și sinteză materialist-dialectică proprii tovarășului Nicolae Ceaușescu.

Baza filosofică pe care se sprijină cercetarea științifică a partidului nostru este materialismul-dialectic și istoric, iar metoda cea mai generală de investigare este dialectica materialistă. Situîndu-se pe această bază filosofică, teoretică și metodologică partidul nostru consideră că știința, teoria revoluționară „nu este și nu poate fi o concepție închisă, încheiată odată pentru totdeauna; ea nu este o dogmă, nu poate elabora scheme valabile în orice condiții și orice etapă. A fi revoluționar, a fi comunist înseamnă a fi explorator îndrăzneț al noului, a găsi culezător pe baza experienței revoluționare a maselor, a acționa pentru unirea eforturilor acestora în vederea transformării revoluționare a societății.

Concepția materialist-dialectică demonstrează că oamenii sînt capabil să cunoască tot mai cuprinzător legile care guvernează mișcarea în natură și societate și să le folosească în scopul progresului multilateral. Ea ajută să se înțeleagă just locul și rolul existenței și conștiinței sociale, locul și rolul maselor de producători și a personalității în istorie, raportul dintre general, particular și singular în evoluția economico-socială. În același timp legile, principiile și categoriile dialecticii materialiste au pe lingă valoarea lor gnoseologică și o netăgăduibilă valoare metodologică pentru toate ramurile științei, pentru elaborarea, fundamentarea politicii economico-sociale ca și pentru modul de acțiune al oamenilor. Dialectica materialistă constituie **cheia metodologică a descifrării** tainelor naturii și societății, a elaborării strategiei și tacticii transformării revoluționare a societății. Filosofia materialist-dialectică și metoda dialecticii materialiste sînt prin conținutul lor profund științific și ca și știința sînt permanent deschise și nu reprezintă tipare rigide și pietrificate, ele sînt prin natura și implicațiile lor profund revoluționare și nu conservatoare. Cimpul cercetării științifice se extinde permanent, cercetarea se dezvoltă atît în largime cît și în adîncime; știința își verifică, întregeste și corectează teoriile prin confruntarea permanentă cu realitățile din universul natural și social, care se află într-o permanentă mișcare, schimbare, transformare.

Conștientizarea acestor caracteristici ale științei, ale concepției și metodei materialist-dialectice de către Partidul Comunist Român constituie unul din factorii principali care imprimă originalitate și determină abordarea realistă, creatoare, a problemelor teoriei și practicii sociale, **originalitate și spirit creator** metodei de cercetare, operei teoretice, soluțiilor date la proble-

mele ridicate de viață și deci acțiunii transformatoare a oamenilor.

Izvoarele înnoirii conștiințelor sînt, deci, transformările care au loc permanent în universul natural și social, caracterul social al științei, conlucrarea dintre ramurile științei și dintre cercetători, experiența societății omenești, receptivitatea față de nou. „În zilele noastre — remarcă tovarășul Nicolae Ceaușescu, cînd lumea cunoaște o impresionantă efervescentă a gândirii și cunoșterii, cînd societatea e dominată de uriașa revoluție a științei și tehnicii, cînd la scară mondială au loc profunde transformări sociale înnoitoare, nu se poate concepe ca marxism-leninismul să se dezvolte izolat, ignorînd ceea ce se petrece în jur. A proceda astfel ar însemna să condamni teoria revoluționară a proletariatului la sterilitate, la stagnare și pînă la urmă la moarte. **Legea dezvoltării marxism-leninismului a fost și rămîne** împropătarea esenței sale din izvorul gândirii și cunoașterii universale, din cuceririle tuturor științelor, din experiența socială nepuzabilă și în continuă amplificare a societății omenești. Aceasta cere o **receptivitate maximă** față de tot ceea ce este nou și progresist în lume, **sintetizarea** roadelor întregii cunoașteri, **găsirea răspunsurilor** la problemele pe care le ridică viața neîncetat în fața oamenilor, pe care le pune evoluția în perspectivă a societății“⁷⁾.

Promovarea unei asemenea concepții și atitudini față de teoria revoluționară, față de știință, de către secretarul general al partidului a jucat rolul determinant în înscăunarea unui suflu nou în știință, în activitatea teoretică, politică și organizatorică a partidului. Îndeosebi începînd cu Congresul al IX-lea, partidul „a rupt cu hotărîre cu concepțiile vechi, dogmatice, rigide, luînd atitudine fermă împotriva a tot ceea ce nu mai corespunde noilor condiții economico-sociale, promovînd cu curaj noul în toate domeniile de activitate“⁸⁾.

Gîndirea partidului nostru, are rădăcini istorice adînc împlîntate în solul realităților din România. Ea nu s-a născut pe loc gol și nici nu s-a dezvoltat în condiții de vid. Ea are precursori iluștri: Tudor Vladimirescu, Nicolae Bălcescu, Mihail Kogălniceanu, Simion Bărnuțiu, Gheorghe Barițiu, întreaga galerie de gînditori revoluționari de la 1848; Ion Ghica, Nicolae Șuțu, Dionisie Pop Marțian, Petre S. Aurelian, Ion Ionescu de la Brad, Constantin Dobrogeanu Gherea și întreaga gîndire socialistă, revoluționară, Lucrețiu Pătrășcanu și alte cadre ale Partidului Comunist din România.

Gîndirea și concepția contemporană a partidului nostru reprezintă continuarea pe o treaptă calitativ superioară a tot ceea ce a fost înaintat și revoluționar în gîndirea socială din România; ea este expresia nivelului actual de cunoaștere a legităților obiective care guvernează evoluția societății umane, a cerințelor dezvoltării societății românești și afirmă punctul de vedere al Partidului Comunist Român în problemele cardinale ale revoluției și construcției socialiste și ale istoriei universale.

Legătura permanentă a teoriei cu practica — cea mai cuprinzătoare „culegere de probleme“ pe care știința socială este chemată să le rezolve — menține permanent vie gîndirea socială și constituie unul din cele mai viguroase izvoare care alimentează și tonifică spiritul creator și original în gîndire, știință și acțiune.

Prin natura și conținutul ei știința reprezintă un proces internațional, în prezent mondial. Studierea critică a experienței și gândirii mondiale constituie, tocmai de aceea, un alt izvor de cunoaștere, de accentuare a caracterului creator al gîndirii, cercetării și acțiunii economice practice.

Influența premiselor și izvoarelor menționate depinde în cel mai înalt grad de **climatul social** în care are loc cercetarea, nașterea și dezvoltarea ideilor, elaborarea și susținerea teoriilor ca și aplicarea rezultatelor cercetării într-un domeniu sau altul al societății. Acest climat este condiționat, fără îndoială, de natura relațiilor economico-sociale, de interesele fundamentale care „prezidează“ gîndirea și acțiunea, de natura relațiilor și instituțiilor politice, de interesele politice, de obiectivul strategic fundamental urmărit de către societate, de natura și conținutul contradicțiilor prezente în viața economico-socială, de gradul de libertate al exprimării și susținerii opiniilor și de alți factori. Prin natura sa orînduirea socialistă descătușează energia creatoare a omului, deoarece ea urmărește dezvoltarea multilaterală și afirmarea pleneră a tuturor membrilor societății. Ea creează condițiile obiective pentru înflorirea științei, pentru dezbateră deschisă, liberă și creatoare, de pe pozițiile celei mai înalte filosofii a problemelor ridicate în fața cercetării. Posibilitatea nu se transformă însă, nici în acest caz, automat în realitate. Și oricît ar părea de paradoxal, deși socialismul ca teorie, mișcare și orînduire socială se unește în mod organic cu știința, totuși, așa cum atestă istoria, și în condițiile socialismu-

Aurel NEGUCIOIU
Cluj-Napoca

(Continuare în pag. 29)

⁷⁾ Nicolae Ceaușescu, *România pe drumul construcției societății socialiste multilaterale dezvoltate*, vol. 5, Editura Politică, București, 1971, pag. 9—35 (sublinierea noastră — A.N.).

⁸⁾ Nicolae Ceaușescu, *România pe drumul construcției societății socialiste multilaterale dezvoltate*, vol. 15, Editura Politică, București, 1978, pag. 414

Dezbateri „R.E.”

INDUSTRIA MICĂ — AMPLE POSIBILITĂȚI DE VALORIFICARE EFICIENTĂ A RESURSELOR LOCALE ȘI A MEȘTEȘUGURILOR TRADIȚIONALE

„Să pornim de la necesitatea creșterii ponderii industriei mici — în industria mică incluzând și activitatea meșteșugărească și artizanatul — în ansamblul producției noastre industriale”.

NICOLAE CEAUȘESCU

La dezbateri au participat: Elena BLEAHU, secretară a Comitetului județean P.C.R. Sibiu, Ioan MUNTEANU, președintele Comitetului județean de cultură și educație socialistă, Cornel IRIMIE, directorul Muzeului Bruckenthal, Cornel BUCUR, șef secție Muzeul Bruckenthal, ing. Nicolae NAN, șef secție, și economista MARIA PARAIAN, adj. șef secție — secția Planificare dezvoltare — organizare a Consiliului popular județean, Gheorghe NICOLAE — Centrul de cercetări sociologice, Universitatea București, ing. Eugenia TRIFAN, vicepreședintă a U.J.C.M. Sibiu, ing. Boangher MARIN, întreprinderea „13 Decembrie”, ing. Ion ȘERBAN, directorul întreprinderii „Libertatea” Sibiu, dr. Nicolae DURA, directorul Direcției județene pentru agricultură și industria alimentară, Voicu Victor VEDEA, geograf, dr. Dumitru SUCIU, directorul Direcției Sanitare a județului, conf. dr. Rudolf DOTZ și lector Cornel LUNGU, Institutul de învățământ superior Sibiu, economist Nicolae SOAITĂ, directorul Direcției Administrație financiară a județului, Cornel POPESCU, vicepreședinte al Uniunii Județene a Cooperativelor de producție, ing. Ioan GOJNESCHI, șef atelier cercetare-proiectare nr. 3 Sibiu al Centrului de Cercetări și Inginerie tehnologică, Ion BALU, țăran, comuna Tilișca, Sibiu, Ștefan PUSTAI, vicepreședinte al U.J.C.C., Olimp DOBRESCU, director adj. Comitetul de Stat al Planificării, Ioniță OLTEANU și Maria POPESCU — „Revista economică”, Vasile BARBU, revista „Transilvania”, Victor DOMȘA, ziarul „Tribuna Sibiului”.

Posibilități de valorificare la parametri superiori a unor invenții de odinioară ale poporului

Cornel Bucur — Revalorizarea unor ingenioase soluții tehnice, — bazate îndeosebi pe energia apei, vântului, etc. folosite în trecut în cadrul unor procese de muncă, constituie o sarcină de mare actualitate a economiei naționale, din perspectiva diversificării soluțiilor pentru problemele care confruntă, la nivele diferite, economia localităților urbane și mai ales rurale, a punctelor turistice și de agrement, etc. Muzeul tehnicii populare și arhiva sa documentară constituie surse primordiale pentru informare și completarea documentației de specialitate necesară reîncadrării — la parametri tehnici superiori — a acestor valoroase invenții de odinioară ale poporului nostru.

O primă cerință, impusă de valoarea documentar-istorică și tehnică a patrimoniului monumental și instrumental, constă în stimularea interesului pentru cunoașterea generatoarelor clasice de energie (hidraulice și eoliene), în toată diversitatea lor tipologică și constructivă, aplicate secole la rând de poporul nostru, în scopul exploatării energiilor naturale pentru acționarea celor mai diverse instalații de prelucrare a lemnului și textilelor, a pietrei, minereurilor și metalelor, a fructelor și semințelor cerealiere.

Caracterul documentar al Muzeului tehnicii populare se recomandă a fi exploatat și în sensul cunoașterii nemijlocite, de către generațiile noi de tineri creatori și inventatori, a tehnologiilor tradiționale de lucru ale satului românesc, din cele mai diverse meșteșuguri, pentru executarea unor valori de uz sau decorative. În acest sens organizarea de lecții aplicative ale elevilor de toate vîrștele, ale cercurilor de mîini îndemnate, a taberelor de creație și activități de practică școlară și universitară de profil, sînt numai cîteva modalități concrete pe care le sugerăm.

Cerință a muzeografiei moderne, de dinamizare a activității expoziționale, organizarea unor acțiuni specifice profilului mu-

zeului, ca, de pildă, funcționarea unor instalații hidraulice (ori manuale) sau a unor ateliere de creație meșteșugărească se impune ca o sarcină de mare actualitate, avînd o determinare motivațională și o finalitate multiplă. Imprimînd, de la început, acestor activități practice, în egală măsură, un caracter demonstrativ, pentru întreg publicul vizitator de toate vîrștele, dar și un caracter de producție, beneficiul realizat poate consta atît din reînvierea și mai apoi largă folosire a unor utilaje meșteșugărești și de industrie populară, cît și din producerea unor valori după aceste procedee tradiționale, vandabile consumatorilor din rîndul publicului vizitator (produse agro-alimentare) sau oferite, în amintirea vizitei efectuate. Din mulțimea de exemple care pot fi alese, cităm doar pe cele considerate de noi mai semnificative și imediat accesibile: prepararea unor produse alimentare din materiile prime prelucrate la instalațiile muzeului (preparate din făină măcinată la o moară și coapte în cuptor țărănesc, lactate prelucrate cu instrumentarul tradițional al unei stîni, sucuri preparate din struguri și fructe la teascul muzeului), sau confecționarea unor valori de uz sau artistice din împletituri vegetale, lemn, țesături, ceramică, sticlă suflată etc., acestea avînd drept certificat de autenticitate și simbol al locului și momentului de producere, emblema Muzeului tehnicii populare.

Un tîrg anual al meșteșugarilor din întreaga țară ar constitui, în acest cadru, un binevenit prilej de cunoaștere și, implicit, de stimulare a creației artistice contemporane, în condițiile stimulării ale competiției naționale din cadrul festivalului național „Cîntarea României”. Prezentarea produselor meșteșugărești de către creatorii invitați din însăși centrele reprezentate în muzeu prin monumentele transferate din localitățile de origine, în contextul prezenței întregului instrumentar de lucru, a ambianței general al locuinței și gospodăriei, al vestimentației tradiționale, ar însemna o reconstituire sui generis, cu caracter de antropologie culturală, unică în felul său, al cărei efect pozitiv (dincolo de beneficiul vînzării produselor) ar consta în crearea unor bune premise pentru extinderea unor tradiții valoroase, în stimularea dialogului dintre valorile civilizației satului tradițional și cerințele vieții contemporane.

Muzeul tehnicii populare îndeplinește în același timp și o funcție recreativă prin valențele sale peisagistice cu totul excepționale, valențe potențate de varietatea și modul de amplasare

*) Continuăm publicarea stenogramei dezbaterii începută în numărul trecut al revistei.

obiectivelor muzeale, ca locul cel mai potrivit pentru organizarea unor spectacole folclorice în aer liber. Prezența unei scene de spectacole pe locul din incinta muzeului, cu un minunat amfiteatru în aer liber și o splendidă viziune panoramică asupra expoziției și peisajului înconjurător, pină la înălțimea munților Cibinului, constituie un excelent cadru de organizare a unor asemenea spectacole cu o mare afluență de public.

Se îmbină, în acest fel, în mod ideal, funcția instructiv-educatională și de sursă de inspirație pentru utilizarea unor tehnici tradiționale cu aceea de îndrumare metodologică a creației artistice populare contemporane, cu aceea cultural-recreativă.

Faptul că lângă Sibiu există un complex textil țărănesc care nu a dispărut în însemnat o conservare; cooperarea meșteșugărească realizează acele straie miștoase care sînt date în prelucrarea acestei întreprinderi de veche tradiție. Noi am avut o serie de centre de industrie textilă de veche tradiție, în mai multe localități, unde se poate revitaliza o asemenea industrie sătească care a demonstrat cît de utilă și eficientă este — se știe cît de căutate sînt pe piețele occidentale produse de veche tradiție.

În ceea ce privește valorificarea materiilor prime, a sub-produselor și chiar a deșeurilor îndrăznesc să spun că industria ușoară sibiană poate pune la dispoziția cooperării meșteșugărești și creatorilor locali pe care i-am putea stimula și dirija, o serie de produse care lipsesc cu desăvîrșire pe piață. Vă dau un exemplu care pare minor. Intrați vă rog într-un magazin și încercați să cumpărați o păpușă: în afară de păpușile superfabricate din Oradea, Arad și destul de costisitoare, nu veți găsi acele miniaturi confecționate cu minimum de investiții și de manoperă care sînt realizate prin joc de trei degete — gen marionetă; eu cred că acestea, puse pe piață, pe lângă efectul benefic pentru cumpărători, ar putea să contribuie la realizarea de beneficii pentru acea categorie de femei cu munca la domiciliu, producția respectivă nesolicitînd o deosebită specializare. La Muzeul tehnicii populare, după 14 ani de activitate, nu am reușit să punem la dispoziția publicului vizitator din țara noastră și de peste hotare un element de reproducere a unor tehnici populare și care ar putea reprezenta o amintire a trecerii prin orașul nostru; din deșeurile din industria lemnului s-ar putea însă realiza asemenea machete modeste purtînd și eticheta de proveniență a miniaturii.

Maria Popescu — Aș vrea să știu dacă există în județ un inventar sau o situație cu toate morile ce foloseau căderi de apă, gateri și alte utilaje de tehnică populară care utilizau căderea de apă, forța vîntului, energia soarelui ș.a.m.d. Deci dacă există o evidență undeva sau dacă de acum încolo trebuie realizat un inventar amănunțit al tuturor acestor utilaje și tehnici nefolosite dar care datorită crizei de energie pot deveni folositoare.

Cornel Bucur — Foarte important este rezultatul anchetei Comisiei de Stat a Apelor. În 1956 au fost 5 500 de utilaje acționate de apă. Răspunsul concret la întrebare este următorul: oficiile județene de patrimoniu național aveau obligația din momentul constituirii lor să declanșeze această acțiune de inventariere a tuturor monumentelor cu caracter patrimonial de veche tradiție din județele respective. Sibiu este în măsură să prezinte situația de pe teritoriul județului și cred că și celelalte oficii au aceeași posibilitate.

Maria Popescu — Trebuie să existe o mai mare comunicare între aceste foruri care au realizat aceste inventare și factorii de decizie, de acțiune, din cooperarea meșteșugărească, din consiliile populare care pot pune în funcțiune utilajele și instalațiile respective.

Ne putem impune cu produse ce îmbină frumosul cu utilul, realizate în stilul românesc cu specific local și zonal

Cornel Irimie — Tovarășul Bucur a evidențiat posibilitățile pe care le are Sibiu prin acest muzeu — într-adevăr un muzeu unic — a cărui valoare și importanță istorică nu mai este de discutat, dar care în cazul de față trebuie să joace un rol mai mare.

La noi s-a desfășurat un simpozion de ceramică la nivel național, relevîndu-se potențialul nostru și al creației contemporane; rezultatele sînt evidente și prin efectele economice care

s-ar putea amplifica în continuare. Trebuie pe toate căile să asigurăm valorificarea — cum a spus tovarășa Maria Popescu — a unor resurse, a unui potențial existent al material cît și spiritual, de tradiție, de experiență, de inteligență, potențial care este real, nu trebuie lăsat să se piardă. Eu am publicat o hartă a întregii țări, prințind și Sibiu, cu ceea ce a existat și mai există în aceste domenii. Și sînt de părere să se organizeze întâlniri cu factorii locali care cunosc posibilitățile în momentul de față; Sibiu excelează prin tradiția meșteșugurilor.

În 1951, la Săliștea Sibiului s-a pus problema înființării unui centru pe linia valorificării pielăriei, cojocăriei și așa mai departe; dar, din păcate, nu s-a perseverat în acest sens. De asemenea, în comuna Săliște, ca și în alte numeroase comune, există posibilități de a prelucra materialul lemnos care nu sînt luate în atenția industriei mari. De exemplu, Cîrțișoara poate deveni un centru deosebit de producție și desfacere așezat pe transfăgărășan; acolo Școala populară de la Sibiu a înființat un atelier de ceramică. Cîrțișoara a fost un centru vechi de ceramică românească și de sticlărie, dar poate deveni și un centru pentru prelucrarea lemnului, de obiecte mărunte, utile. Lumea găsește greu în magazine unele lucruri mărunte care să îmbine utilul cu frumosul; aici nu este vorba de o simplă lozincă, ci toate obiectele artisanale ale cooperării meșteșugărești vor trebui să urmărească acest lucru, adică să îmbine utilul cu frumosul ca o trăsătură permanentă.

Putem da exemple: Săliște, Cîrțișoara. Dar de piatră nu s-a ocupat nimeni în acest județ? Ei bine, făcînd cercetări la Cîrțișoara, am descoperit, în cimitir, că în urmă cu 200 de ani se prelucra piatră de cea mai bună calitate luată dintr-o carieră de la Noul Român de pe malul Olteului despre care nimeni nu mai știe azi. Era vorba să facem o tabără de creație, dar se poate exploata această carieră de o piatră foarte bună pentru construcții și lucruri ornamentale. Marmură este la Arpașul de Sus. Există multiple posibilități. Vom începe cu practica studenților, folosind sculptorii din Sibiu din cadrul Uniunii artiștilor plastici și ai Școlii de artă populară. Noi am avut dorința de a face mai mult pentru a valorifica această materie primă care poate fi folosită la realizarea unor obiecte care să servească și construcției de locuințe și să înfrumusețeze locuințele.

În ceea ce privește metalul, în colecția noastră există piese din satul Trainei de lângă Rășinari. Acolo se face prelucrarea metalului. Rășinari au avut un centru în care se făceau tot felul de obiecte: lămpașe și alte lucruri de bucătărie, de decor interior, de textile să nu mai spunem: țesături, cusut ales, pîorit și dîrsterit — sînt posibilități mari aici. Centru de ceramică din Harghita este ultimul centru unde s-a făcut ceramică cu albastru de cobalt. Ultimul meșter a murit, dar trebuie să preia cineva această producție de ceramică din acest gen.

Noi putem împreună cu cooperarea și cu reprezentanții industriei ușoare să facem un repertoriu destul de exact și să se pornească un dialog cu cei de la centrele respective pentru a se evalua posibilitățile actuale de punere în operă a materiei prime, cît și a factorului uman, să zică așa. Tov. Bucur a accentuat în ceea ce privește Muzeul tehnicii populare.

Dacă vorbim de servicii eu aș propune un lucru: să înființăm la Sibiu, mai ales că se cere foarte mult, o grafotecă, pentru că oamenii ajung greu la gravuri, ele trebuie să existe în tiraj de masă. Muzeul se angajează să organizeze o asemenea grafotecă cu expoziții mici, cu vînzare, deci să fie centru de documentare dar și de vînzare în tiraj destul de mare. Există un număr de gravuri și este bine să păstrăm ceea ce ne-a rămas de la Hans Herman pentru că în felul acesta am stimula activitatea artiștilor plastici și am oferi turiștilor și acest gen de lucrări care oferă imaginea trecutului și a prezentului.

După această trecere în revistă și punctare a cîtorva obiective și direcții de valorificare a resurselor locale prin meșteșuguri tradiționale, să trecem la studierea a tot ceea ce există concret și este posibil de realizat aici. Într-adevăr, de tradiție putem vorbi și vorbim de ea alît timp cît ea este un factor viu și activ. Nu întîmplător acum 14 ani la Sibiu s-a înființat Muzeul tehnicii populare; este o tradiție vie, care obligă prin ceea ce există ca potențial aici și cred că aceste lucruri trebuie să reținute. În domeniul ceramicii și sticlăriei este posibil să facem mult mai multe lucruri. În privința lemnului nu se face mai nimic în raport cu ceea ce s-ar putea face; sînt mari posibilități, la textile, la piatră, putem „merge” și cu celelalte materiale. Eu cred că este foarte bună ideea de a beneficia și de sprijinul marii industrie. Subliniez că ne vom putea impune cu asemenea produse, cînd ele vor îmbina utilul cu frumosul și vor purta pecetea unui stil care ne este propriu, un stil cu specific zonal și local.

Ioan Gojineschi — În industria ușoară, mai ales în tricotaje s-au făcut o serie de ateliere care să valorifice subprodusele, reziduurile, dar ele au o productivitate diferită de cea a secțiilor de bază și de aceea, din păcate, întreprinderile se feresc să le incurajeze. Pentru ca materia primă să nu se irosească propun să se creeze secții independente, care să se ocupe numai de această activitate. Se pot face o serie de produse. Mari greutăți am întâmpinat în stabilirea prețurilor pentru că aceste reziduuri reintroduse în circuit sînt considerate totuși ca materii prime bune, dar la prelucrarea lor productivitatea muncii este destul de scăzută și este foarte greu să impui un asemenea produs. Sigur că înglobează o manoperă mult mai mare și aici se împotmolește acțiunea de valorificare.

Pentru accesorii de marochinărie, unde avem mari greutăți, există o singură unitate specializată în țară și anume întreprinderea „11 Iunie” Galați care tratează problema accesorilor la nivel de serie mare. Eu propun să facem altceva, pentru că mai ales relațiile între întreprinderile de marochinărie-pielărie sînt pe termen lung. La nivelul Sibiului, ori cooperăția, ori întreprinderea „13 Decembrie” să fie dotată cu niște ștanțe ca din reziduuri să se producă accesorii care eventual ar putea fi nichelate la „Flamura Roșie”; în felul acesta să valorificăm aceste reziduuri și să realizăm accesorii de care industria are mare nevoie.

Nicolae Nan — La accesorii de marochinărie normal ar fi să valorificăm tabla subțire de oțel. Unde avem în județul Sibiu „deșeurii” de această materie primă?

Ioan Gojineschi — Cred că vom găsi.

Nicolae Nan — Să ne orientăm discuția asupra unor probleme concrete care se pot traduce în viață pentru că dacă rămînem tot cu 3 la sută industrie mică față de producția globală industrială a județului este greu. Să venim cu niște idei concrete: că, de exemplu, în localitatea cutare există materie primă, consiliul popular, cooperăția, C.A.P. pot face un anumit lucru, să arătăm de unde luăm forța de muncă, unde putem desface producția, să răspundem concret, temeinic fundamentat chemării lansate de secretarul general al partidului de a crește producția pe toate fronturile.

Ioan Gojineschi — Eu nu cunosc toate întreprinderile din județul Sibiu, însă știu că există unele care prelucrează metal. De exemplu, în momentul de față noi avem foarte multe fișii de tablă care se pot folosi, sînt table laminate care se prelucrează. Cred că trebuie făcut un inventar al tuturor acestor materiale care se pot folosi. Ce am văzut în alte țări? În Cehoslovacia am văzut că este foarte mult dezvoltată și utilizată munca la domiciliu; aproape toată activitatea de la întreprinderea de confecții o aveau organizată la domiciliu. Oamenii aveau această posibilitate iar la întreprindere se realiza numai tricotalul și finisatul. Eficiența acestor activități sigur că este bună.

S-a început și la noi să se facă acest lucru de către cooperăția meșteșugărească și dă rezultate bune. Trebuie să fim atenți la dimensionare pentru că, în dorința de a face partizi mari, în unele orașele s-au creat întreprinderi unde s-au calificat sute de muncitori dar în realitate nu aveau suficientă materie primă pe care s-o prelucreze. Toate aceste activități trebuie să le dimensionăm bine pentru a nu le compromite. Chiar la ceea ce ne-am propus e bine să fim foarte atenți. De aceea va trebui să facem acest studiu de inventar, să privim posibilitățile reale și după aceea să trecem concret la treabă. S-ar putea forma niște specialiști la nivelul județului care să ducă mai departe ceea ce discutăm noi acum.

Să utilizăm priceperea și un mod de lucru familial deja constituite

Gheorghe Nicolae — Aș vrea să folosesc această ocazie solicitîndu-vă sprijin în rezolvarea problemelor de cercetare și de acțiune practică pentru organizarea și valorificarea activității unor meșteșugari care realizează cazane de aramă și alte

lucrări metalice, activitate care mi se pare deosebit de însemnată. Sibiu este un județ care a manifestat grijă pentru asemenea probleme și a obținut rezultate ce merită să fie cunoscute.

Există resurse de îndeletnicire, meșteșuguri și pricepere care sînt încă puțin cunoscute și valorificate. Valorificarea reziduurilor a fost considerată pe o scară inferioară, a avut un prestigiu mai redus; la fel și producția de mică serie pentru că ponderea socială și economică a lor a fost scăzută. Ridicarea acestor probleme la nivelul politicii de stat creează elementele psihologice și sociale propice, necesare folosirii eficiente a cadrului administrativ, organizatoric care este încă insuficient folosit.

Ce resurse există în județul Sibiu și în alte județe? Există tradiții de prelucrare a metalului la diferite nivele de calificare și de practicarea acestei activități. Meșteșugarii căldărari au trecut la mica producție de serie. Există la Mediaș meșteșugari căldărari care lucrează în aramă și fac obiecte de artizanat. Ei pot fi organizați și pot să producă pe bază de plan, fiind rezolvată astfel problema încadrării lor în forme organizatorice mai eficiente. De asemenea, sînt prin județul Mureș, dar vin și în Sibiu acei meșteșugari care fac jgheburile la casele oamenilor. Cunoșc meșteșugari particulari autorizați care ar fi foarte bucuroși să organizeze o cooperativă cu forțele și mijloacele lor. În Țara Oltului există rudari sau băieși care fac împletituri din nuiele, diferite coșuri, corfe. La Arpașu de Jos se poate face o secție anexă la C.A.P. sau Uniunea județeană a cooperativelor de consum care să folosească oamenii din sat, să-i califice pe unii și să realizeze lucrări de complexitate mai deosebită. A rămas problema tarifării și problema materiei prime, a răchitei pentru că pentru anumite produse trebuie răchită de calitate, mai bună decît răchita din flora spontană. Deci în Țara Oltului și la Porumbacu de Jos și în partea dinspre Făgăraș există forța de muncă care poate fi mai bine folosită.

La Șinca Veche s-a făcut o secție la C.A.P. în care se fac coșuri, cozi de topor etc. La Arpașu există o secție de timplărie. Este necesar să fie folosită și forța de muncă a femeilor, tinerilor, bătrînilor. Mulți dintre bărbați sînt angajați la întreprinderi, însă ei mi-au spus că după cele 8 ore de muncă pot să vină să execute anumite lucrări, pentru care au îndeminare — iarna să curețe răchita, de exemplu. Folosind resursele de inițiativă, s-ar putea obține o producție de mărfuri solicitate pe piață și în același timp, ca sociolog, privesc rezolvarea problemei ridicării nivelului de civilizație, care de altfel constituie țelul suprem al politicii partidului și statului nostru.

Pe Valea Oltului există cărămidării. Cărămida tinde să revină ca material de construcție la o importanță mai mare decît o are acum. Ce probleme sînt de rezolvat aici? În primul rînd, cea a terenului de exploatat pentru obținerea materialului lemnos. Ei se descurcă cu crengi, dar pentru producția de mică serie trebuie rezolvată mai bine problema aceasta.

În județul Timiș am găsit un băiat tînr care culegea pene într-un sat, care era dornic să organizeze și o cooperativă specializată într-o asemenea acțiune. Există tinichigii, mica producție de serie artizanală, sînt argintarii mici, meșterii bijutieri. Faptul că nu cadrul legal a lipsit, ci că uneori atitudinea administrației locale față de aceste activități nu a fost întotdeauna încurajatoare, i-a făcut pe unii să nu respecte legislația. Consider că trebuie depășită rutina unor lucrători care administrează activitatea aceasta, pentru ca inițiativa, priceperea, creativitatea meșteșugarilor să găsească cîmpul de manifestare legal, oficial, plenar întrucît aceasta vizează interesul întregii societăți.

Așadar, ceea ce a lipsit pînă acum a fost nu atît cadrul legal administrativ, nu forța de muncă necesară, cît dorința unor oameni de a se ocupa de rezolvarea problemei și de a depăși dificultățile. Deci în măsura în care există interesul nostru pentru a pune la punct aceste lucruri este necesar să avem în vedere exigențele de realizare a eficienței economice, a rentabilității — lucruri care sînt evident importante, prioritare — dar să avem în vedere și problemele sociale generale pe care trebuie să le rezolvăm.

Edificarea unei noi ordini economice internaționale și evoluția dreptului internațional

UNESCO a lansat o nouă colecție de studii care își propune să stimuleze gândirea în problemele adaptării dreptului internațional la noile exigențe ale luptei pentru edificarea unei lumi a păcii, întemeiată pe colaborarea echitabilă între toate popoarele.

Noua colecție a fost inaugurată cu lucrarea lui Mohammed Bedjaoui intitulată „Pentru o nouă ordine economică internațională”¹⁾.

Fericită, dubla alegere: a temei și a autorului.

A temei, deoarece făurirea unei noi ordini economice internaționale implică, în mod necesar, și reconstruirea pe baze noi a întregului cadru juridic și instituțional în care se desfășoară relațiile economice dintre statele lumii contemporane — independente, suverane și egale în drepturi.

A autorului, deoarece Mohammed Bedjaoui înmănușează trei calități esențiale pentru o asemenea tentativă: om politic cu o mare experiență și o profundă cunoaștere a vieții internaționale (fost ministru, ambasador al Algeriei la Paris, iar acum la New York, pe lângă Organizația Națiunilor Unite); jurist de renume mondială (membru al Comisiei de drept internațional a Națiunilor Unite, asociat la Institutul de drept internațional); scriitor cu largi orizonturi culturale, care reușește să dea pregnante formulări literare subtililor sale observații politico-juridice.

Analiza pornește de la o afirmație radicală: expresia de nouă ordine economică internațională ar fi inexactă deoarece presupune existența unei ordini anterioare, cînd, de fapt, nu există decît o dezordine. Autorul acceptă, totuși, expresia de „ordine” dar numai în conotația sa juridică, ca o simplă trimitere la „un sistem de norme care reglementează o societate, fără referire la o coeziune a ansamblului dar, mai ales fără o judecată de valoare asupra unui asemenea sistem” (p. 19). Rațiunea unei atari distincții, care motivează negarea vechii „ordini”, decurge din irracionalitatea tipului de dezvoltare care a generat și adîncit prăpastia actuală dintre țări bogate și țări sărace. „Un sistem care plasează doi oameni din trei în afara creației industriale este intrinsec condamnat, deoarece succesul unuia dintre cei trei este condiționat de excluderea celor doi” (p. 19).

Dezordinea este, cu alte cuvinte, expresia „contrasensului istoric” organic al „ordinii perimate”; firește, ea nu este numai economică, dar are — pe cale de consecință — și parametri sociali, culturali, politici, științifici, precum și dimensiuni planetare. De pe această poziție de principiu, M. Bedjaoui analizează în profunzime „ordinea perimată” sau „dezordinea”, preocupat permanent să reliefeze interconținutul strîns dintre modelul de dezvoltare economică bazat pe exploa-

tarea altor popoare și evoluția normelor de drept menite să asigure supraviețuirea modelului.

Un substanțial capitol — sugestiv intitulat „Economia acaparării și dreptul internațional al indiferenței” — dezvoltă și întregeste, cu o largă bază documentară, prima teză fundamentală a cărții, transformîndu-se într-un virulent rechizitoriu al „ordinii perimate”.

Odată stabilită necesitatea istorică a edificării unei noi ordini internaționale, autorul se preocupă de evaluarea raportului dintre forțele care se confruntă în această luptă și face o observație al cărei realism contribuie la mai buna înțelegere a implicațiilor și dimensiunilor dezbaterii angajate: „Problema nu mai este deci de a ști dacă trebuie instaurată o nouă ordine, ci cum să o facem și ce conținut să-i dăm. Diagnosticul răului de care suferă relațiile economice internaționale era efectiv ușor de stabilit. Ceea ce este mai puțin ușor, este (de a stabili) tipul remediuului de administrat, modul de a-l aplica, posologia și durata terapeutică” (pag. 68).

Pentru a defrișa terenul necesar găsirii de răspunsuri la asemenea întrebări, autorul investighează, cu deplină stăpînire a materiei, o serie de dispute ideologice contemporane. În mod special atrag atenția considerentele sale privind „reflexele de apărare” ale adeptilor „statu-quo”-ului, dornici, între altele, să confere un anumit caracter de „imuabilitate” normelor de drept internațional care au consacrat dominația mondială a statelor avansate industrial. Autorul algerian demitizează cu finețe „noul cult, al dreptului pentru drept”, demonstrînd că ne aflăm în fața unui fals alibi menit să blocheze mersul către o nouă ordine economică internațională, evidențiază importanța pe care transformarea dreptului internațional o are în facilitarea procesului de trecere spre o nouă ordine și subliniază cu putere că „în pofida tuturor mistificărilor, ordinea internațională reprezintă în toate manifestările socio-economice și juridico-politice, un non-sens și o gravă injustiție” (p. 119).

Dacă prima parte a lucrării caracterizează, în liniile sale generale, „ordinea internațională a mizeriei și mizeria ordinii internaționale”, cea de a doua parte analizează, sub multiple aspecte și în lumina experienței organizațiilor internaționale, „Dreptul internațional al dezvoltării și dezvoltarea dreptului internațional”. Mohammed Bedjaoui pornește de la constatarea că dreptul internațional este un drept „în dezvoltare”, ca și țările în curs de dezvoltare: sensul mutațiilor care intervin decurge din faptul că „regula de drept are astăzi ca obiectiv prioritar edificarea noii ordini economice internaționale” (pag. 133), de unde și aprecierea că asistăm la o „revoluție juridică de mare amploare” (pag. 129) prin trecerea progresivă de la ceea ce juristii au numit un drept de simplă coexistență și indi-

ferență („laissez-faire” și „laissez-aller” al dreptului clasic) spre un drept cu finalitate (sau, „intervenționismul” noului drept în formare).

În acest cadru conceptual, autorul se oprește asupra acțiunii normative în cadrul organizațiilor internaționale și — evidențînd rolul rezoluțiilor ca sur-să modernă a dreptului internațional — observă atît seducția pe care rezoluția o exercită asupra țărilor în curs de dezvoltare, cît și faptul că „dezvoltarea rezoluțiilor ca instrument de formulare a dreptului internațional nu este străină de însăși evoluția acestui drept, devenit un drept de transformare și de finalitate” (pag. 142).

Ajuns aici, cititorul pătrunde într-o lume care-i este adeseori necunoscută: M. Bedjaoui îl ghidează cu competență în mecanismul decizional din sistemul Națiunilor Unite, îl familiarizează cu implicațiile diferitelor modalități de adoptare a deciziilor și îi dezvăluie principalele direcții ale luptelor care se poartă în procesul de elaborare a acestui nou „drept de transformare și de finalitate”. Deosebit de instructiv pentru toți cei care militează în favoarea democratizării relațiilor internaționale este capitolul consacrat acțiunilor pe plan instituțional. Călăuzit de convingerea că sistemul Națiunilor Unite reprezintă cadrul cel mai propice pentru rezolvarea marilor probleme contemporane pe temeiul egalității suverane a tuturor statelor și prin participarea lor activă, M. Bedjaoui nuanțează cu subtilitate între „îndrăzneli și timidități” în preocupările de perfecționare democratică a acestui sistem.

Dificultățile și contradicțiile procesului de elaborare a unui nou discurs juridic internațional sînt exemplificate de autor, într-un capitol final, prin evocarea principiului de „patrimoniu comun al umanității”. Deschisă printr-o contestare totală (ordinea actuală nu este, în realitate, decît dezordine), cartea se încheie astfel cu o optimistă proiecție spre viitor, sintetizată în constatarea că „umanitatea” apare ca nou subiect de drept internațional.

Legătura între acești doi termeni este o legătură de luptă: o luptă purtată, în scopul edificării unei noi ordini economice internaționale, sub semnul g'obalității economiei mondiale și al unității dreptului internațional; o luptă ale cărei aspecte juridice sînt atent identificate și amplu analizate de autor cu convingerea că „Ceea ce caracterizează dreptul internațional actual nu este criza sa, ci este transformarea sa rapidă într-o lume care, ea, este în criză” (pag. 267).

Pe largul evantai tematic schițat mai sus, autorul algerian a scris o captivantă carte de reflecție care stimulează, într-adevăr, gândirea cititorului — scopul însuși al colecției inițiate de UNESCO.

Costin MURGESCU
membru corespondent al Academiei
Republicii Socialiste România

¹⁾ Mohammed Bedjaoui, „Pour un nouvel ordre économique international”, Paris, 1978, 295 p.

IN STRINSĂ legătură cu problema stabilirii costurilor și a prețurilor în cadrul cercetării științifice, se află problema stabilirii beneficiilor în acest domeniu de activitate. În sectorul de cercetare științifică aplicativă beneficiul este considerat ca o formă de exprimare a eficienței economice obținută ca urmare a aplicării rezultatelor și concluziilor la care a ajuns cercetarea. Din acest considerent, în literatura economică sovietică se apreciază că este necesară stabilirea unui mecanism de formare a beneficiului organizațiilor științifice și științifico-tehnice prin repartizarea efectului economic real obținut de către întreprinderi (deci de către beneficiarii cercetării științifice), proporțional cu cheltuiala (sau cu efortul) de muncă ce s-a depus de ambele părți pentru crearea, asimilarea și introducerea tehnicii noi, respectiv pentru efectul economic ce se obține; iată dar, și un alt aspect sub care apare importanța determinării în cadrul cercetării științifice a cheltuielilor.

Așa cum se sublinia în mai multe studii, problema repartizării judicioase a beneficiului între întreprinderea producătoare și unitatea de cercetare științifică ridică unele dificultăți: nu întotdeauna această repartizare putea constitui o cale corespunzătoare de formare a beneficiului în domeniul cercetării. Se apreciază că și sub acest aspect reglementarea gestiunii economice în unitățile de cercetare științifică, inclusiv în complexele cercetare-producție, prezintă particularități importante. În acest context, unii autori¹⁾ atrăgeau atenția asupra faptului că mecanismul de repartizare a beneficiului între unitatea de cercetare și beneficiar (unitatea producătoare) nu este simplu, că datorită acestui fapt pot apărea situații când aprecierea eficienței cercetării științifice

Economiști sovietici despre integrarea cercetare-producție

poate fi prejudiciată; criteriile după care rezultatele obținute de pe urma introducerii cercetării științifice în producție se împart între cercetare științifică și producție nu sînt încă suficient de bine conturate. Totodată, se remarcă faptul că beneficiul creat pe această cale reprezintă doar o parte a efectului pe care îl poate aduce o cercetare științifică, avîndu-se în vedere că, de regulă, rezultatele cercetării științifice au un efect propagat, că acest efect nu este îndeajuns surprins de prețurile dinainte stabilite. În mai multe lucrări se sublinia că luarea în considerație a acestor elemente ar stimula în mai mare măsură întreprinderile producătoare pentru a introduce cit mai rapid și la un nivel calitativ cit mai ridicat realizările cercetării științifice.

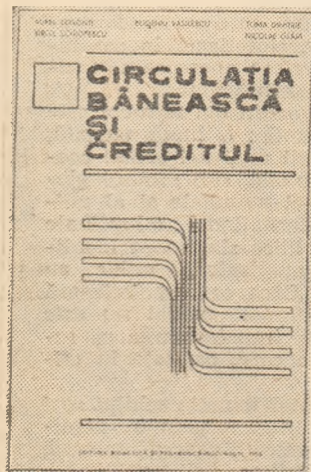
În același context, se aprecia că sistemul distribuirii efectului obținut între întreprinderea producătoare și unitatea de cercetare și proiectare nu stimula în suficientă măsură pe aceasta din urmă în activitatea sa; motivul este că organizațiile științifice nu au siguranța că vor primi beneficiul ce și l-au planificat, deoarece acesta depinde de activitatea unei alte unități care însă nu obține întotdeauna efectul scontat de pe urma noii cercetări și a materialelor rezultate din această activitate. Evident că

acest aspect atît sub raportul acoperirii cheltuielilor proprii (autofinanțării) cit și sub acela al stimulării, prezintă un interes esențial pentru organizațiile de cercetare-producție, pentru organizarea funcționării lor gestionale.

În contextul integrării cercetării cu producția, în stabilirea legăturii dintre preț și beneficiu intră în discuție problema fixării unei norme de beneficiu care să fie cuprinsă în prețul ce se stabilește la produsele uniunilor de cercetare-producție. Este de menționat că în practica actuală în U.R.S.S., această normă se calculează în raport cu fondurile de producție utilizate în medie pe ramură. În uniunile de cercetare-producție se aplică același procedeu. În discuțiile ce au apărut în această problemă în literatura de specialitate se aprecia că în cadrul complexelor de cercetare-producție ar fi mai nimerit ca norma de beneficiu să nu se refere la fonduri, ci la costul cercetărilor și proiectelor obținute. Problema, evident, este legată și de rata rentabilității. Avîndu-se în vedere specificul activității în cercetare, în special determinat de producția de unicat, se aprecia că în cadrul prețului trebuie să se cuprindă o pondere (în procente) coordonată cu caracterul și complexitatea cercetării și proiectării, cu importanța și nivelul de cercetare efectuat.

Toate aspectele valorice ale activității tuturor verigilor din cadrul complexului cercetare-producție, concretizate în problemele stabilirii prețului, a costului și a beneficiului sînt privite ca deosebit de importante nu numai sub aspectul gestiunii la nivelul unităților de cercetare-proiectare, ci și la nivelul conducerii și planificării acestei activități pe ansamblul economiei. Aceasta întrucît numai prin re-

FIȘE

● Recent, la Editura didactică și pedagogică a fost tipărit volumul „CIRCULAȚIA BĂNEASCĂ ȘI CREDITUL” (autori E. Vasilescu,

A. Loșonți, V. Schiopescu, N. Glăja, T. Dimitrie), realizare a unui colectiv de cadre didactice din diverse centre de învățămînt economic superior din țară și cadre din economie. Lucrarea, care relevă un pronunțat caracter didactic, își propune să studieze, din perspectiva concepției materialist-dialectice și istorice, ansamblul legităților care guvernează fenomenele monetare și de credit, deopotrivă în capitalism și în economia socialistă. Corespunzător celor două secțiuni ce îl alcătuiesc — circulația bănească și creditul în capitalismul contemporan și, respectiv, circulația bănească și creditul în Republica Socialistă România — volumul abordează o arie largă de probleme: circulația bănească, creditul și operațiunile de credit în economia capitalistă contemporană; sistemul bancar; Inflația și politicile monetare și de credit — în prima sa parte. În cea de a doua sînt cuprinse analize asupra sistemului bancar și de cre-

dit în țara noastră, asupra planificării circulației numerarului, asupra controlului bancar în utilizarea fondului de retribuire, asupra plăților fără numerar etc. O atenție deosebită se acordă în lucrare procesului și mecanismului de creditare în economia socialistă, precum și evoluției și efectelor tot mai însemnate pe care le relevă sistemul de credit în relațiile economice internaționale.

Organizarea muncii în complexele agroindustriale

● Colectivul de autori al cărții Socialisticeskata organizația na truda v agrarno-promișlenite kompleksi (Organizarea socialistă a muncii în complexele agro-industriale), apărută în Editura Academiei bulgare de științe, Sofia, 1979, 484 pag., înfățișează — în prima ei parte — principalele probleme teoretice și prac-

tice ale organizării științifice a muncii, conținutul acestui proces în condițiile industrializării crescînde a producției agricole, precum și problemele economice, tehnico-organizatorice, sociale și psiho-fiziologice conexe. Volumul ilustrează posibilitățile de reducere a consumului de muncă, respectiv a necesarului de forțe de muncă, prin perfecționarea formelor organizatorice și a activității.

În carte se analizează formele organizării științifice a muncii în subramurile culturii vegetale din complexele agro-industriale. În continuare, lucrarea se ocupă de particularitățile organizării muncii în fermele complexe și întreprinderile zootehnice, acordîndu-se un loc deosebit elaborării de fișe tehnico-organizatorice tip privind producția animalieră, cu folosirea metodelor industriale; în acest cadru problemele organizării muncii sînt examinate în strînsă legătură cu tehnologia și organizarea producției în subra-

glementsarea cât mai corectă a aspectelor valorice ale cercetării și proiectării se asigură fundamentarea științifică a indicatorilor valorici folosiți în planificarea cercetării științifice. Este vorba atât de indicatori cantitativi cât și calitativi. În fond, prin fundamentarea științifică a indicatorilor de planificare a activității de cercetare și proiectare (determinarea corectă a volumului activității respective, a nivelului calitativ al acesteia, a rapidității cu care se introduce în producție, a eficienței pe care o aduce) se asigură funcționarea pe bază de gestiune economică a complexelor de cercetare-producție.

Un aspect special, nemijlocit legat de funcționarea pe bază de gestiune economică a complexelor cercetare-producție, îl reprezintă formarea fondurilor de stimulare a complexelor și a colectivelor care lucrează în cadrul lor: fondul de dezvoltare a complexului, fondul de cointereseare materială, fondul pentru acțiuni social-culturale și de construcții de locuințe, fondul de premiere pentru crearea și introducerea tehnicii noi, pentru invenții și inovații. După cum constatau mai mulți autori, experiența complexelor demonstrează că nu este posibilă preluarea mecanică a metodologiei de formare a acestor fonduri din industrie și în consecință apare necesitatea elaborării unei metodologii adecvate care să țină seama de specificul activității în complexele cercetare-producție. O etapă importantă în această direcție o constituie preocuparea de stabilire a metodologiei de formare a fondurilor economice ale complexelor cercetare-producție, precum și a fondurilor de stimulare materială în raport cu beneficiul total obținut.

Cu toate că în momentul actual în U.R.S.S. sînt elaborate și aprobate docu-

mente pe baza cărora funcționează complexele sau uniunile de cercetare și producție, documente care le asigură statutul juridic și cadrul economic de funcționare²⁾, în revistele de specialitate se mai discută încă despre determinarea specializării, a caracteristicilor, conținutului, funcțiilor, sarcinilor și necesității determinării unei structuri organizatorice raționale a acestor complexe, și acest aspect al problemei merită să fie reținut; și el este nemijlocit legat de organizarea pe bază de gestiune economică a complexelor cercetare-producție, fiind corelat de conferirea autonomiei relative acestor unități.

Referitor la conținutul, funcțiile și sarcinile complexului cercetare-producție, discuțiile se purtau în jurul delimitărilor în tre procesul de creare a tehnicii noi și cel de introducere a acestei tehnici în producție. După cum menționau V. Koc'kian și V. Koșkin în studiul lor din *Voprosi Ekonomiki* nr. 7/1977, unii autori consideră că în complexul cercetare-producție trebuie incluse și întreprinderi de producție de serie și de masă. Alți autori apreciază însă că funcția complexului constă exclusiv în crearea tehnicii noi și elaborarea de documentație, transmisă apoi întreprinderilor care o asimilează în producția de serie și de masă. În jurul acestei chestiuni se fac mai multe precizări de ordin teoretic, referitoare la conținutul ciclului „știință-producție”, care poate fi divizat în două părți: o parte care precede procesul de producție și partea care constituie producția propriu-zisă. Actul de creare a tehnicii noi are loc în procesul ce precede producția, care după aprecierea autorilor menționați poate fi concretizată drept perioada care stabilește legătura dintre cercetarea științifică și crearea de tehnică

nouă, sub formă de produse experimentale, efectuarea testării noilor produse, crearea de tehnologii și trecerea chiar la o primă serie de produse (seria zero). Producția propriu-zisă urmează să se obțină în unitățile producătoare.

Aceste precizări urmăresc să delimiteze în cea mai mare măsură funcțiile și cadrul de activitate al complexelor cercetare-producție; de altfel, ele se reflectă și în documentele ce conturează activitatea complexelor. Potrivit acestor documente, în esență, complexele cercetare-producție sînt concepute să se ocupe de faza care precede producția. Conturarea în acest sens a activității complexelor cercetare-producție este deci deosebit de importantă pentru organizarea unităților respective pe bază de gestiune economică; aceasta poate fi eficientă numai dacă ține seama de particularitățile cercetării și concretizării ei în tehnică nouă, deci de particularitățile activității acestor complexe. Ca urmare a unor asemenea considerente, în literatura economică sovietică, se insistă atât pe problema delimitării și organizării complexelor cercetare-producție, cât și în ce privește aspectele valorice (preț, cost, beneficiu, indicatori valorici de planificare) antrenate de funcționarea unităților menționate pe bază de gestiune economică.

prof. dr. Eugen PRAHOVEANU

¹⁾ Articolul constituie o continuare a studiilor publicate de autor în nr. 24 și 25/1978 ale revistei.

²⁾ Vezi articolul: Naucino-proizvodstvennoe obiedinenie-effectivnaia forma soodinenia nauki i proizvodstva din Planovoie hozeaistvo nr. 11/1976 și studiul citat din *Voprosi Ekonomiki* nr. 7/1977.

³⁾ „Polojenie o naucino — proizvodstvennon obiedinenie”, Polojenie o preadke obrazovanja i ispolzovania fondoy ekonomiceskogo stimulirovania naucino-proizvodstvennih obiedinenii”; Tipovoe polojenie o premirovanii rabotnikov naucino-proizvodstvennih obiedinenii”.

mura zootehnică respectivă Tralind, în ultima parte, problemele ridicării nivelului de pregătire profesională și culturală a colectivelor de muncă ale unităților din acest domeniu al economiei, autorii monografiei propun — pe baza teoriei moderne a conducerii și a experienței dobândite — un model perfecționat de structură a conducerii.

Sărăcia în țări dezvoltate

● Patru țări capitaliste dezvoltate — Belgia, Anglia, Norvegia, Australia — au constituit subiectul unei ample investigații realizate de Wilfred Beckerman asupra cauzelor și posibilităților de cuantificare a stării de sărăcie a unor părți ale populației (titlul studiului, publicat sub egida Biroului Internațional al Muncii: „Les programmes de maintien du revenu et leur impact sur la pauvreté). Sărăcia, afirmă autorul, constituie în țările capitaliste dezvoltate, în pofida unor pro-

grese înregistrate de acestea pe plan economic în perioada post-belică, o realitate pe care datele statistice o atestă ferm. Cauzele sînt extrem de complexe; ele rezidă în primul rînd în natura relațiilor sociale existente, în principiile de repartitie a veniturilor aflate în uz, și, într-o măsură importantă, în politicile sociale promovate de guvernele țărilor respective.

W. B. subliniază că, pentru a fi cât mai completă, o imagine asupra condițiilor de trai ale păturilor dezavantajate ale populației, trebuie să încorporeze însă și o serie de elemente socio-profesionale: nivelul de instrucție, structura profesională, gradul de integrare în muncă, dinamica aspirațiilor etc. Concluzia principală care se degaja din analizele întreprinse, arată autorul, este aceea că, în cazul națiunilor dezvoltate, categoria cea mai defavorizată în ce privește nivelul de trai este cea a bătrînilor, a persoanelor ieșite din activitate.

Eficiența cercetării pluridisciplinare

● Într-o epocă în care cantitatea de informație din cele mai diverse domenii a căpătat o importanță covârșitoare pentru progresul științei, profesorul olandez Jan Tinbergen, laureat al Premiului Nobel pentru economie, se declară surprins într-un articol publicat de *QUARTERLY REVIEW* (nr. 131, decembrie 1979), editată de Banca Nazionale del Lavoro din Roma, de insuficiența comunicării dintre diferitele domenii științifice. Mililind pentru lichidarea acestei lacune, J. T. subliniază că dezvoltarea cercetărilor interdisciplinare presupune noi forme de comunicare și, probabil, și de învățămînt. Pe de altă parte, numărul textelor publicate care trebuie parcurse întrece tot mai mult capacitatea de lectură a cercetătorilor, ceea ce face imperioasă publicarea de rezumate și mai ales a unor scurt inven-

tar al ideilor pe care autorul le consideră realmente noi în textul său, mai ales cînd acesta este mai mare.

În finalul articolului, apărut sub forma unor memorii în seria celor solicitate de publicația italiană unor mari personalități ale științei economice contemporane sub titlul „Amintiri din experiența profesională”, J.T. arată că își propune să rămină și pe viitor cât mai aproape posibil de fapte, în cadrul unor echipe interdisciplinare, și să prefere cercetarea celor mai arzătoare probleme. În rîndul acestora el include menținerea păcii în lume, întărirea solidarității cu populația săracă a globului și preocuparea pentru soarta generațiilor viitoare.

Dimensiuni ale relației monopol-stat în capitalismul contemporan (I)

STUDIAREA problematicii legate de dialectica evoluției relației monopol-stat prezintă o deosebită importanță pentru înțelegerea proceselor economice, sociale, politice, ce au loc în țările capitaliste dezvoltate, a implicațiilor acestora pe plan internațional, precum și a modalităților de exercitare a funcțiilor statului în sfera vieții economice. Evidențiind relația monopol-stat ca determinantă în sistemul de relații de producție, în actualul stadiu al capitalismului din țările dezvoltate, nu trebuie să pierdem din vedere faptul că marea proprietate monopolistă, de stat și mixtă coexistă cu proprietatea privată a capitaliștilor mici și mijlocii. Această proprietate o regăsim într-o proporție mai mare sau mai mică, în toate țările capitaliste. Pentru a supraviețui, aceasta se adaptează la schimbările survenite în evoluția modului de producție capitalist, la formele de dominație ale monopolului.

Relația monopol-stat reflectă noi dimensiuni ale angrenajului dintre monopol și stat pe de o parte, dintre monopol, stat și întreprinderi mici și mijlocii pe de altă parte. În același timp ea evidențiază multitudinea de raporturi sociale antagoniste ce se stabilesc între exploatarea și exploatații în condițiile îngemănării monopolurilor cu statul, a participării statului în toate sferile reproducerii sociale. Numai analizând acest angrenaj deosebit de complex, de contradictoriu se poate înțelege dimensiunea proceselor obiective ce au generat și dezvoltat relația monopol-stat. În același timp, însăși prezența și manifestarea acestei relații a exercitat și exercită la rândul său o influență asupra ansamblului reproducerii sociale, asupra formelor de expansiune ale capitalului, asupra relațiilor externe.

× Relația monopol-stat implică, așadar, prezența statului alături și în întrepătrundere cu monopolul în procesul de ansamblu al reproducerii sociale. Intervenția statului, implementarea sa în economie este determinată de dezvoltarea forțelor de producție într-un cadru intern nou, determinat de ampla revoluție științifică și tehnică, de modificările de structură de ramură impuse cu necesitate de progresul tehnic, și implicit ale structurilor profesionale, de dinamica raporturilor în interiorul burgheziei privită în ansamblul ei, între aceasta și clasa muncitoare, și restul națiunii.

Dezvoltarea și structurarea bazei tehnice-materiale a țărilor capitaliste dezvoltate în conformitate cu exigențele revoluției științifice și tehnice determină în mod obiectiv adaptarea și a relațiilor de producție, care în condițiile unui anumit raport existent al forțelor sociale, are loc în cadrul aceleiași orânduiri, fără a o modifica în esență. Angrenajul statului în viața economică, privit sub aspect calitativ, a contribuit atât la modernizarea bazei tehnice-materiale, în condițiile stimulării procesului de concentrare și centralizare a capitalului, cât și la perfecționarea unor elemente ale relațiilor de producție. Deciziile macroeconomice ale statului urmăreau să armonizeze deciziile la nivel microeconomic, fără însă a se putea elimina racilele orinduirii capitaliste, anumite disfuncționalități, disproporții pe termen lung ale statelor capitaliste respective. Anii '70 au pus în evidență acumularea de puternice contradicții pe planul intern și extern, demonstrând cu putere — așa cum s-a subliniat în Raportul tovarășului Nicolae Ceaușescu la cel de-al XI-lea Congres al partidului că „vechile relații interne și internaționale create de orinduirea capitalistă nu mai corespund noilor forțe de producție, dezvoltării impetuoase a revoluției științifico-tehnice, nu mai pot oferi soluții corespunzătoare — în interesul maselor largi populare, al progresului — problemelor complexe ce preocupă lumea contemporană”.

← Prin relația monopol-stat se explică, așadar, atât tendința de înlocuire a unor elemente învechite ale relațiilor de producție, care au devenit incompatibile cu exigențele desfășurării unei ample revoluții științifice și tehnice, cât și tendința de

frinare a forțelor de producție datorită faptului că monopolul rămâne pe mai departe o constantă a relației monopol-stat, exprimând trăsătura de continuitate a actualului stadiu al capitalismului din țările dezvoltate și anume exploatarea multilaterală a forței de muncă în forme și metode adecvate la cerințele valorificării capitalului monopolist. Sub acest aspect, al raporturilor pe care le exprimă, angrenajul monopol-stat a cunoscut pe parcursul manifestării sale o evoluție contradictorie, determinată atât de modificările survenite în cadrul economic-social intern, cât și pe plan internațional.

La scară națională a avut loc o lărgire și diversificare a raporturilor de exploatare, cind însăși statul devine exploatarea direct în întreprinderile pe care le posedă sau le controlează, și un diriguitor în redistribuirea venitului național.

Relația monopol-stat are la baza sa o nouă dimensiune a monopolului a proprietății monopoliste și a angrenajului statal. Concentrarea și centralizarea capitalului și producției s-a desfășurat în ultimele două decenii și jumătate în ritmuri și proporții deosebit de ridicate, imprimând noi dimensiuni procesului de monopolizare a economiei țărilor capitaliste dezvoltate. La această amplă desfășurare a procesului de concentrare au contribuit o multitudine de factori atât obiectivi, ca de pildă, revoluția științifică și tehnică, accentuarea luptei de concurență și modificarea formelor sale de manifestare, efectele expansiunii monopolurilor internaționale cu deosebire ale celor supranaționale asupra economiei chiar și a statelor capitaliste dezvoltate, cât și creșterea rolului factorului subiectiv — statul — în dirijarea și stimularea procesului de concentrare.

INTENSIFICAREA concentrării capitalului și a producției rezultă în mod obiectiv din dezvoltarea forțelor de producție, dar în unele condiții depășește cu mult dimensiunile impuse de progresul tehnic, nemaiașărând o determinare obiectivă. Concentrarea, în prezența monopolului, este adesea utilizată ca o formă și metodă de a domina, de a înlătura pe cât posibil pe virtualii concurenți, îndeosebi din ramurile stăpânite de câteva grupuri monopoliste.

Criteriul de măsurare a eficienței mărimii optime pentru marile corporații monopoliste este profitul la care se adaugă și ocuparea de poziții dominante în economie, ceea ce le determină să intensifice concentrarea dincolo de limitele impuse de progresul tehnic. J.K. Galbraith referindu-se într-unul din studiile sale la dimensiunea optimă a corporațiilor, consideră că ea va permite „remunerarea în condiții economice din cele mai bune a celor două elemente complementare care sînt organizarea și personalul specializat, precum și capitalul indispensabil. Dar necesitatea de a domina pe cei ce se află în jur — adică de a preveni evenimentele defavorabile — încurajează întreprinderea de a lua dimensiuni superioare acestui optim²⁾”. Atingerea unui înalt grad de concentrare a capitalului și a producției, în perioada postbelică, a creat noi posibilități de perfecționare și adaptare a formelor de organizare a producției și a muncii, în conformitate cu cerințele impuse de extinderea mecanizării, automatizării, cibernetizării procesului de producție, sporind rata și volumul profitului de monopol.

Ritmii și proporțiile concentrării și centralizării capitalului au fost și sînt influențate puternic de politica statului, determinînd o mișcare, într-o anumită măsură dirijată, a redistribuirii capitalului individual. Deceniile șase și șapte s-au caracterizat, aproape în toate țările capitaliste dezvoltate, printr-o intervenție masivă a statului în direcția accelerării procesului de centralizare a capitalului. Au fost create organizații speciale care să urmărească desfășurarea procesului de cen-

¹⁾ Nicolae Ceaușescu, Raport la cel de-al XI-lea Congres al Partidului Comunist Român, Ed. politică, 1974, p. 75.

²⁾ J. K. Galbraith, La science économique et l'intérêt général, Editions Gallimard, 1974, p. 60.

Tralizare. În Franța de pildă, procesul de centralizare este un obiectiv înscris în planurile guvernamentale. În planul 1966—1970 se prevedea ca obiectiv central „construirea sau consolidarea când ele există, a unui număr mic de întreprinderi sau de grupuri, de talie internațională, capabile să înfrunte grupurile străine în domeniile în care se stabilește concurența”³. Planurile ce au urmat de asemenea au prevăzut noi mișcări în redistribuirea capitalului și creșterea nivelului de concentrare al întreprinderilor naționale. În 1975 Ministrul industriei din Franța atenționa pe întreprinzătorii din industria electronică că în fața lor stă o sarcină importantă „concentrarea, întrucât ramura nu poate investi importante mijloace și nici să desfășoare o amplă muncă de cercetare”⁴. Preocupări în vederea accelerării ritmului de concentrare au existat și în Italia, Anglia, R.F.G. În etapa actuală, datorită efectelor crizei economice din 1974 și 1975 precum și persistenței fenomenelor de criză, care au condus la un număr important de falimente și la amplificarea pe această cale a șomajului, statele temperează mișcarea de concentrare și centralizare, sprijinind prin diferite pîrghii activitatea întreprinderilor mai mici. Capitalismul monopolist, de stat, sublinia Henri Claude, „introduce o modificare calitativă a rolului statului în procesul de concentrare — caracterizat prin intervenția directă a statului în economie — pentru a înlătura obstacolele care frizează această dezvoltare a concentrării și pentru a întări bazele economice ale oligarhiei financiare”⁵, realizîndu-se temporar și parțial adaptarea relațiilor de producție la exigențele dezvoltării forțelor de producție.

Accentuarea concentrării monopoliste în ultimele trei decenii a determinat statornicirea la nivelul fiecărei țări capitaliste dezvoltate a citorva grupuri monopolist-financiare, care exercită o puternică influență asupra vieții economice și politice. De pildă, în S.U.A. se apreciază că marea oligarhie financiară este reprezentată de 26 grupuri puternice, în Anglia de 20, în Japonia, R.F.G., Franța de cîte 10 grupuri. Ni se pare semnificativă aprecierea cu privire la rolul marilor grupuri monopoliste din economia S.U.A. făcută de un grup de autori în lucrarea „The Capitalist System”, după care „există aproximativ 5 milioane de unități economice, din care primele 150 sînt atît de puternice încît înlăturarea lor ar „distruge” efectiv economia americană”⁶. Asistăm la un salt cantitativ în gradul de concentrare concomitent cu cel calitativ care se exprimă în adîncirea caracterului social al producției, dar care se manifestă prin intensificarea monopolizării producției și a capitalului”. Socializarea muncii — sublinia Lenin — nu constă deloc în faptul că oamenii lucrează în aceeași clădire (aceasta nu este decît o părțică a procesului), ci în faptul că fenomenul concentrării capitalurilor este însoțit de specializarea muncii sociale, de micșorarea numărului capitaliștilor în fiecare ramură a industriei, în faptul că multiplele procese de producție fărâmițate se contopesc într-un singur proces de producție socială”⁷. Revoluția științifică și tehnică a determinat un adevărat salt în adîncirea caracterului social al muncii, dar relația monopol-stat i-a imprimat un caracter antagonist, deoarece produsele devin proprietatea privată a capitaliștilor. Înaltul grad de socializare, exprimat în mod concret printr-o puternică monopolizare și în anumite limite și etalizare a producției, vine în contradicție cu formele de repartiție a produselor, ceea ce imprimă contradicții fundamentale un rol de forță motrice în transformarea societății.

NOUA DIMENSIUNE a monopolizării constituie premisa materială a angrenajului monopol-stat, a dinamicii îngemănării dintre monopol-stat, a sporirii rolului statului în mecanismul de funcționare a economiei. Implementarea statului în întrepătrundere cu monopolul în economie constituie un element calitativ, cu multiple implicații asupra relațiilor și forțelor de producție, asupra politicii externe.

Dimensiunea participării statului în economie este semnificativă și prin enumerarea succintă a pîrghiilor și instrumentelor ce îi stau la dispoziție: proprietatea de stat și mixtă, politica de planificare, de prognozare, diversele pîrghii de reglare și dirijare a economiei, ca de pildă, bugetul de stat, politica fiscală, monetară și de credit, politica veniturilor și cheltuielilor sociale, politica investițională etc. Folosirea cu precădere a unor instrumente, pîrghii, metode și forme în angrenajul monopol-stat depinde de condițiile specifice

de desfășurare a reproducției sociale în fiecare etapă dată și țară, de cadrul concret extern.

Angrenajul monopol-stat se realizează în prezent în condiții modificate față de perioada anilor '70, ceea ce va determina în viitor conturarea unor elemente noi în definierea lui. Tabloul de ansamblu al economiilor țărilor capitaliste dezvoltate corelat cu situația internațională poate fi succint astfel prezentat: o nouă treaptă de monopolizare; potențial economic-financiar al companiilor monopoliste superior, în unele cazuri comparabil cu produsul intern brut al unor state mici și mijlocii; afirmarea monopolurilor internaționale de genul celor supranaționale; conturarea de noi modificări de structură de ramură; noi modificări de structură a forței de muncă; lărgirea sferei și rolului muncitorului colectiv; persistența șomajului de masă, îndeosebi a celui structural; menținerea la cote ridicate a inflației; acuitatea problemelor de ordin social, amplificarea conflictelor sociale; accentuarea tendințelor integraționiste; adîncirea crizelor de materii prime și energie, ecologică, alimentară, valutar-financiară; escaladarea cursei înarmărilor cu implicații pentru toate statele; modificări în diviziunea internațională a muncii; adîncirea decalajelor economice; intensificarea luptei țărilor în curs de dezvoltare pentru consolidarea independenței economice și politice; ascuțirea luptei dintre țările capitaliste dezvoltate pentru menținerea și cucerirea de noi sfere de influență; multiplicarea contradicțiilor dintre țările în curs de dezvoltare și țările capitaliste dezvoltate, a contradicțiilor pe plan internațional. În acest cadru se va realiza în continuare îngemănarea între stat și monopol.

Statul își exercită, în prezent, funcția economică la noi parametri, prin o automatizare mai accentuată, datorită modificărilor survenite la cei doi poli ai relației monopol-stat. Analizată sub raport structural, al formei de proprietate, atît cea privat capitalistică-monopolistă cît și cea de stat au suferit modificări în cordonatele lor cantitative și calitative. Prima este caracterizată printr-un înalt grad de monopolizare, prin extinderea de la ramurile „clasice” ale industriei la ramuri moderne ale industriei de „virf”, lărgirea sferei de cuprindere în domeniul bancar, asigurări, comercial, transporturi, agricultură, practic în toate sectoarele de activitate. Proprietatea de stat, deși ocupă un loc diferențiat de la o țară la alta, a căpătat și ea noi dimensiuni. Statul în calitate sa de întreprinzător, este proprietar nu numai al unor întreprinderi cu o rentabilitate scăzută sau cu preponderență în ramurile primare, de deservire, ci și în ramuri de „virf”, în rețeaua cercetării. Așadar, obiectul proprietății a suferit modificări importante, determinînd o nouă dimensiune proprietății capitaliste-monopoliste și de stat inclusiv cea mixtă.

Asistăm la o anumită particularitate a relațiilor dintre monopol și un număr de întreprinderi mici și mijlocii, care sînt adaptate structurii și intereselor monopolului. Transformarea lor într-un număr tot mai mare în calitate de subfurnizori ai monopolului le pune într-o situație de dependență. În acest caz ele pierd legătura nemijlocită cu piața, cu masa largă de consumatori. Zeci de mii de întreprinderi ce figurează statistic ca „independente” în realitate devin fie financiar, fie tehnic sau în privința desfacerii produselor dependente de marile companii monopoliste. De pildă, în Japonia peste jumătate din întreprinderile mici și mijlocii sînt legate de marile monopoluri prin contracte, asigurîndu-le acestora din urmă 17 la sută din producția necesară de subansamble, iar compania vest-germană A.E.G. conlucrează cu peste 30 000 de subfurnizori. Pe această bază se produce o multiplicare a contradicțiilor dintre burghezia monopolistă și mica burghezie, datorită în parte extinderii am putea spune a „muncii la domiciliu” într-o variantă modernă, precum și datorită multiplicării canalelor de transfer a unei părți a plusvalorii create în întreprinderile mici și mijlocii și chiar mari, către marile monopoluri, precum și datorită pîrghiilor de redistribuire utilizate de către stat. Politica economică a statului poate contribui la accelerarea procesului de centralizare pînă la deposedarea de mijloace de producție adîncind conflictele în rîndul burgheziei.

Dimensiunea actuală a relației monopol-stat evidențiază adîncirea separării capitalului funcție de capitalul proprietate pînă la autonomizarea lor, reliefind necesitatea trecerii la o orînduire superioară bazată pe proprietatea socială asupra mijloacelor de producție. Saltul în acumularea premiselor materiale de trecere de la capitalism la socialism creează cîmp tot mai larg ofensivei clasei muncitoare și a altor categorii sociale împotriva dominației oligarhiei monopolist-statale.

dr. Nedelea Chira PARALUȚA

³) *Entreprise* nr. 556 — 1966, p. 19.

⁴) *Entreprise* 5 — 11.VI.1975, p. 53.

⁵) *Economie et politique*, nr. 143—144, 1966, p. 51—52.

⁶) Richard C. Edwards, Michael Reich, Thomas E. Weiss Koph *The Capitalist System* 1972, p. 145.

⁷) Lenin, *Opere complete*, vol. 1, Ed. politică, 1960, p. 172.

Probleme ale dezvoltării și viitorului în viziunea unor specialiști

TREBUIŢELE UMANE ŞI CREŞTEREA REALIZABILĂ

INTR-O LUME aflată în plină revoluție științifică și tehnică, dar în care persistă în același timp fenomenul anacronic al subdezvoltării, satisfacerea trebuințelor de bază ale unei mari părți a populației globului rămâne un obiectiv central nu numai absolut necesar, ci și posibil de realizat chiar într-o perioadă istorică relativ scurtă, demonstrează cercetătorii John McHale și Magda Cordell McHale, într-un articol apărut în revista The Futurist, editată de „World Future Society”, din care reproducem ideile principale în cele ce urmează.

PROBLEMA economică critică ce confruntă astăzi națiunile lumii nu este cum să realizeze tranziția spre o societate fără creștere, ci cum să determine ce tipuri de creștere realizabilă pot satisface cel mai bine trebuințele umane. Pe scurt, cum se poate lega mai direct creșterea fizică, economică și socială de nevoile reale ale oamenilor.

Cînd se vorbește de creșterea economică, se are adesea în vedere starea națiunii, sănătatea economiei sau protecția mediului. Factorul uman este adeseori trecut cu vederea. Cu toate acestea, așa cum reamintește declarația adoptată de participanții la Conferința internațională privind trebuințele umane din 1977, scopul central al oricărei dezvoltări economice și sociale trebuie să fie satisfacerea trebuințelor umane.

În consecință, creșterea economică ar trebui redirecționată (ținînd seama de două obiective distincte, dar interdependente): 1. Mobilizarea resurselor materiale și umane ale lumii pentru satisfacerea trebuințelor umane de bază ale părții celei mai sărace a populației globului (atenția aici se concentrează asupra creșterii cantitative). 2. Redirecționarea creșterii în țările mai bogate în vederea asigurării unei mai înalte calități a vieții.

Primul obiectiv recunoaște urgența satisfacerii trebuințelor absolute fundamentale — din prima categorie, se poate spune — a aproximativ 1 miliard de locuitori ai planetei care suferă de sărăcie absolută. Acești oameni, majoritatea din țări în curs de dezvoltare, dispun de condiții atât de grele de hrană, sănătate, învățămînt, locuință și de muncă, încît abia pot supraviețui.

Cel de-al doilea obiectiv răspunde unor trebuințe dincolo de cele fundamentale — din așa-numita a doua categorie — nevoia și dorința de o viață cu mai mult sens, mai sigură și oferind mai multe satisfacții.

Satisfacerea trebuințelor celor mai săraci locuitori ai planetei noastre nu este totuși doar o problemă de responsabilitate morală; ea corespunde interesului propriu, corect înțeles, al membrilor celor mai bogați ai comunității mondiale. Multe din fenomenele globale actuale de nesiguranță și instabilitate decurg din tensiunile sociale, frustrările economice și presiunile politice rezultate din condițiile de extremă sărăcie predominante în lume.

Asistența acordată în trecut țărilor în curs de dezvoltare a constituit o proporție extrem de mică din produsul național brut al țărilor bogate, cu mult sub volumul necesar pentru a se reduce în mod real decalajul dintre cele două grupuri de țări. În plus, beneficiile acestei asistențe nu au ajuns întotdeauna la masele sărace ale populației țărilor destinate. De asemenea, cea mai mare parte din asistența internațională a fost acordată sub formă de credite; în consecință, țările sărace au acumulat o uriașă datorie externă, al cărei serviciu reprezintă acum circa jumătate din volumul asistenței nou primite.

Pe termen lung, țările în curs de dezvoltare ar beneficia mult mai mult de pe urma unui transfer direct de resurse, a unei redistribuiri a capacităților de producție și a unor mecanisme de credit care să le stimuleze autonomia și să dezvolte întregul sistem al comerțului mondial, din care 80 la sută se desfășoară încă între țările dezvoltate. Această nouă abordare a problemei asistenței ar veni și în sprijinul țărilor dezvoltate, ținînd seama că multe din dificultățile lor legate de inflație și șomaj se datoresc incapacității piețelor lor interne de a absorbi o parte atât de disproporționată a producției mondiale. Această concentrare asupra unei mici părți a pieței mondiale potențiale conduce inevitabil la o concurență costisitoare, la un surplus de produse și în cele din urmă la un șomaj răspîndit, capacitățile de producție fiind subutilizate, iar întregul sistem lucrînd sub capacitatea sa.

Probabil singura cale de a menține creșterea economică în țările dezvoltate este pentru ele lărgirea comerțului cu piețele mari ale țărilor subdezvoltate și adîncirea diviziunii internațio-

nale a muncii prin dezvoltarea ramurilor industriale care necesită mai multă forță de muncă și în țările în curs de dezvoltare. O adaptare economică pragmatică similară s-a produs la nivel național în decursul istoriei țărilor dezvoltate cînd au trebuit găsite căi pentru sporirea puterii de cumpărare a mării majorității a cetățenilor lor în vederea stimulării creșterii și dezvoltării economice.

Un program mondial concertat de cooperare economică internațională, urmînd satisfacerea trebuințelor fundamentale ale țărilor mai sărace, ar putea reprezenta una din cele mai bune direcții pentru a asigura reînnoirea creșterii economice și stabilitatea economiei mondiale. Chiar ținînd seama de dorința de autonomie economică sporită a țărilor în curs de dezvoltare și de bazare pe forțele proprii, multe din necesitățile lor din perioada imediat următoare vor putea fi satisfăcute numai cu ajutorul capacității productive a țărilor dezvoltate; acestea, la rîndul lor, vor trebui să găsească noi piețe pentru produsele lor dacă doresc să-și înviorze economiile lor oscilante.

Satisfacerea trebuințelor umane de bază în țările sărace presupune accelerarea ritmului creșterii lor economice pentru a putea pune la dispoziția maselor mai multe bunuri și servicii, a combate rata extrem de înaltă a șomajului, în special în rîndurile tineretului, în condițiile unei creșteri demografice ridicate, a achiziționa bunurile de investiții și echipament necesare sporirii capacității lor productive în vederea bazării pe forțele proprii.

Mulți susținători ai teoriei limitelor creșterii se tem că asemenea eforturi ar putea avea un efect invers. Ei avertizează că o creștere economică mai rapidă în țările în curs de dezvoltare ar putea conduce la o insuficiență critică de resurse și avea efecte foarte nocive asupra mediului înconjurător, întîrziîndu-le astfel dezvoltarea. Cu toate acestea, chiar dacă țările în curs de dezvoltare ar utiliza în proporție majoră, cu 50 la sută resursele mondiale în următorii 20 de ani, ponderea lor în consumul mondial de resurse nu ar depăși 15 la sută.

Țările în curs de dezvoltare realizează ca grup numai 7 la sută din producția industrială mondială. Creșterea economică în continuare și o deplasare mai mare a industriei de prelucrare primară și avansată spre țările în curs de dezvoltare are sens din punct de vedere global din cauza stabilizării atât a numărului populației cît și a cererii în țările dezvoltate. O asemenea reorientare ar ajuta țările în curs de dezvoltare să obțină venituri mai echitabile de pe urma materiilor lor prime.

Mulți experți în problemele dezvoltării au ajuns la concluzia că tehnologiile presupunînd multă forță de muncă și investiții reduse de capital ar reprezenta cea mai convenabilă direcție de urmat pentru țările în curs de dezvoltare. Aceste tehnologii sînt privite ca fiind cele mai potrivite nevoilor lor, mai puțin distructive din punct de vedere cultural și al mediului înconjurător și mai ușor de susținut prin aceea că economisesc resursele. Aceste tehnologii sînt de asemenea privite ca fiind mai compatibile cu bazarea pe forțele proprii. Dar punctul de vedere expus prezintă și cîteva defecte foarte serioase:

— Accentul excesiv pe tehnologiile rurale necesînd multă forță de muncă contravine dorinței evidente a oamenilor de a părăsi ocupațiile rurale.

— Tehnologiile respective pot fi adecvate nevoilor locale, dar pot cu greu satisface nevoile mai mari ale unor populații naționale în creștere și ale unui comerț mondial în expansiune.

— Poluarea datorită sărăciei este distructivă atât din punct de vedere cultural cît și al mediului. Țările bogate cu ritmuri înalte de creștere au un mediu cu mult mai curat decît țările sărace, care înregistrează o creștere lentă.

Opțiunea nu se pune pur și simplu între așa-numita tehnologie „alternativă” și industrializarea pe scară mare; în mod evident trebuie adoptate elemente din amîndouă.

Atît națiunile sărace cît și cele bogate au mult de cîștigat, în termeni de creștere realizabilă, de pe urma utilizării selective a tehnologiilor avansate. Tipurile mai vechi de tehnologii industriale, care consumă foarte multe resurse și sînt risipitoare, au fost ținta multor critici privind efectele lor dăunătoare asupra mediului. Dar nu există o conexiune necesară sau esențială între creșterea materială, un nivel de trai mai ridicat și deteriorarea mediului social sau fizic.

Cele mai recente realizări tehnice în domenii ca electronica, calculatoarele și telecomunicațiile, spre deosebire de alte dezvolt-

țări mai vechi, nu epuizează resursele și sînt extrem de economice din punct de vedere al consumului de energie și impactului lor asupra mediului înconjurător. Aceste tehnologii perfecționate ilustrează o tendință spre „efemerizare” prin utilizarea unei cantități mai mici de materii prime și energie per funcție. Un nou val de dezvoltare tehnologică, constînd dintr-o varietate de bioconversii și biotehnologii, va oferi o nouă serie de capacități regenerative.

Un aspect esențial al acestui proces de efemerizare este apariția informației sau a cunoașterii organizate ca *resursa fundamentală*. În cele din urmă informația este cea care dă forma tuturor celorlalte resurse. Spre deosebire de resursele fizice, informația poate fi utilizată și larg împărțită fără a se epuiza; de fapt informația poate fi chiar îmbunătățită prin distribuție și schimb.

Țările în curs de dezvoltare în special ar trebui să beneficieze de pe urma acestei reorientări spre noi tehnologii și a transformării informației în cea mai importantă resursă. Aceste schimbări ar putea antrena o cooperare sporită între țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare, deoarece creșterea economică nu mai trebuie privită ca un joc în care una din părți trebuie să piardă dacă cealaltă câștigă. Deoarece efemerizarea tehnologiei va continua, lupta pentru supraviețuire a omului va deveni tot mai mult un joc în care succesul sau câștigul se vor baza mai mult pe avantaje reciproce, toate părțile fiind câștigătoare.

Accesul deplin la utilizarea noilor tehnologii informaționale este încă limitat la țările astăzi dezvoltate, dar multe din aplicațiile lor funcționează deja sau sînt pe cale de a fi dezvoltate în cele mai sărace regiuni ale lumii. Printre aceste aplicații se numără:

- Teledeteția resurselor minerale, agricole, silvice și urmărirea condițiilor hidrologice.

- Modelarea și controlul cu ajutorul calculatoarelor a utilizării resurselor în agricultură și industrie (cu capacitate sporită de a prevedea influența asupra mediului înconjurător).

- Utilizarea sateliților pentru învățămînt și telecomunicații, care poate oferi posibilități sporite pentru dezvoltarea resurselor umane.

Acestea sînt cîteva exemple de tehnologii pe scară mare și costisitoare care pot fi de mare utilitate în procesul dezvoltării. În multe cazuri (de pildă în transmisiunile prin satelit în scopuri de învățămînt), aplicațiile locale nu implică neapărat un echipament costisitor; în fapt ele pot fi pe termen lung mult mai puțin costisitoare decît modurile convenționale.

Domeniile de frontieră ale bioconversiei și biotehnologiilor ar putea într-adevăr să pună la dispoziție o nouă bază tehnologică și de resurse țărilor în curs de dezvoltare, concepută special pentru a valorifica clima, concentrarea rurală și deprinderile tradiționale din aceste țări.

Biotehnologiile cuprind un spectru larg de procese, inclusiv utilizarea bacteriilor care produc energie sau prelucrează materiale, conversia biochimică a deșeurilor organice în combustibil, maricultura, utilizarea insectelor și altor organisme pentru munca productivă. Există multe asemenea procese care ar putea ajuta țările în curs de dezvoltare să-și satisfacă trebuințele lor fundamentale și să devină mai autonome.

Un tip de tehnologie microbiologică aplicată care are un mare potențial este producția de gaz metan (biogaz) din de-

șeuri în sisteme anaerobe; altele se referă la producția pe scară largă de drojdie pentru îmbogățirea furajelor, conversia deșeurilor de celuloză în carne cu ajutorul microorganismelor, producerea de energie de către celulele microbiene, fixarea azotului, controlul biologic al bolilor la animale. Multe din aceste abordări ar putea fi utilizate în combinație unele cu altele pentru a constitui punctul de plecare al unei industrii biochimice integrate.

Biotehnologiile reprezintă un domeniu relativ neglijat de dezvoltare a unor forme de industrie proprie, care ar putea fi la fel de utilă pentru satisfacerea trebuințelor fundamentale ca multe forme alternative convenționale. Dezvoltarea lor pe scară largă ar putea oferi un șir de obiective pe termen lung și un rol de frunte oamenilor de știință și tehnicienilor din țările în curs de dezvoltare.

Pe baza acestor variate direcții de creștere realizabilă, s-ar putea satisface mai bine nu numai trebuințele umane de bază, ci și aspirațiile spre o mai bună calitate a vieții. Ceea ce se cuvine a fi subliniat aici, în termenii unei creșteri viitoare realizabile în vederea acoperirii trebuințelor de bază și a altor trebuințe, este că nu avem de a face cu problema unei plăcinte cu dimensiuni fixe care trebuie împărțită pentru a acoperi o cerere fără limite, și nici cu o cantitate finită de resurse sortită inevitabil epuizării; dimpotrivă, există numeroase posibilități pentru o gamă mult mai diversă de direcții ale creșterii pe baza unor sisteme reînnoibile sau regenerative.

Aceste posibilități, și altele, vor necesita unele modificări radicale în ordinea internațională existentă. Există un tot mai mare consens în acest domeniu că aspectul central al unei noi „tranzacții planetare” pe plan social, economic și politic ar trebui să fie satisfacerea trebuințelor de bază ale părții celei mai sărace a populației globului.

În concluzie, implicațiile pentru noile politici de creștere ar fi următoarele:

- 1) Trebuințele de bază ale părții celei mai sărace a populației globului ar trebui satisfăcute în următoarele două-trei decenii. Aceasta implică o creștere economică mai rapidă în țările sărace și sporirea cererii lor solvabile.

- 2) Pentru țările mai avansate, redirectionarea și diversificarea creșterii însăși este de pe acum o problemă socială majoră. Nu este vorba deci de o alternativă la creștere, ci de tipuri alternative de creștere.

Dezvoltarea în continuare a tehnologiilor este realizabilă cu cheltuieli mai mici de energie și materii prime și cu un efect mai redus asupra mediului înconjurător. Noile realizări în domeniul electronicii și biotehnologiilor permit moduri de generare a avuției relativ mai economicoase în ce privește necesarul de resurse și mai în armonie cu o mai ridicată calitate a vieții.

Există deja la dispoziție mijloacele fizice și resursele de a satisface o largă gamă de trebuințe și preferințe umane, de un anumit nivel calitativ. Principala sarcină care stă în fața deceniilor imediat următoare este de a crea cadrul social-economic, politic și instituțional care să permită utilizarea acestor mijloace pentru urmarea unor noi direcții de creștere și să transforme această reorientare într-un obiectiv social major.

D. D.

Viziunea novatoare asupra relațiilor dintre știința, politica și practica economică

(Urmare din pag. 19)

lui gîndirea și activitatea practică și în țara noastră, au plătit o anumită perioadă tribut spiritului dogmatic, rigid, voluntarist care a frînat gîndirea creatoare. Sub acest aspect perioada care a urmat după Congresul al IX-lea al partidului se înscrie, după cum am mai spus și pe planul stimulării științei ca fiind cea mai rodnică perioadă din istoria patriei. Criticînd și înlăturînd factorii care stînjeau cercetarea, partidul, în frunte cu secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, au marcat merit de a fi înviorat și revitalizat spiritul cu adevărat creator, novator și în domeniul științei economice.

Cuceririle științei economice, ale științei în general, peste tot în lume au avut și au drept autori nu numai echipe, colective mai mari sau mai mici. Accentuarea caracterului colectiv al cercetării nu înseamnă și nu poate însemna uniformizarea și egalizarea potențialului creator și nici a aportului original al cercetătorilor. Personalitățile continuă să joace un rol deosebit și în cercetarea științifică. Prin natura sa socialismul nu „dizolvă” personalitățile în rîndul celorlalți autori; dimpotrivă,

crează condiții pentru afirmarea lor pleneră. Aici fiecare membru al societății trebuie să aibă posibilități să lucreze după capacități. O strălucită ilustrare a acestui adevăr o constituie opera teoretică, întreaga ctitorie a tovarășului Nicolae Ceaușescu, care are meritul de a fi introdus un spirit nou, profund democratic, revoluționar și creator în întreaga viață economico-socială și de a fi contribuit în mod substanțial la extinderea sferei de cercetare socială, în general, de cercetare economică în special, la dezvoltarea metodei de cercetare economică, la îmbogățirea patrimoniului științei economice, la soluționarea originală a unor probleme majore ale edificării socialismului multilateral dezvoltat în România și ale evoluției istoriei universale. Admirabila însușire și stăpînire a concepției și metodei materialist dialectice de către secretarul general al partidului, marea putere de pătrundere, descifrare și înțelegere a esenței proceselor sociale, a conținutului legilor obiective și a mecanismului lor de acțiune, excepționala sa capacitate de descoperire a noului, de indentificare a tendințelor evoluției viitoare, cutezanța și curajul în gîndire și acțiune, spiritul său analitic și sintetic, înțelegerea rolului științei și prețuirea ei, setea sa nestinsă față de adevăr și dreptate, totala sa dăruire față de cauza socialismului și comunismului în România și în lume sînt doar cîteva dintre virtuțile care definesc personalitatea aparte a tovarășului Nicolae Ceaușescu și explică strălucitul său aport la îmbogățirea științei despre societate în general, a științei economice în special.

Cărbune : prognoză pentru anul 2000

ÎN urma recentelor majorări ale prețului petrolului au apărut, după cum era de așteptat, noi studii privind folosirea cărbunelui drept înlocuitor energetic al hidrocarburilor. Un astfel de studiu, publicat în Statele Unite a fost realizat de o echipă de specialiști americani,

ambele cazuri se anticipează că se va tripla consumul de cărbune, fără creșteri deosebite în consumul de gaz natural și energie nucleară (raportul folosește termenul de tonă echivalent cărbune care include cărbunele pentru termoficare, pentru încălzit, pentru electricitate, cărbunele meta-

Necesarul de cărbune în țările O.C.D.E. (mil. t.e.c.)

Țări	1977 total	Cărbune termoficare		Total cărbune cazul B
		Cazul A	Cazul B	
Canada	18	67	106	121
S.U.A.	432	975	1 590	1 700
Danemarca	4,6	9,4	28,9	30,9
Finlanda	3,5	3	12	13
Franta	31	31	105	125
R.F.G.	79	125	153	175
Italia	2,4	19,5	48,5	60,5
Olanda	1,5	20	34	38
Suedia	0,3	14,3	23,1	26
Anglia	91	117	158	170
Alte țări vest-europene	33	96	121	175
Japonia	10	64	132	224
Australia	29,7	124	149	166
Total O.C.D.E.	740	1 670	2 650	3 025

Sursa : (Inclusiv la grafic) : Wocol (după „The Economist“)

olandezi, cu participarea unor experți din R.P. Polonă și R.P. Chineză, studiul oferind variante de acoperire a consumului în țările O.C.D.E.

În cazul A, se preconizează o creștere de 1,75% pe an a consumului energetic în perioada 1977-2000, iar în cazul B - 2,5%. În

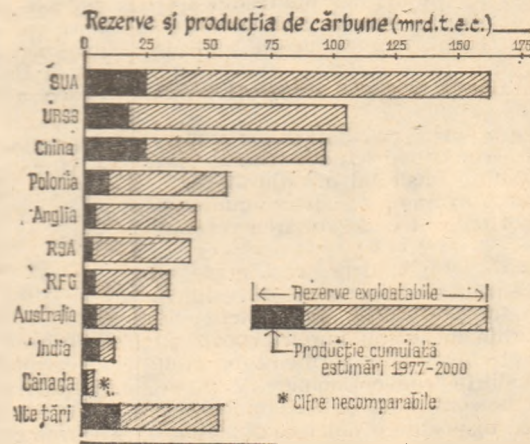
lurgic). Excluzând necesarul pentru oțelării, consumul de cărbune pentru termoficare va ajunge la aproape 1,7 miliarde tone în cazul A și 2,7 miliarde tone, în cazul B. Producția de de cărbune în principalele țări producătoare în perioada analizată va fi de circa 103 mrd. t.e.c. în cazul B, respectiv

10% din totalul resurselor. Implicațiile acestor creșteri în consumul de cărbune ar fi, potrivit autorilor studiului următoarele :

● Centralele electrice pe cărbune vor trebui

responsabil consumul de petrol.

● Cărbunele de termoficare folosit direct în industrie, care reprezintă în prezent 9% din consumul de cărbune în OCDE va crește la 11%

mai mult decât dublate în cazul A - de la 350 GW în 1977 la 825 GW în 2000 - iar în cazul B vor trebui triplate - urmînd să se ajungă la 1090 GW - reducîndu-se co-

în cazul A și la 13% în cazul B. În deceniul 9, cererea va crește cu 5-7% pe an, în special datorită creșterii considerabile a cererii pentru producția de ciment,

chimicale, hîrtie și rafinarea petrolului.

● Printre principalii consumatori în creștere se vor număra SUA, Anglia, Canada și Franța. Se așteaptă creșteri și la consumul în țările în curs de dezvoltare care folosesc în prezent 150 mil. t.e.c. (unde numai India consumă aproape jumătate, respectiv 72 mil. tone). La nivelul anului 2000, studiul apreciază consumul acestor țări la 600-900 mil. t.e.c.

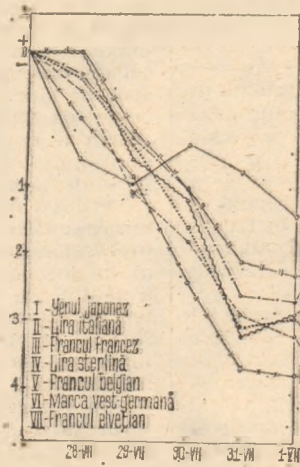
● Comerțul cu cărbune va crește sensibil, urmînd să ajungă la 560 mil. t.e.c., în anul 2000 în cazul A sau 980 mil. t.e.c. în cazul B.

● În ce privește exploatarea, se pare că în prima parte a intervalului vor fi epuizate rezervele exploatabile la suprafață, astfel încît către anul 2000 va trebui creată o nouă tehnologie capabilă să permită exploatarea cărbunelui situat la mare adîncime.

EVOLUȚII MONETARE

ÎN SAPTĂMINA 28 IULIE - 1 AUGUST 1980 dolarul S.U.A. a înregistrat o inversare netă de tendință realizînd o depreciere însemnată față de ansamblul valurilor occidentale. Această evoluție a fost datorată unei neașteptate creșteri (2,5%) a indicelui principalilor indicatori economici în S.U.A. pe luna iunie (după o scădere de 2,3% în luna mai). Și în acest interval s-au înregistrat intervenții ale băncilor centrale.

Lira sterlină a înregistrat, în condițiile menținerii neschimbate a nivelului dobinzii minime de împrumut, un recul sensibil (nivelul minim al intervalului de 2,3219 dolari pentru o liră) căruia i-a urmat o ușoară revenire la circa 2,3280 dolari/1 liră, curs de închidere situat cu circa 2,9% sub cursul de referință de 2.3950 dolari/1 liră. Francul elvețian a realizat în acest interval deprecierea cea mai accentuată față de dolarul S.U.A., situîndu-se la închiderea de 1,6580 franci/1 dolar la un nivel cu aproape 4% sub cursul de referință. Marca vest-germană a înregistrat la rîndul ei o depreciere accentuată, încheind intervalul cu 3,2% sub cursul de referință, la un nivel de circa 1,7920 mărci/1 dolar. Francul belgian a avut o evoluție asemănătoare, în condițiile în care Banca Națională a Belgiei a hotărît reducerea cu 1% (la 13% p.a.) a taxei scontului. În final, francul se situa cu circa 2,9% sub nivelul de referință, la un curs de circa 28,55 franci/franți/1 dolar. Francul francez a atins la închiderea 4.1410 franci pentru un dolar, nivelul minim al intervalului situat cu 2,75% sub cursul de referință de 4,0300 franci/1

dolar. Lira italiană, după anunțarea unei creșteri anuale cu 21,3% a prețurilor cu ridicata, precum și a rezultatelor balanței comerciale pe luna iunie a.c. a înregistrat în final un curs de 844,10 lire/1 dolar. Yenul japonez, după anunțarea unei frînări în creșterea ratei șomajului în luna iunie (1,89% față de 1,90% în luna mai) a înregistrat ritmul cel mai lent de depreciere, în raport cu dolarul S.U.A., situîndu-se la închiderea de 228 yeni/1 dolar cu circa 1,4% sub nivelul de referință.

Pe piața eurodepozitelor s-a înregistrat o creștere a nivelului dobinzilor, la perioada de 6 luni eurodolarii situîndu-se la 10,625% (creștere de peste 1% p.a.), iar eurofrancii elvețieni la circa 5,4375%. Dobînzile la euro-mărcile vest-germane au înregistrat o scădere, fiind de circa 8% la perioada de 6 luni.

Prețul aurului a înregistrat o tendință marcată de recul pînă la un nivel minim de 614,25 dolari pe uncie (fixing la Londra) după care la finele săptămîinii s-a realizat o ușoară revenire, situîndu-se la ultimul fixing la Londra la 622 dolari/uncie.

**Paul DUMITRAȘCU
Gheorghe MUNTEAN**

Evoluția principalelor valute occidentale în raport cu dolarul S.U.A. în intervalul 28.VII.1980 - 1.VIII.1980.
Bază : cursurile din 25.VII.1980

Perspective ale escaladării șomajului

PERPETUAREA, în cursul acestui an, a recesiunii economice în țările capitaliste dezvoltate determină o agravare a diferitelor probleme social-economice. Experții O.C.D.E. sînt îngrijorați, între altele, de perspectivele intensificării șomajului, îndeosebi în rîndurile tineretului. Se apreciază că numărul total al șomerilor din țările membre ale acestei organizații ar putea spori de la 20 de milioane în semestrul I 1980 la peste 23 de milioane (aproape 7% din populația activă) un an mai tîrziu.

În ceea ce privește evoluția șomajului în rîndurile tineretului, previziunile efectuate pentru principalele țări capitaliste (vezi tabelul) indică o puternică accentuare a acestuia în Anglia (unde se va înregistra o creștere a numărului șomerilor tineri cu 75% în 1981 față de nivelul anului 1979), în R.F.G. și Statele Unite (un spor de peste 40%) ș.a.m.d.

Evoluția numărului șomerilor (în % din populația activă între 15 și 24 ani)

Țara	1979	1980	1981
Anglia	11.9	10.75*	14.0*
Franța	13.3	15.0	16.5
R.F.G.	3.8	4.75	5.5
Italia	24.6	—	—
Japonia	3.6	3.75	4.0
S.U.A.	11.2	16.0	16.0

*) Fără elevii absolvenți și studenții adulți.
Sursa: „Le Monde”, 12.VII.1980.

Profilări în comerțul internațional cu mașini-unelte

DATELE privind export-importul de mașini-unelte, efectuat în cursul anului trecut de principalele cincisprezece

(în%)

Țara	Pondere în portul în producția de mașini-unelte	Pondere în portul în consumul de mașini-unelte
R.F.G.	60	25
Japonia	41	9
Italia	50	28
Elveția	85	53
R.D.G.	83	63
S.U.A.	17	25
Franța	52	45
Anglia	43	48
U.R.S.S.	12	24
Cehoslovacia	74	64
Spania	69	...
Polonia	28	52
Suedia	78	70
România	33	59
Austria	75	79

Sursa: „L'Usine Nouvelle”, nr. 26/1980

țări exportatoare din lume evidențiază atît prezența pregnantă a țărilor socialiste din Europa în acest sector al pieței mondiale, cît și o anumită profilare a industriei de mașini-unelte din diverse țări (vezi tabelul). Se distinge, astfel, un grup de țări (de regulă, mici și mijlocii), ca Elveția, R.D.G., Cehoslovacia, Suedia, Austria, care participă intens atît la exportul cît și la importul de mașini-unelte. Sînt, apoi, țări a căror industrie de mașini-unelte este profilată atît pe export, cît și pe satisfacerea majorității cererii interne (R.F.G., Japonia, Italia, Franța, Anglia ș.a.); în sfîrșit, se remarcă S.U.A. și unele țări aflate într-un viu proces de industrializare sau de modernizare a industriei (Polonia, România, U.R.S.S.), în cazul cărora ponderea, relativ modestă, a exportului de mașini-unelte este depășită de cea a importului la această categorie de produse.

R. D. G.: realizări și obiective în sectorul construcțiilor

SE APRECIAZĂ, că în cursul actualului cincinal producția în domeniul construcțiilor din R.D. Germană a crescut într-un ritm anual de 5,2%, sporul producției fiind obținut în proporție de 80% pe seama creșterii productivității muncii. După cum s-a evidențiat la cea de-a VII-a conferință a constructorilor din această țară, un rol important în pregătirea și executarea mai eficientă a construcțiilor l-au jucat măsurile de raționalizare și reconstrucție a obiectivelor industriale, ponderea acestor lucrări în ansamblul construcțiilor industriale crescînd de la 40% în 1976 la 51% în 1980.

Pentru cincinalul 1981—1985 se prevede o creștere medie anuală a producției în industria construcțiilor de 5%, dezvoltarea acesteia urmînd a fi asigurată pe baza resurselor materiale și energetice naționale, în condițiile scăderii considerabile a nivelului cheltuielilor, reducerii duratei construcției, precum și ale diminuării consumurilor specifice de energie și materiale.

De asemenea, se urmărește ca, prin îmbunătățirea izolării termice a clădirilor noi și celor reconstruite, prin perfecționarea instalațiilor lor tehnice, consumul de energie pentru încălzire să se reducă pînă în 1985 cu 30%, ceea ce va echivala cu economisirea a 5,5 milioane tone de lignit brut. Totodată, se preconizează ca cel puțin trei sferturi din creșterea planificată a producției industriei materialelor de construcții și de prefabricate să se realizeze fără un consum suplimentar de energie.

Ungaria: investițiile în agricultură

DUPĂ cum se relevă în presa ungară în acest an fondurile fixe de producție din agricultura R.P. Ungară vor atinge un nivel cu 26% mai ridicat în

raport cu anul 1976, ceea ce reprezintă o depășire cu 10% a planului de investiții pe întregul cincinal. Deși planul de investiții capitale în agricultură înfăptuit cu sprijinul material al statului n-a fost îndeplinit în proporție de 8%, cooperativele agricole de producție și gospodăriile de stat l-au depășit — în ansamblu — cu 11%, pe seama lărgirii propriilor lor fonduri de dezvoltare.

Cea mai rapidă creștere cunosce investițiile capitale în construcții, respectiv cu circa 14,5%: totuși, cu excepția sectorului avicol unde planul a fost depășit de opt ori, în celelalte sectoare construirea de noi ferme și spații pentru creșterea animalelor a rămas în urmă față de obiectivele planificate. Pe de altă parte, se înregistrează depășiri ale planului de construcții capitale în domeniul culturii plantelor (inclusiv în sectorul forestier), în gospodăria de depozite (s-au construit silozuri pentru cereale cu o capacitate totală de 1,52 mil. tone, față de 890 mii tone, planificate, capacitățile uscătoarelor au sporit cu 60% peste prevederile planului ș.a.m.d.), în realizarea de unități de prelucrare a producției agricole, în mecanizarea lucrărilor de transport și de încărcare-descărcare. Totodată, în cincinalul actual a avut loc o oarecare reducere a alocațiilor pentru înzestrarea cu tehnica agricolă.

Combustibil lichid din anvelope

UTILIZAREA economicoasă a anvelopelor uzate constituie o problemă acută îndeosebi în țările industrializate. De aici și multitudinea cercetărilor și experimentărilor, mergînd de la folosirea anvelopelor uzate, așa cum se prezintă ele, la lucrările de consolidare a terenurilor, la stabilizarea taluzurilor etc. și pînă la elaborarea unor tehnologii mai mult sau mai puțin complexe de transformare a anvelopelor în combustibili lichizi și gazoși.

Un procedeu promițător de acest gen a fost brevetat nu de mult în Franța, el constînd în cufundarea bucăților de anvelope în ulei cald la o temperatură de aproximativ 380°C, la presiunea atmosferică, dar în prezența unei atmosfere gazoase perfect inerte (de pildă, azot). În aceste condiții dintr-o tonă de anvelope introduse într-o tonă de ulei lubrifiant greu se obțin: circa 100 kg de gaze combustibile, 1,8 tone de combustibil lichid (cu o putere calorică de 8 500—9 000 kilocalorii/kg), precum și circa 100 kg metal, provenit din carcasa anvelopelor. Procedeu dovedindu-se a fi economicos în privința consumului de energie, Camera de comerț din orașul Amiens intenționează să construiască o instalație pilot, care să valorifice anual aproximativ 5 000 tone de deșeuri de cauciuc, furnizate de uzinele de fabricare a anvelopelor din regiune.

Revista ECONOMICA

Ediție de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale — Institutul Central de Cercetări Economice

Numărul 32 din 8 august 1980

- Un nou și important demers românesc pentru o Europă a păcii și colaborării (Nicolae Chilie) 1
- 23 August 1944 — 23 August 1980
- Creșterea veniturilor populației — componentă esențială a politicii de ridicare a nivelului de trai (Dumitru Patrache) 3
- Participarea largă, democratică, a oamenilor muncii la conducerea și desfășurarea activităților economico-sociale (Dumitru Pugna, Vasile Nichita) 5

ECONOMIE NAȚIONALĂ

- Pregătirea planului pe 1981. Saltul la o nouă calitate determină noi exigențe în pregătirea planului (Vasile Parascan) 7
- Criterii de determinare optimă a poliseruirii utilajelor (ec. Ioan Marian Miclăuș) 9
- Succesul unei strategii de export bazată pe inovație (Liviu Martin, Ioan Georgescu) 10
- Programul extinderii irigațiilor — componentă a unei noi revoluții în agricultură (conf. dr. Petru Panțiru) 12
- Mecanismul economico-financiar: funcționalitate, eficiență. Beneficiul — pirghie a autogestunii și autoconducerii muncitorești (Cristea Ioniță) 14

CONDUCERE, ORGANIZARE

- „Informatica — sarcini calitativ noi.“ Integrarea sistemelor informatice în structurile organizatorice (dr. Valeriu Pescaru) 16

TEORII-IDEI

- Contribuția de inestimabilă valoare adusă de Partidul Comunist Român, de tovarășul Nicolae Ceaușescu la îmbogățirea patrimoniului științei economice. Viziunea novatoare asupra relațiilor dintre știință, politică și practica economică (III) (Aurel Negucioiu) 18
- Dezbateri „R. E.“. Industria mică — ample posibilități de valorificare eficientă a resurselor locale și a meșteșugurilor tradiționale 20
- Edificarea unei noi ordini economice internaționale și evoluția dreptului internațional (Costin Murgescu) 23
- Școli ● curente ● economiști.
- Economisti sovietici despre integrarea cercetare-producție (prof. dr. Eugen Prahoveanu) 24

ECONOMIE MONDIALĂ

- Dimensiuni ale relației monopol-stat în capitalismul contemporan (I) (dr. Nedelea Chira-Părăluță) 26
- Probleme ale dezvoltării și viitorului în viziunea unor specialiști. Trebuințele umane și creșterea realizabilă (D. D.) 28
- Tendințe — conjuncturi 30
- Mondorama 31

IN SUPPLEMENTUL NUMĂRULUI: Generalizarea experienței înaintate.

IN THIS ISSUE

- A new and important Romanian démarche for an Europe of peace and collaboration (Nicolae Chilie) 1
- The programme for irrigation spread out — a component part of a new revolution in agriculture (Petru Panțiru) 12
- The benefit — lever of the workers' self-management (Cristea Ioniță) 14
- Unvaluable contribution brought by the Romanian Communist Party, by comrade Nicolae Ceaușescu to enrich the inheritance of the economic science. Innovative vision on the relation between, science, policy and the economic practice (III) (Aurel Negucioiu) 18
- „R. E.“ debate. The small industry — large possibilities to efficient turning into account of the local resources and of the traditional handicrafts. 20
- Dimensions of the relation monopoly — state in the contemporary capitalism (I) (dr. Nedelea Chira-Părăluță) 26
- Human needs and sustainable growth (D. D.) 28

DANS LE NUMÉRO

- Une nouvelle et importante démarche roumaine pour une Europe de la paix et de la collaboration (Nicolae Chilie) 1
- Le programme d'extension des irrigations — composante d'une nouvelle révolution dans l'agriculture (Petru Panțiru) 12
- Le bénéfice — levier de l'autogestion ouvrière (Cristea Ioniță) 14
- La contribution d'une inestimable valeur apportée par le Parti Communiste Roumain, par le camarade Nicolae Ceaușescu, à l'enrichissement du patrimoine de la science économique. La vision novatrice sur les relations entre la science, la politique et la pratique économiques (III) (Aurel Negucioiu) 18
- La petite industrie — amples possibilités de valorisation efficiente des ressources locales et des métiers traditionnels (débat) 20
- Dimensions de la relation monopole-Etat dans le capitalisme contemporain (I) (dr. Nedelea Chira-Părăluță) 26
- Les besoins humains et la croissance soutenable (D. D.) 28

ИЗ СОДЕРЖАНИЯ

- Новый и важный румынский демарш за Европу мира и сотрудничества (Николае Килие) 1
- Программа расширения орошения — составная часть новой революции в сельском хозяйстве (Петру Панциру) 12
- Прибыль — рычаг самостоятельного хозяйствования и рабочего самоуправления (Кристиа Ионица) 14
- Неопценимый вклад Румынской Коммунистической Партии, товарища Николае Чаушеску в обогащение достояния экономической науки. Новаторская концепция отношений между экономической наукой, политикой и практикой (III) (Аурел Негучою) 18
- Малая промышленность — крупные возможности эффективного использования местных ресурсов и традиционных ремесел (обсуждение) 20
- Масштабы отношения монополистическое предприятие — государство в условиях современного капитализма (I) (Неделеа Кира Паралуца) 26
- Человеческие потребности и осуществимый рост (Д.Д.) 28

NOUA ADRESĂ A REDACȚIEI

OUR NEW ADDRESS ● NOTRE NOUVELLE ADRESSE ●

ИЛИ НОВЫЙ АДРЕСС

**Bd. Magheru nr. 28-30, etaj 1
70159 București, sectorul 1**

Cont I.S.I.A.P. nr. 6451.502.28 B.N.R.S.R., — filiala sect. 1 București

ASIGURAREA MIXTĂ DE VIAȚĂ ȘI VARIANTELE ACESTEIA

Asigurarea mixtă de viață constituie un sprijin bănesc pentru cel care o contractează în cazul pierderii sau reducerii capacității sale de muncă în urma unui accident, sau pentru familia sa, în cazul decesului asiguratului din orice cauză. Totodată, o astfel de asigurare dă posibilitatea asiguratului să economisească în mod planificat o anumită sumă de bani pe care o va primi la expirarea duratei asigurării.

În scopul de a răspunde unor cerințe ale populației, asigurarea mixtă de viață se practică și în alte trei variante, realizate prin extinderea protecției asupra unui număr mai mare de persoane, prin suplimentarea sumei asigurate în cazul survenirii unor anumite categorii de evenimente asigurate, ori prin prelungirea în timp a prestațiilor ADAS.

● Asigurarea familială mixtă de viață dă posibilitatea cuprinderii în asigurare a tuturor membrilor de familie în vîrstă de la 5 la 65 de ani, oricare din aceștia putînd încasa suma asigurată, în funcție de evenimentul asigurat întimplat.

● Asigurarea mixtă de viață și suplimentară de accidente este o variantă la care suma asigurată stabilită pentru urmările accidentelor reprezintă de 6 ori suma prevăzută pentru celelalte evenimente cuprinse în această asigurare.

● Asigurarea mixtă de viață cu indemnizație pentru urmași garantează urmașilor înscrși în poliță primirea eșalonată a unor sume de bani. În baza acestei asigurări, ADAS plătește: o jumătate din suma prevăzută în poliță, la decesul asiguratului; o indemnizație anuală de 10% din suma asigurată, pînă la expirarea asigurării; a doua jumătate a sumei asigurate, la termenul de expirare a asigurării.

Asigurările mixte de viață prezintă o serie de caracteristici comune, dintre care enumerăm:

● Sînt accesibile tuturor persoanelor în vîrstă de la 16 pînă la 65 de ani.

● Se pot contracta pe termene de la 5 la 15 ani.

● Primele de asigurare sînt diferențiate în funcție de vîrsta persoanei ce se asigură, de durata poliței de asigurare și de mărimea sumei asigurate, putînd fi achitate și în rate.

● La expirarea asigurărilor la care primele au fost plătite pentru întreaga durată prevăzută în poliță, sumele asigurate se plătesc concomitent cu o indemnizație de 10%.

● Asigurările participă la tragerile de amortizare lunare, acordîndu-se pentru fiecare combinație de litere ieșită la tragere 1 000 de lei.

● Dacă asiguratul a suferit un accident — chiar în prima zi după intrarea în vigoare a asigurării — de pe urma căruia s-a stabilit o invaliditate permanentă (fie imediat, fie în decurs de 1 an de la accident), primește de la ADAS întreaga sumă asigurată înscrisă în poliță, dacă invaliditatea este totală, sau o parte corespunzătoare gradului de invaliditate stabilit, dacă invaliditatea este parțială. Prin încasarea acestor sume, asigurarea nu încetează, ci rămîne mai departe în vigoare pentru întreaga sumă înscrisă în poliță și pentru toate drepturile ce decurg din aceasta, plățile ulterioare făcîndu-se la ADAS independent de cele efectuate pentru invaliditate permanentă.

● În cazul în care, în urma unui accident, s-a stabilit un grad de invaliditate permanentă mai mare de 50%, asiguratul nu mai plătește prime de asigurare, pînă la expirarea duratei poliței.

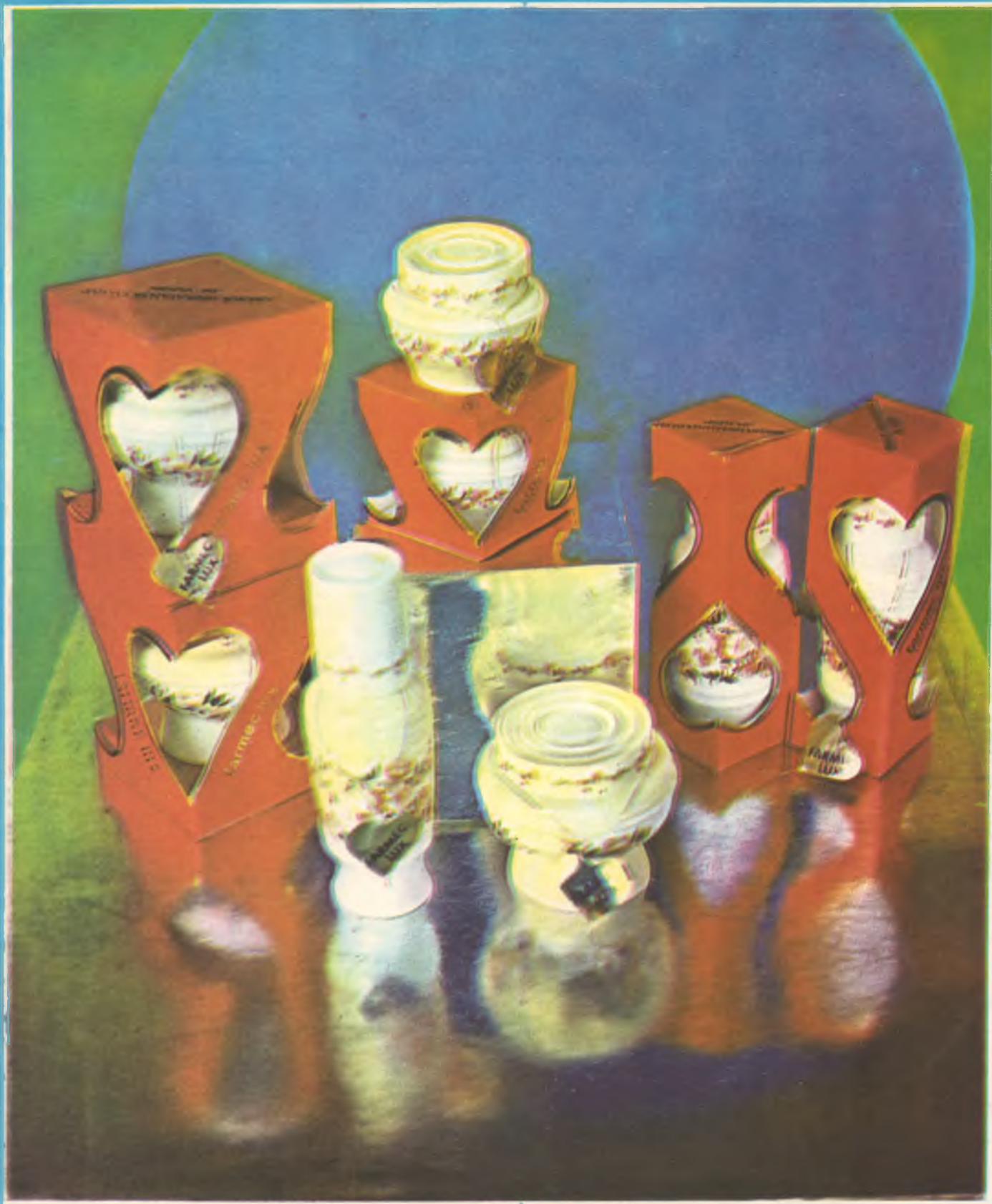
● Asiguratul are posibilitatea de a modifica, pe parcursul duratei asigurării, datele prevăzute în poliță referitoare la beneficiarul asigurării, mărimea sumei asigurate, durata asigurării, precum și de a transforma asigurarea prin trecerea de la o formă de asigurare la alta.

● Asigurarea se poate repune în vigoare prin plata dintr-o dată sau în rate a primelor de asigurare rămase neachitate, ori prin prelungirea termenului de expirare a asigurării, în situația în care, din diferite motive, plata primelor a fost întreruptă timp de pînă la 3 ani.

Pentru a beneficia neîntrerupt de toate foloasele ce le oferă asigurările mixte de viață, este necesar ca ratele de primă să fie achitate la termenele stabilite. În acest scop se poate folosi forma de plată pe bază de „consimțămînt scris”, prin împuternicirea ce se dă de către asigurat lucrătorilor care efectuează plățile de retribuții de a achita Administrației Asigurărilor de Stat, din drepturile sale, primele, atît pentru asigurările în curs, cît și pentru cele pe care le va încheia sau reînnoi.

Pentru informații suplimentare și pentru contractarea de asigurări, vă puteți adresa responsabililor cu asigurările din unitățile socialiste, agenților și inspectorilor de asigurare sau, direct, oricărei unități ADAS.

Un minunat cadou – FARMEC LUX
Orice femeie va fi încântată să primească în dar FARMEC LUX – creme hidratante pentru ten uscat și normal – și emulsie hidratantă pentru ten gras pe bază de ulei de vizon, într-un ambalaj elegant din porțelan alb cu motive florale

Întreprinderea de produse cosmetice
FARMEC – Cluj-Napoca

